

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΤΕΧΝΗ

Ἄγρυπνος ἔσο τὸν νοῦν·
συγγενὴς γὰρ τοῦ ἀληθινοῦ
θανάτου ὁ περὶ τοῦτον ὕπνος.

Πυθαγόρας παρὰ Στοβαίῳ

ΕΤΟΣ 18ον **ΤΕΥΧΟΣ 97**

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1973

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανιου 8)

(Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 10 - 12)

			Δρχ
H. P. Blavatsky	Τὸ Κλειδὶ τῆς Θεοσοφίας,	δδ. 70, δεμ	90
»	Στὴ χώρα τῶν Γαλάζιων Βουνῶν		30
Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδησεως	δεμ	80
»	Κάρμα		20
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους πού πενθοῦν		10
Th. Pascal	Ἡ Θεοσοφία εις ὀλίγα κεφάλαια		20
J. Van der Leeuw	Θεοὶ ἐν ἐξορίᾳ		20
C. Jinarajadasa	Ἀποκρυφος ἐξέλιξις Ἀνθρωπότητος		100
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρός τὴν Πραγματικοτητα		30
»	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς		30
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας		50
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς της Ἀσίας		40
∴	Φῶς στην Ἀτραπό		20
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἐκδ. 1966)		20
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ Ζωὴ (Β' σειρά)		70
»	Ἐκπαίδευσι καὶ σημασια ζωῆς		45
Ἀντ. Ἀδριανόπουλος	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωη	δρχ	80
»	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Φιλόσοφοι	αδ. 150 δεμ	170
Κ. Κιτρινιάρης	Ἀπολλώνιος ὁ Τυανευς		40
Γεώργ. Μαλτέζος	Τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια		50
Κ. Μελισσαρόπουλος	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς	δδ. 30, δεμ	50
»	Μ ε λ ε τ η μ α τ α	δδ. 60, δεμ.	80
»	Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία	δδ. 70, δεμ	90
»	Τὰ βηματα τῆς Φιλοσοφιας	δδ. 50, δεμ	70
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας)	δεμ	90
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμοῦρτι	δδ. 50, δεμ	70
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)		30
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»		10

«ΙΛΙΣΟΣ», Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1950 - 58 καὶ 1959 - 61, ἑκάστη χρυσόδ. 100

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» 80

Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ», Τόμοι 1956 - 1970 χαρτόδ. δρχ. 70

Τόμοι 1971, 1972 » » 80

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον, διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 15

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» » 80

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

*

1973

ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ ΕΤΟΣ

*

ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ * ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ ΑΝΕΥ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ ΦΥΛΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΑΞΕΩΣ ΓΕΝΟΥΣ ΧΡΩΜΑΤΟΣ * ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΥΠΕΡΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ * ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΚΕΨΕΩΣ ΑΝΤΙ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΣ

*

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ॐ

ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΥΠΕΡΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμῶνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντὴς ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητὴς ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 18ον ✱ Ἰανουάριος—Φεβρουάριος 1973 ΤΕΥΧΟΣ 97

ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ:

Σὲ ποιὸν δρόμο ἀτενίζομε;

Τῆς JOY MILLS

Ὁ Θωμᾶς Καρλάϋλ ἔγραφε: «Τὸ παλαιὸ δὲν πεθαίνει ποτέ... ἕως ὅτου νὰ μετουσιωθῆ στὸ καινούργιο ὅ,τι καλὸ περιέχει ἡ ψυχή του». Καθὼς ἀφαιρῶ τὸ πρῶτο φύλλο ἡμερολογίου τοῦ νέου ἔτους, σκέπτομαι ἂν ὑπάρχη καμμιὰ ὑπολογήσιμη διαφορὰ μεταξὺ ἑκάστου ἔτους καὶ τοῦ ἑπομένου, ὅταν τὸ καθένα ἔρχεται ἀνθοστολισμένο μὲ προσδοκίες καὶ φεύγει φορτωμένο μὲ φόβους. Δὲν ὑπάρχει τάχα κανένας ἄλλος τρόπος μετρήσεως τοῦ χρόνου, παρὰ μόνον μὲ ἔτη, καὶ πρέπει πάντοτε τοῦ Ἰανουαρίου ἡ ἐλπίδα νὰ κορυφώνεται στὴν ἀπελπισία τοῦ Δεκεμβρίου; Ἴσως ὑπάρχει ἕνα ἡμερολόγιο τῆς συνειδήσεως, τοῦ ὁποίου αἱ σελίδες τοῦ παρελθόντος δὲν ἀφαιροῦνται παρὰ μόνον, καθὼς λέγει ὁ Καρλάϋλ, ὅταν «τὸ καλό» τοῦ παλαιοῦ μετουσιωθῆ στὸ καινούργιο. Ἡ δυσκολία συνίσταται, βεβαίως, στὴν ἀπόσταξι τῶν οὐσιαστικῶν ἀξιῶν τοῦ χθές, ποὺ δὲν θὰ χωρίζουν τὸ αὔριο ἀπὸ τὶς ρίζες των, οὔτε θὰ τὸ βαρύνουν μὲ τὰ λάθη τοῦ χθές.

Οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν τοποθετήσει τὸν Ἰανὸ στὴν πύλη τοῦ ἔτους καὶ τοῦ εἶχαν ἀποδώσει τὴν ἱκανότητα νὰ βλέπη ταὐτοχρόνως σὲ δύο κατευθύνσεις, ἐνῶ τὰ πόδια τοῦ διπροσώπου αὐτοῦ θεοῦ ἐβάδιζαν πρὸς τὸ

καινούργιο. Καὶ στὶς ἀρχαῖες μυστηριακὲς σχολὲς οἱ ὑποψήφιοι ἐδιδάσκοντο τοὺς δίδυμους κινδύνους τῆς ὑπερδειλίας, μὲ τὴν ἀναστροφὴ στὸ παρελθόν, καὶ τῆς ὑπερτόλμης, μὲ τὴν σπουδὴ πρὸς ἕνα μέλλον ἄσχημα προετοιμασμένο. Ὁ νεόφυτος ἐδιδάσκετο δραματικῶς ὅτι, ἐνῶ δὲν θὰ μποροῦσε πιὰ νὰ στρέψη πρὸς τὰ ὀπίσω, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀναστρέψη τὰ βήματά του καὶ νὰ ἐπανεισέλθη στὸ παρελθόν, δὲν θὰ μποροῦσε οὔτε νὰ φθάση στὴν «Ἀνατολή» (παντοτεινὸ σύμβολο τοῦ ἐσωτέρου φωτισμοῦ) κατὰ θυελλώδη τρόπο. Καί 'μεῖς σήμερα, ὡς ὑποψήφιοι γιὰ κατανόησι, ἐξακολουθοῦμε ν' ἀντιμετωπίζωμε τὸ δυαδικὸ πρόβλημα τῆς ἀναδρομικῆς καὶ προδρομικῆς δράσεως, ἀλλὰ τὸ οὐσιῶδες ἐρώτημα εἶναι: Σὲ ποιὸν δρόμο ἀτενίζομε; Εἶναι δυνατὸν νὰ β λ έ π ω μ ε πρὸς δύο κατευθύνσεις κι' ὡστόσο νὰ ἀ τ ε ν ί ζ ω μ ε ἐμπρός ;

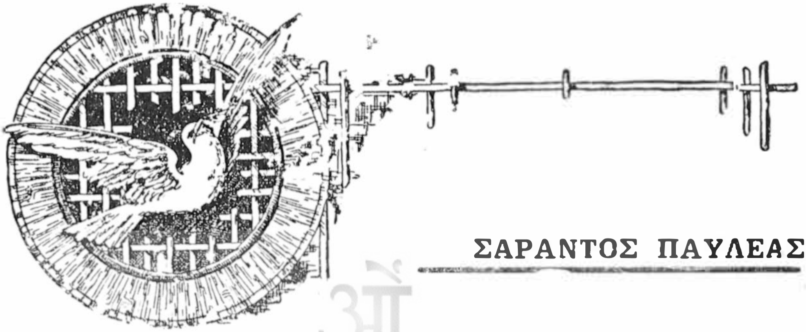
Ἡ ἀπάντησις στὸ ἐρώτημα ἴσως ἔγκειται στὴν ἀναγνώρισι τοῦ ὅτι τὸ ἡμερολόγιο τῆς συνειδητότητος δὲν ἀνταποκρίνεται στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου — ἀπὸ τὸ σήμερα πρὸς τὸ αὔριο — ἀλλὰ σὲ στάδια ἀφυπνίσεως ἀναφορικὰ πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς ζωῆς, ὁπότε αἱ ἐποχαὶ τῆς καρδιᾶς δὲν καθορίζονται ἀπὸ τοὺς δεῖκτες τοῦ ρολογιοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν γοργὴ φλόγα τῆς ἀγάπης.

Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ κύρια κραυγὴ ζητάει ἀλλαγή, δὲν πρέπει νὰ συγχέωμε τὸ καινούργιο μὲ τὸ καλό. Τὸ νέον ἔτος θὰ ἀποβῆ καλύτερο μόνον ὅταν εἴμεθα προετοιμασμένοι πρὸς τὴν σωστὴ κατεύθυνσι. Δὲν εἶναι ἡ κατεύθυνσις τοῦ χθὲς ἢ τοῦ αὔριο. Εἶναι ἡ κατεύθυνσις πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Εἶναι ἡ ἀτένισις πρὸς τὶς δύο διευθύνσεις τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ πεπρωμένου τοῦ ἀνθρώπου· εἶναι ἡ ἐνατένισις τῆς «Ἀνατολῆς» στὴν τελειότητά της.

Σύμφωνα μὲ μιὰ παράδοσι τοῦ Βουδδισμοῦ, οἱ Βοδδισάτβας, οἱ μεγάλοι Κύριοι τοῦ Οἴκτου, ἔχουν τὸ πρόσωπο πρὸς τὸν νότο, δηλαδή, ζῶντας στὰ Ἱμαλάϊα ὑψίπεδα τῆς ἐπιτεύξεώς των, ἐξακολουθοῦν ν' ἀτενίζουν πρὸς τὸν νότο, ὅπου οἱ ἄνθρωποι κατοικοῦν καὶ μάχονται μὲ πόνο γιὰ τὴν λύτρωσι. Στὴν «Φωνὴ τῆς Σιγῆς», ὁ ὑποψήφιος ποὺ διασκελίζει τὴν πύλη τῆς Παραμίτα περιγράφεται ὡς «λευκὴ στήλη πρὸς τὴν δύσι, ποὺ ἐπάνω στὴν μορφή της ὁ ἀνατέλλων ἥλιος τῆς αἰωνίας σκέψεως ξεχύνει τὶς πιὸ ἔνδοξες ἀκτίνες του». Ὅπου καὶ ἂν τοποθετεῖται ὁ ὑποψήφιος, ἀνατολικά, δυτικά, βόρεια ἢ νότια, ὅλαι αἱ παραδόσεις συναντῶνται γιὰ τὴν κατεύθυνσι ποὺ πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ λάβῃ: «Τώρα σκύψετε τὰ κεφαλια σας καὶ ἀκροασθῆτε καλά . ὁ οἶκτος ἐμίλησε καὶ εἶπε: «Μπορεῖ νὰ ὑπάρξη εὐλογία ὅταν ὑποφέρη πᾶν ὅ,τι ζῆ; Μπορεῖτε νὰ σω-

θῆτε καὶ ν' ἀκοῦτε ὅλον τὸν κόσμο νὰ κλαίῃ;».

Κυττάζοντας πρὸς τὸ χθὲς ἢ τὸ αὔριο, ζητῶντας νὰ διατηρήσωμε τὸ καλὸ τοῦ παλαιοῦ στὸ χτίσιμο τοῦ καινούργιου, στρέφομε τὸ ἡμερολόγιο τοῦ χρόνου σ' ἕνα νέο ἔτος. Στὸ ἡμερολόγιο τῆς συνειδητότητος, εἴθε ἡ σελίδα τοῦ παρόντος νὰ περιλάβῃ τὴν ἀπόφασί μας ν' ἀτενίζωμε τὸν ἀδελφὸ συνάνθρωπο καὶ νὰ ὑπηρετοῦμε τὴν ὑπόθεσι τῆς ἀνθρωπότητος.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Ὀρχήστρα

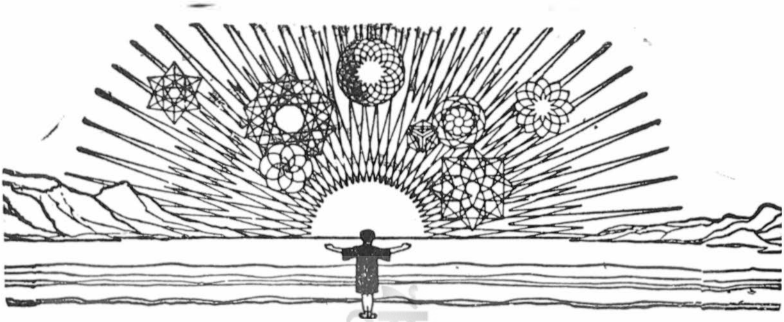
Ποιὸς ξυπνᾶ τὰ μουσικὰ πουλιὰ πρὶν ἔρθει ἀκόμη τὸ φῶς γιὰ νὰ τραγουδήσουν;
Ποιὸς κινεῖ τ᾽ ἄλογα τ᾽ ἄσπρα τῆς ἡμέρας στὴν ἅμιλλα τῆς παντοτινῆς ἐπιστροφῆς τους
γύρω ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς ἵππους τῆς νύχτας;
Ποιὸς πλάθει τὸ φαινόμενο τοῦ χρόνου, γιὰ νὰ μετράει τῶν ἐποχῶν τὴ νεότητα
καὶ τὰ μαγικὰ θαύματα τῶν ἄστρων
νὰ βλέπουν μέσα στὸν καθρέφτη τῶν κόσμων
τὰ εἴδωλα τῆς ὡραιότητός των
σχισμένα σ᾽ ἀπειράριθμα ἀποσπάσματα;
Ποιὸς τέλος ἀφυπνίζει μέσα του τὴν αἴσθηση
τῶν ταξιδιῶν
καὶ τῶν εἰδώλων τους
γιὰ νὰ ποθῶ νὰ μετεωρίζουμαι
γύρω ἀπὸ τὴν τροχιὰ τοῦ ἀστρικοῦ ἑαυτοῦ μου
ρυθμίζοντας τὴν κίνησή μου
μὲ τὴ μουσικὴ τροφὴ τοῦ Σύμπαντος
μέσα στὴν παναρμόνιά του Συμφωνία;

Τὰ πουλιὰ

Πρὶν κοιμηθοῦνε τὰ χειμωνιάτικα πουλιὰ τὸ βράδυ
μέσα στὰ δέντρα τὰ μεγάλα τὰ πυκνά, νὰ τραγουδοῦν
ἀρχίζουνε ὁμάδι.
Τὸ φῶς ποὺ φεύγει εὐχαριστοῦνε.
Πάλι τὸ φῶς ποὺ ἔρχεται τὸ πρωὶ
μὲ χαρὰ ὅλα χαιρετοῦνε.
Νά᾽ μασταν κι ἐμεῖς σὰν τῶν ἀγρῶν τὰ λούλουδα,
σὰν τὰ πουλιὰ τῶν δέντρων, αὐτοὺς τοὺς μεσοσταθμοὺς
μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς
γεμάτοι γνώση καὶ χαρὰ κι ἁπλὴ μεστωμένη ξεγνοιασιὰ
νά᾽ μασταν κι ἐμεῖς σὰν τὰ καλά μας τὰ πουλιά.

Παραίνεση

Μὴν εἰπεῖτε, ποτὲ μὴν παραδεχθεῖτε πὼς εἶσθε μαραμένοι
ἀπὸ τὶς δοκιμασίες, ἀπὸ τὶς μέριμνες τοῦ βίου, ὄχι, αὐτὸ ποτὲ
νὰ μὴν τὸ εἰπεῖτε.
Γιατὶ ἀνθίζει πάντοτε ἡ καρδιά.
Μιὰ γωνιὰ μέσα μας ζεστὴ ἔχουμε κρυμμένη.
Μὴν εἰπεῖτε λοιπὸν ποτὲ πὼς εἶσθε μαραμένοι
καὶ δὲν κερδίσετε αὐτὸ ἔστω τὸ λίγο φῶς τὸ ἐπίγειο
σ᾽ αὐτὴ τὴν πήλινή μας τὴν ἡμέρα ὅπου βουΐζει
τὸ κάθε μελισσοβουητὸ στ᾽ ἀνθισμένα τὰ λιβάδια.

Ο ΚΥΚΛΟΣ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς

Τοῦ ΒΑΣ. ΚΑΡΑΜΑΛΙΚΗ

Ὁμιλία στὸ Φιλοσοφικὸν Ἐργαστήριον ΑΡΟΗ

Κατὰ τὴν φιλοσοφικὴν θεωρίαν τῆς ἀνακυκλήσεως ἢ παλιγγενεσίας, οἱ Κόσμοι, τὰ πράγματα, τὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα ἀκόμη, ἀναδημιουργοῦνται κατὰ περιόδους.

Ἕκαστον ὂν διαγράφει κύκλον, ἑκάστη ἀνθρώπινος Ζωὴ συμπληρώνει περιφέρειαν, ὅλη ἡ ἀνθρώπινος Ἱστορία διαιρεῖται εἰς κύκλους. Αἱ ἡμέραι, αἱ ὧραι, τὰ ἔτη, οἱ αἰῶνες, ἀνακυκλοῦνται καὶ ἀναγεννῶνται ἐν τῇ τροχιᾷ τοῦ ἀπείρου καὶ τοῦ χρόνου, τὸ δὲ τέλος των εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ εἰς τὴν ἀρχήν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθον καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐκκινήσουν καὶ πάλιν.

Ἂν παρατηρήσωμεν τὰ νέφη, τὰ ὕδατα, τὰ ἄνθη, θὰ ἔχωμεν λιτήν, πλὴν παραστατικήν, εἰκόνα τοῦ ρόλου τῆς ἀνακυκλήσεως.

Τὰ ὕδατα, ὡς ὑδρατμοὶ ὑψοῦνται, σχηματίζοντα τὰ νέφη, τοὺς πραγματικοὺς αὐτοὺς ὠκεανοὺς ὑπὲρ τὰς κεφαλάς μας. Ταῦτα πλανώμενα, ὡς τεράστιαι θάλασσαι κινηταί, μεταμορφοῦνται εἰς ὑετοὺς καὶ ἐπανασυνιστοῦν τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ποταμούς, οἱ ὁποῖοι πρὶν κυλισθοῦν παρὰ τοὺς πόδας μας, ἐκυλίοντο εἰς τοὺς οὐρανούς.

Τὸ ἄνθος προέρχεται ἀπὸ τὸν σπόρον, ἀλλὰ καὶ ὁ σπόρος ἐκ τοῦ ἄνθους.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν κατὰ τὴν ἰδίαν φιλοσοφικὴν θεωρίαν καὶ ἡ ἀνθρώπινος ζωή, ἀνακυκλούμενη, διαγράφει τὴν περιφέρειάν της, εἶναι λογικὸν νὰ νοήσωμεν, ὡς θεωρητικὴν ἀφετηρίαν της, τὴν Γέννησιν, τὸν δὲ Θάνατον, τὸ κλείσιμον τοῦ κύκλου αὐτοῦ, ὡς τὸ Θεωρητικὸν Τέρμα.

Ἡ σχηματικὴ αὕτη ἔκφρασις τοῦ κύκλου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀφετηρία καὶ τέρμα, συμβολίζοντα

τὴν Γέννησιν καὶ τὸν Θάνατον, συμπίπτουν ἀπολύτως καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱονδήποτε σημεῖον τοῦ κύκλου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ταυτοχρόνως καὶ ταυτοσήμως, ὡς ἀφετηρία καὶ τέρμα, πληροῖ τὸν σκεπτόμενον ἄνθρωπον (HomoSapiens) ἀπορίας καὶ στοχασμοῦ.

Εἶναι ἄραγε ἑκάτερον τούτων ἀρχὴ καὶ τέλος μόνον, ἢ μήπως ἀμφότερα, Γέννησις ἢ Θάνατος, εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ ἐκδήλωσις Ζωῆς, ἡ ὁποία δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος;

Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ὑπάρχει ἡ ἀπάντησις· ἐδόθη ἀπὸ τοὺς κατὰ καιροὺς Διανοητὰς καὶ Σοφούς, θεμελιωμένη ὅμως ὄχι ἐπὶ ἐπιστημονικῶν ἀποδείξεων, αἱ ὁποῖαι δὲν χωροῦν ἐν προκειμένῳ ἀλλὰ ἐπὶ φιλοσοφικῶν συλλογισμῶν, ἐπὶ τῶν ψυχοπνευματικῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως εἶναι ἡ διακοή, ἡ ἐποπτεία, ἡ διαίσθησις, ἡ ἐνόρασις, ἰδιότητες αἱ ὁποῖαι ἂν καὶ δὲν εἶναι καταμετρηταί, ἐν τούτοις εἶναι σημαντικῶς ὑπολογήσιμοι καὶ τέλος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ μυστικῶν Διδασκαλιῶν.

Δι' ὅλων αὐτῶν κατέστη δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ εἰσδύσῃ καὶ ψαύσῃ τὴν γνῶσιν τῶν κεκρυμμένων εἰς τὰς σφαίρας τοῦ ὑπεραισθητοῦ.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ἂς μοῦ συγχωρηθῇ μικρὰ ὑπομνηστικὴ παρένθεσις, περὶ τοῦ ποία ἡ ἀνθρωπίνη σύστασις.

Δύο ἐκδοχαὶ ὑπάρχουν περὶ αὐτῆς. Ἡ πρώτη, ἡ τριαδική, δέχεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἐκ σώματος, ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἡ δὲ ἑτέρα, ἡ δυαδική, ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς μόνον .

Ἡ πρώτη, ἡ τριαδική, παραδεδεγμένη ἀπὸ τὰς περισσοτέρας παραδοσιακὰς σχολάς, πλεονεκτεῖ ὡς περισσότερον ἀναλυτική, ἔναντι τῆς δευτέρας, τῆς δυαδικῆς.

Ὡς πρὸς τοὺς φιλοσοφικοὺς λογισμοὺς ἐπὶ τῶν ὁποίων θεμελιοῦται ἡ ἀπάντησις ὅτι Γέννησις καὶ Θάνατος εἶναι ἐκδήλωσις Ζωῆς, χωρὶς ἀρχὴν καὶ τέλος, θὰ προτάξω καὶ μὲ δέος θ' ἀποτολμήσω τὴν μετάδοσιν, συνοπτικῶς, τῶν σκέψεων τῶν κορυφαίων τοῦ Πνεύματος, τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σωκράτους.

Διὰ τῶν συλλογισμῶν των, φρονῶ, ὅτι ἡ ἀνακύκλησις τῆς ἀνθρωπίνης Ζωῆς λαμβάνει τὴν ἐπιβεβαίωσίν της.

«Μεταξὺ Ζωῆς καὶ Θανάτου, μᾶς λέγει ὁ Πλάτων, δὲν ὑπάρχει μόνον ἡ σχέσις τὴν ὁποίαν μᾶς προσφέρει ἡ Γνῶσις καὶ ἡ Πεῖρα, ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συλλάβωμεν παρὰ μὲ τὴν νόησιν.

»Εἷς δρόμος δὲν ὁδηγεῖ μόνον ἀπὸ τὴν Ζωὴν πρὸς τὸν Θάνατον· ὑπάρχει καὶ ὁ ἄλλος, ἀπὸ τοῦ θανάτου πρὸς τὴν ζωήν.

»Τὴν συζυγίαν αὐτήν, Ζωῆς καὶ Θανάτου, τὴν ὑποσημαίνει τὸ λογικὸν συμπέρασμα, ὅτι ἕκαστον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον αἰσθανόμεθα, προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀντίθετόν του, ἐφ' ὅσον βεβαίως εἶναι ἐντὸς τῆς φύσεώς του νὰ ἔχῃ ἀντίθετον. Οὕτω ἡ εὐχαρίστησις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς γνώσεως τῆς δυσαρεσκείας, τὸ καλὸν ἐκ τοῦ κακοῦ, τὸ εὔχερὲς ἐκ τοῦ δυσχεροῦς, τὸ θετικὸν ἐκ τοῦ ἀρνητικοῦ.

»Ὥστε μεταξὺ δύο ἀντιθέτων ὑπάρχουν δύο δρόμοι, οἱ ὁποῖοι ὁδηγοῦν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο

καὶ τἀνάπαλιν, ἢ μᾶλλον ὁ ἴδιος δρόμος, ὅστις ὁδηγεῖ πρὸς τὰ ἄνω καὶ πρὸς τὰ κάτω· ὁ δρόμος πρὸς τὰ ἄνω δεικνύει τὴν Γέννησιν, ἐνῶ ὁ πρὸς τὰ κάτω τὴν φθοράν.

»Ἀντίθετον εἰς τὴν Ζωὴν εἶναι ὁ Θάνατος, συνεπῶς ὁ δρόμος καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ ὁδηγῇ ἀπὸ τὴν Ζωὴν πρὸς τὸν Θάνατον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Θάνατον εἰς τὴν Ζωήν.

»Τὸ ὅτι ἀντιλαμβανόμεθα τὴν μετάβασίν μας ἀπὸ τὴν Ζωὴν εἰς τὸν Θάνατον εὐκόλως πάντες, διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν αἰσθήσεών μας καὶ ὅτι τὸ ἀντίθετον, ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, δὲν τὸ ἀντιλαμβανόμεθα, τοῦτο δὲν σημαίνει ἀπόδειξιν· καὶ τὴν μετάβασίν μας ἐπίσης ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν Ζωὴν πρέπει νὰ ἀντιλαμβανώμεθα, ὄχι μὲ τὰ αἰσθητήριά μας, ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ νοός».

Καὶ ὁ πάντων σοφώτερος Σωκράτης ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἀποφαίνεται ὡς ἑξῆς:

«Ἡ διαδικασία τῆς Ζωῆς, λέγει, πρέπει νὰ εἶναι παλίνδρομος· διότι τίς ἄλλος τρόπος ὑπάρχει, ὥστε νὰ μὴ στειρεύσῃ ἡ Ζωή, ὅταν δεχθῶμεν μόνον τὴν πρὸς θάνατον ὅδευσίν της;

»Τὸ πραγματικὸν πρόβλημα εἶναι ἐδῶ· Ζωὴ καὶ Θάνατος εἶναι δύο εἴδη Γεννέσεως, δύο γίγνεσθαι· τὸ ἕν, δηλαδὴ ἡ κίνησις τῆς Ζωῆς πρὸς τὸ τέρμα της, ἀπαιτεῖ τὸ ἄλλο, τὴν κίνησιν τῆς Ζωῆς, ἀπὸ τὸ τέρμα της πρὸς τὴν μορφήν, τὴν ἐνσάρκωσιν».

Καὶ διερωτᾶται ὡσεὶ μονολογῶν ὁ Σωκράτης:

«Διατί ὅμως νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν ἡ Ζωὴ νὰ προέρχεται καὶ ἀπὸ κἄτι ἄλλο καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν Θάνατον;

Καὶ ἀπαντᾶ:

«Διὰ νὰ εὐσταθήσῃ λογικὰ τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο, θὰ ἔπρεπε νὰ μὴ εἶναι ὁ θάνατος ἡ ἀπόλυτος ἀντίθεσις πρὸς τὴν Ζωήν· ἂν ἡ Ζωὴ ἐγίνετο καὶ ἀπὸ κἄτι ἄλλο, θὰ ἔφθανεν ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ πάντα θὰ ἐξηντλοῦντο καὶ θ' ἀπέθνησκον ὁριστικά. Ὁ Θάνατος, λοιπόν, συνεχίζει, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ ἦτο τὸ ἀναγκαῖον τέρμα τῆς Ζωῆς. Καμμία λοιπὸν θεωρία, καταλήγει, δὲν εἶναι ὀρθὴ ἀπὸ τὰς τοποθετούσας ὡς ἀρχὴν τῆς Ζωῆς ὁ,τι δήποτε ἄλλο, ἐκτὸς τοῦ Θανάτου».

Καὶ συμπεραίνει:

«Ἀρχὴ τῆς Ζωῆς εἶναι ὁ Θάνατος, διότι αὐτὸς εἶναι καὶ τὸ τέρμα της· δηλαδὴ ἡ Ζωὴ ἔχει ὡς ἀφετηρίαν της τὴν μὴ Ζωήν».

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους συλλογισμοὺς λαμβάνομεν τὴν ἀπάντησιν ἐμμέσως, ὅπως ἀπὸ τὴν περὶ τοῦ ἀθανάτου τῆς ψυχῆς ἐρευνωμένην ἀλήθειαν. Διότι, κυρίως εἰπεῖν, πρὸς τὰ ἐκεῖ προσανατολίζεται καὶ ἐκεῖ καταλήγει τὸ ἐρώτημά μας, ἀφ' οὗ διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀνακύκλησίν της καὶ μετενσαρκωθῇ ἡ ψυχή, πρέπει αὕτη νὰ ἐπιζῇ τοῦ φθαρέντος σώματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου πρότερον ἦτο ἐγκλωβισμένη.

Οὕτω: α) ἡ Μεταφυσικὴ ἀπαντᾶ ὅτι ὁ Θάνατος εἶναι διάλυσις τοῦ ὄντος εἰς τὰ ἁπλᾶ αὐτοῦ στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὸν πλέον, ὅτι λαμβάνομεν ὀλίγην κόπρον κατάλληλον πρὸς λίπανσιν ἐλαχίστης ἐκτάσεως ἐδάφους, ἡ ἀνθρωπίνη ὅμως ψυχὴ εἶ-

ναι ἄϋλος καὶ ἀδιάλυτος, ἄρα ἀθάνατος.

β) Ἡ τεχνολογία ἀπαντᾶ ὡς ἑξῆς: ἀφ᾽ οὗ αἱ ἄπειροι τάσεις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος οὐδέποτε πληροῦνται τελείως καὶ πλήρως ἐν τῷ ἐπιγείῳ βίῳ, κατ᾽ ἀνάγκην ἄρα πρέπει νὰ δεχθῶμεν πέραν τοῦ τάφου, νέαν ζωήν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ πλήρωσις καὶ ἐπίτευξις τῶν τάσεων τούτων.

γ) Ἡ Θεολογία λέγει ὅτι: ἡ Σοφία, ἡ Ἀγαθότης καὶ ἡ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, τοῦ δημιουργήσαντος τὸν ἄνθρωπον καὶ προικίσαντος αὐτὸν διὰ τόσων προτερημάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς βαθέως ἐν αὐτῷ ἐρριζωμένης ἐπιθυμίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς Ζωῆς, ἀπαιτοῦν τὸ ἀθάνατον τῆς ψυχῆς του. Ἄλλωστε ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ τὸν ὁποῖον εἶχε, δημιουργήσαντος προσωπικὰ ὄντα, δὲν θὰ ἐπραγματοποιεῖτο πλήρως ἄνευ τῆς ἀθανασίας.

δ) Ἡ ἠθικὴ προβάλλει τὸ ὅτι ἀφ᾽ οὗ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, οὔτε ἡ ἀρετὴ ἐνίοτε ἀμείβεται πλήρως, οὔτε ἡ κακία τιμωρεῖται πάντοτε, τοὐναντίον πολλάκις ἡ ἀρετὴ καταδιώκεται καὶ ἡ κακία θριαμβεύει, ἀφ᾽ οὗ λοιπὸν ἡ ἀνταπόδοσις αὕτη δὲν γίνεται ἐν τῇ παρούσῃ Ζωῇ, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ πέραν τοῦ τάφου τοιαύτη, μία ἄλλη Ζωή, ἐν τῇ ὁποίᾳ, διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἀγαθοῦ, ν᾽ ἀποκαθίστατο ἡ ἠθικὴ τάξις.

ε) Ἡ Ἱστορία διαπιστοῖ ὅτι ἀφ᾽ οὗ παρ᾽ ἅπασι τοῖς λαοῖς, ἀπὸ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς εὑρίσκομεν τὴν ἰδέαν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν μάλιστα μεγάλα πνεύματα ἐδέχθησαν καὶ ὑπεστήριξαν, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη ἑδράζεται ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου.

καὶ τέλος στ) Ἔχομεν τὸν αναλογικὸν συλλογισμὸν κατὰ τὸν ὁποῖον, ὅπως ἐν τῇ φύσει δὲν ὑφίσταται πλήρης ἐκμηδένισις, ἀλλὰ ἐκ τοῦ Θανάτου προέρχεται νέα Ζωή, παράδειγμα ὁ κόκκος σίτου, ὁ μεταξοσκώληξ, ἡ χειμερία νάρκη, ἡ διαδοχὴ ἡμέρας καὶ νυκτός, οὕτω πρέπει νὰ συμβαίνῃ καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Ἄλλην ἀπάντησιν ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματός μας λαμβάνομεν ἀπὸ τὰς ἐσωτερικὰς διδασκαλίας πλειάδος Μυστῶν. Ἡ ψυχὴ μᾶς λέγουν, ὡς προϋπάρχουσα γιγνωμένου τοῦ ἀνθρώπου, ἑνοῦται μετ᾽ αὐτοῦ μόνον, δηλαδὴ ἐνσαρκοῦται πολλὰς φοράς, διὰ νὰ εὑρεθῇ εἰς ὅλας τὰς συνθήκας τοῦ ἐπιγείου βίου καὶ νὰ λάβῃ πεῖραν ὅλων τῶν καταστάσεων καὶ κατόπιν, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν ἐξαγνισμὸν ἀπὸ τὴν μόλυνσιν τὴν ὁποίαν ἔχει ὑποστῇ ἐκ τῶν ἐπιγείων ἐπαφῶν της, θὰ προχωρήσῃ πρὸς ἀνώτερα στάδια.

Ὁ ὑπέρτατος Ἱεροφάντης, ὁ Χριστός, ὡμίλησε περὶ τῆς μετενσαρκώσεως εἰς τοὺς Μαθητάς του, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀνέφερεν εἰς τὰ πλήθη, διότι ἡ ἀλήθεια τῆς μετενσαρκώσεως, χωρὶς τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τῶν ἀποκρύφων διδασκαλιῶν, εἶναι ἐπικίνδυνος καὶ παρασύρει εἰς τραγικὰ σφάλματα. Διότι ὁ ἁπλοϊκὸς ἄνθρωπος, ὁ τόσον συνδεδεμένος μὲ τὴν ὕλην, ἔχων ὑπ᾽ ὄψει του, νομίζων, ὅτι διὰ τῆς μετενσαρκώσεως θὰ ἔχῃ καὶ ἄλλας εὐκαιρίας βελτιώσεώς του, κινδυνεύει, παρασυρό-

μενος ἀπὸ τὴν σαγήνην τῆς ὕλης καὶ ἀναβάλλων διαρκῶς, νὰ παραμείνῃ ἐκτὸς τοῦ νυμφῶνος, ὅπως ἀνέπτυξεν ὁ Ἰησοῦς, εἰς τὴν παραβολὴν τῶν μωρῶν παρθένων, ἡ ὁποία καὶ αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἶχεν.

Αἱ πολλαπλαῖ λοιπὸν ἀνακυκλήσεις τῆς Ζωῆς μας, διὰ τῆς μετενσαρκώσεως τῆς ψυχῆς, εἶναι αἱ προσφερόμεναι συνθῆκαι ἐξελίξεώς μας. Ἄνευ αὐτῶν ἡ Ζωὴ θὰ ἦτο ἓν ἄλυτον πρόβλημα, ἡ δὲ σύγχρονος ἐπιστήμη θὰ ἵστατο ἄφωνος πρὸ τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ἐξελίξεως.

Ἡ περὶ μετενσαρκώσεως θεωρία ὑπῆρξε καὶ ἡ βάσις τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σωκράτους, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἐμπεδοκλέους, τῶν Γνωστικῶν καὶ Νεοπλατωνικῶν, ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων τοῦ Λάιμπνιτς, τοῦ Γκαῖτε καὶ τοῦ Σοπενάουερ.

Περὶ τοῦ ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ μετενσαρκώσεως καὶ μετεμψυχώσεως μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ εἰπῶ.

Μετεμψύχωσις εἶναι ἡ μετάβασις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἰς ἄλλο σῶμα, εἴτε ἀνθρώπου, εἴτε ζώου, εἴτε φυτοῦ καὶ τἀνάπαλιν, ἐνῷ Μετενσάρκωσις εἶναι, τὸ δόγμα τῆς πορείας τῶν ψυχῶν διὰ μέσου διαδοχικῶν ἀνθρωπίνων μόνον ὑπάρξεων.

Ἡ ἀποκρυφιστικὴ Ἐπιστήμη, οἱ Θεόσοφοι καὶ Τέκτονες συγγραφεῖς παραδέχονται μόνον τὴν μετενσάρκωσιν, διότι πιστεύουν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ ἐξελισσομένη ἀνθρωπίνη ψυχὴ νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς κατώτερον πεδίον ἀναπτύξεως εἰσερχομένη εἰς σῶμα ζώου ἢ φυτοῦ.

Ἀποθνήσκομεν, λοιπόν, διὰ νὰ ζήσωμεν· ἐπαναζῶμεν διὰ νὰ ἐπαναποθάνωμεν καὶ διὰ νὰ ἐπαναζήσωμεν πάλιν.

Ἡ Μυσταγωγικὴ αὕτη γνῶσις τοῦ κύκλου τούτου ἦτο γνωστὴ εἰς τὴν Ἀρχαιότητα, ἡ ὁποία τὴν ἠγνόει ἀπειράκις καλλίτερον ἡμῶν καὶ τὴν ἐξέφραζε διὰ τῶν μυστηρίων της, κεκρυμένως.

Πᾶν ὅ,τι σήμερον ἀρχίζομεν νὰ ἐννοῶμεν καὶ νὰ ἀποδεικνύωμεν ἐν πολλοῖς, ἡ Ἀρχαία Ἑλλάς, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Ἀνατολὴ τὸ προησθάνετο.

Εἰς τὴν ἀνακυκλουμένην λοιπὸν Ζωήν μας, οἱ σταθμοὶ τοὺς ὁποίους εἰς τὸν αἰσθητὸν κόσμον καλοῦμεν Γέννησιν καὶ Θάνατον, εἶναι ἁπλᾶ ὁρόσημα μιᾶς ἂν ὄχι ἀτέρμονος, τοὐλάχιστον λίαν μακρᾶς διαδρομῆς.

Τὰ ὁρόσημα ταῦτα, Γέννησις καὶ Θάνατος καὶ αἱ παρεμβαλλόμεναι φάσεις τῆς ἀνθρωπίνης Ζωῆς, αἱ ἡλικίαι, ὅπως εἶναι ἡ Νεότης, ἡ ὥριμος ἡλικία καὶ τὸ Γῆρας θ' ἀποτελέσουν εἰς τὴν συνέχειαν τῆς ὁμιλίας τὸ περίγραμμά της.

ΓΕΝΝΗΣΙΣ

Ἡ Γέννησις τοῦ ἀνθρώπου φιλοσοφικῶς ἐξεταζομένη δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ἡ ἕνωσις ψυχῆς καὶ σώματος.

Ἡ ἀνάμιξις αὕτη τοῦ σώματος τὸ ὁποῖον γεννᾶται καὶ τῆς ψυχῆς ἡ ὁποία προϋπῆρχεν αὐτοῦ, ἀρχίζει εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἐν τῇ μήτρᾳ σύλληψιν καὶ δὲν ὁλοκληροῦται παρὰ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐξόδου τοῦ βρέφους εἰς τὸ Φῶς. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, ἀ-

πὸ τῆς συλλήψεως μέχρι τῆς Γεννήσεως, αἱ ψυχικαὶ ἱκανότητες καὶ αἱ ἰδιότητες τοῦ ἐμβρύου ληθαργοῦν ἐν τῷ μητρικῷ σάκκῳ, ἐν ᾧ ἀντιθέτως κυριαρχεῖ ἡ Ζωική ἰσχύς, ἐπειγομένη κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο, πρῶτον νὰ ὁλοκληρώση καὶ διαμορφώση σωματικῶς τὸ ἔμβρυον. Ἡ προσμιγεῖσα μετὰ τοῦ ἀδιαπλάστου σώματος ψυχὴ ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς βεβαίως καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς παρελθούσης Ζωῆς της, τῆς ὑπάρξεώς της, ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις αὕτη ἐξασθενεῖ προοδευτικῶς καὶ ἐφ' ὅσον τὸ σωματικὸν περίβλημά της διαπλάσσεται καὶ ἀναπτύσσεται, ὅταν δ' ἔλθη εἰς τὸ φῶς τὸ νήπιον, τότε ἡ ψυχὴ ἔχει ἀπωλέσει τὴν συνείδησιν τοῦ παρελθόντος βίου της.

Θὰ κυριαρχήση βραδύτερον ἡ ψυχικὴ δύναμις καὶ θὰ μετασχηματισθῆ εἰς ἐνέργειαν δρῶσαν, διὰ νὰ καταστῆ ὁ ρυθμιστὴς καὶ τὸ στήριγμα τῆς Ζωῆς.

Καὶ ἤδη θ' ἀσχοληθῶμεν μὲ τὰς φάσεις τῆς Ζωῆς, συνεπεῖς πρὸς τὸ προαναφερθὲν Περίγραμμα.

ΝΕΟΤΗΣ

Τὴν Νεότητα χαρακτηρίζει ἡ ὑπεραφθονία μιᾶς πλήρους Ζωῆς, ὁ πλοῦτος τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα τὴν ἀπασχολοῦν, καὶ ἡ ἔξαρσις πρὸς τὸ μέλλον. Κατὰ τὴν φάσιν, τὴν περίοδον ταύτην τῆς Ζωῆς, ἡ ψυχή, νεωστὶ προσκολληθεῖσα εἰς ἓν σῶμα μὲ στοιχεῖα νέα καὶ ἰσχυρὰ αἰσθάνεται ἱκανὴ ν' ἀναλάβη ἐκτεταμένην καὶ πολλάκις περιπετειώδη σταδιοδρομίαν, διατηρεῖ συνηθέστατα ὑπερβολικὰς ἐλπίδας καὶ θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν πρὸς κάτι ἀφοσίωσίν της. Εἰς τὴν νεότητα ἡ ψυχὴ κατέχει ἓν σημαντικὸν κεφάλαιον, τὸν πρῶτον προσανατολισμόν της πρὸς τὸ πεπρωμένον, ὡς καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν πᾶσα ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος δὲν ὑπάρχει πλέον, ὅλαι δὲ αἱ προσπάθειαί της στρέφονται πρὸς τὸ μέλλον. Ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ Παιδαγωγοὶ συνεκέντρωσαν τὸ ἐνδιαφέρον, τὴν πεῖραν καὶ τὰς δυνάμεις των, εἰς αὐτὸν τὸν πρόλογον τῆς Ἀνθρωπίνης Ζωῆς, εἰς τὴν νεότητα ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐξαρτηθῇ ὁλόκληρον τὸ βιβλίον τῆς μετέπειτα Ζωῆς της.

Ὁ Ποιητὴς ἀπεκάλεσε τὴν νεότητα «μειδίαμα τοῦ ἄνθους», ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται ἡ ὑπόσχεσις τοῦ καρποῦ, ὁ δὲ Λάϊμπνιτς «Ἐλπίδα τοῦ Θερισμοῦ».

Ὁ Μεσαιωνικὸς μοναχικὸς βίος ἐκακοποίησεν, ἐστρέβλωσε κυριολεκτικὰ τὴν γνῶσιν τῆς Ζωῆς, καὶ τὴν ἀγωγὴν τῆς Νεότητος. Οὗτος, ἐκθειάζων τὴν ἰσχνότητα τοῦ σώματος, δὲν εἶχε κατανοήσει ὅτι ἡ ψυχὴ διαμορφώνει τὴν κατοικίαν της, δηλ. τὸ σῶμα, ὅπως ὁ Θεὸς σχηματίζει τὴν ψυχὴν καὶ ὅτι τὸ σῶμα πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ φέρη τὴν σφραγίδα ἀμφοτέρων, ψυχῆς καὶ Θεοῦ, ἡ ὁποία δὲν ἠμπορεῖ, δὲν δύναται, ἐν πάση περιπτώσει, νὰ εἶναι διάφορος ἀπὸ τὴν σφραγίδα τῆς ὡραιότητος.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐπρωτοπόρησαν.

Φιλοκαλεῖτε τὰ σώματα χωρὶς νὰ γίνεσθε καλλωπισταί. Ὅταν δὲ οἱ Νέοι μετέβαινον εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, κατεμαγεύοντο ἀπὸ τὰ θέλγητρα ἀφ' ἧς ἔθετον ἐκεῖ τὸν πό-

δα των. Τὰ οἰκοδομήματα μὲ τὴν ἀπαράμιλλον συμμετρίαν των, ἡ ἀγορὰ μὲ τὰ ὑπέροχα ἀγάλματα, τὰ ὁποῖα ἀνεπαρίστων ἄλλοτε τὸ κάλλος τοῦ Ἡρακλέους, ἄλλοτε δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἡ ἁρμονικὴ ὀργάνωσις τῶν ἑορτῶν μὲ τὴν ἐπιβλητικὴν συρροὴν τοῦ λαοῦ, οἱ μύρτινοι καὶ δάφνινοι στέφανοι, οἱ ὁποῖοι ἀπέπνεον τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς Νίκης, τὸ πᾶν ὡμίλει εἰς τοὺς νεαρούς, τοὺς ἐφήβους, οἱ ὁποῖοι ἀπέπνεον τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς Νίκης, τὸ πᾶν ὡμίλει εἰς τοὺς νεαρούς, τοὺς ἐφήβους, οἱ ὁποῖοι προσέτρεχον ἐκεῖ, διὰ τὸ κάλλος, τὸ σφρίγος, τὸ μεγαλεῖον, τὴν ὀλβιότητα.

Ὀλίγον παρέκει, εἰς τὸν Ἱερὸν τῆς Ὀλυμπίας χῶρον, ὁ Ζεὺς τοῦ Φειδίου ἀκτινοβολῶν τὴν ἀθάνατον ὡραιότητά του, ἐπεσφράγισε τὸ μοναδικὸν τοῦτο μάθημα.

Τὸ πᾶν λοιπὸν γύρω τῆς νεότητος πρέπει νὰ διδάσκῃ τὴν δύναμιν, τὴν δόξαν, τὸ κάλλος, τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν εὐγένειαν, οἱ ἄνθρωποι τὰ ἀντικείμενα, αἱ τέχναι, αἱ ἐπιστῆμαι, τὰ γράμματα. Πρέπει ν' ἀντιγράψωμεν καὶ ν' ἀναστήσωμεν αὐτὴν ταύτην τὴν ἀρχαιότητα, ἂν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν νεότητα σφριγῶσαν.

Μεταξὺ τῆς νεότητος εὑρηνται τὰ ἐκλεκτὰ πνεύματα, οἱ Μύσται, οἱ ὁποῖοι θ' ἀνοίξουν τὴν ὁδὸν καὶ θὰ προπαρασκευάσουν τὴν ἔξοδον καὶ τὴν πορείαν τοῦ πνεύματός των πρὸς τὸ μέλλον.

Ἡ Νεότης εἶναι τὸ Ἔαρ τῆς Ζωῆς.

Η ΩΡΙΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑ

Ἡ ὥριμος ἡλικία εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητα, ἡ Χρυσῆ περίοδος τῆς Ζωῆς, ἡ περίοδος τοῦ θερισμοῦ, τῆς συγκομιδῆς. Οἱ ἐνθουσιασμοὶ τῆς νεότητος, εἰς αὐτὴν ἔχουν καταπραϋνθῆ πλέον. Ἡ φαντασία, τὰ λαμπρὰ ὄνειρα καὶ ἡ Χρυσῆ ὁμίχλη, ἡ ὁποία ἐκάλυπτε τ' ἀντικείμενα, ἐξητμίσθησαν, ἀναφαίνονται δὲ κατ' αὐτὴν αἱ σοβαραὶ γραμμαί, τὰ αὐστηρὰ σχήματα τῆς πραγματικότητος. Ὅλα ὅσα περιβάλλουν τὴν ὥριμον ἡλικίαν δὲν φέρουν πλέον τὸν ποιητικὸν φωτοστέφανον, τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησε ἡ φαντασία τῆς νεότητος, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἔρως, διὰ τῆς ἀποκαλύψεως μέρους τῶν ἀπογοητεύσεών των, ἔχει διδάξει ἀρκούντως τὸν ὥριμον ἄνθρωπον ν' ἀντιμετωπίζῃ τὴν Ζωὴν διαφορετικά.

Ἡ ὥριμος ἡλικία ἄρα εἶναι ὀλιγώτερον ρωμαντικὴ ἀπὸ τὴν ἐφηβικήν. Ὁμοιάζει πρὸς τὸν μόλις ἀναφαινόμενον καρπὸν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, τοῦ ὁποίου προηγήθη ἡ πτῶσις τῶν ἀνθέων, μεθ' ὅλων τῶν χρωμάτων καὶ ἀρωμάτων των.

Κατὰ τὴν νεότητα αἰσθανόμεθα ἀνδρούμενοι, ἐν τῇ ἀνδρικῇ ἡλικίᾳ αἰσθανόμεθα ὡριμάζοντες· αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἀπὸ τὰ εὐγενέστερα, τὰ παραγωγικώτερα ἅλματα τῆς ἀνθρωπίνης ἐξελίξεως.

Ἡ ὥριμος ἡλικία εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν περίοδος τῆς πνευματικῆς ὁλοκληρώσεως, εἶναι ὁ ποταμός, ὁ ὁποῖος πλούσιος ἐκχέει τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς λειμῶνας τῆς Ζωῆς.

Εἰς τὰς πολὺ ἐξελιγμένας ψυχὰς εἶναι δυνατὸν τὰ μεγαλόπνοα ἔργα νὰ συντελοῦνται ἢ ἔστω νὰ προπλάσσωνται κατ' αὐτὴν τὴν νε-

ότητα· ἡ πλειονότης ὅμως τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὸ μέσον τῆς Ζωῆς των, εἰς τὸ μέσον τοῦ Δάσους κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Δάντη, πραγματοποιοῦν τὰς μεγάλας των σκέψεις καὶ τὰ μεγάλα των ἔργα. Ἡ Εὐτυχία τῆς Ζωῆς ἀνήκει εἰς τὴν ὥριμον ἡλικίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ παρατείνωμεν περισσότερον, διότι ἡ μέση αὕτη περίοδος τῆς ὑπάρξεώς μας κατέχει ὅλην τὴν ἀκτινοβόλον δημιουργικὴν ἰσχύν της. Αἷμα ἁγνόν, νευρικὸν σύστημα πειθαρχημένον, σῶμα ὑγιὲς καὶ ἀνεπτυγμένον.

Ἡ ὥριμος ἡλικία εἶναι τὸ θέρος τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεώς μας. Ἡ Νεότης δὲν κυριαρχεῖ τῆς Ζωῆς, διότι ἀπὸ αὐτὴν ἐλλείπει τὸ κυριώτερον στοιχεῖον, ἡ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ ἰσχύς, αἱ ὁποῖαι πηγάζουν ἀπὸ τὴν γενικὴν ἰσορροπίαν καὶ τὴν ἁρμονικὴν συνοχὴν τοῦ ὄντος, κτῆμα μόνον τῆς ὡρίμου ἡλικίας.

Ἡ ὥριμος ἡλικία εἶναι ἡ ἡλικία τῆς Νίκης.

ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Τὸ Γῆρας εἶναι τὸ φθινόπωρον τῆς Ζωῆς, τὸ δὲ τελευταῖον στάδιόν του ὁ Χειμών.

Τὸ γῆρας εἶναι ὁ τριγμός, ὁ προαναγγέλλων τὰ ἐρείπια· εἶναι αὐτὰ ταῦτα τὰ ἐρείπια. Εἶναι ὅμως καὶ τὸ Ταμεῖον τῶν γνώσεων, τῶν θλίψεων τῆς Ζωῆς. Εἶναι ἀκόμη ὁ μελαγχολικὸς πρόλογος τοῦ τελευταίου πρὸς τὴν ἐπίγειαν Ζωὴν χαιρετισμοῦ.

Ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι οὐδεμία φάσις τῆς Ἀνθρωπίνης Ζωῆς ἔχει ἀποκληρωθῇ ἀπὸ τὰ δῶρα τῆς Φύσεως, πολὺ δὲ περισσότερον ἀπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Θειότητος. Καὶ τὸ γῆρας δικαιοῦται τοῦ μεριδίου του. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν τὸ τελευταῖον τοῦτο στάδιον τῆς ὑπάρξεώς μας, τὸ προηγούμενον πιθανῶς τῆς ἑνώσεώς μας μετὰ τοῦ Θείου, νὰ εἶναι τὸ περισσότερον θλιβερόν. Τοῦτο θ' ἀπετέλει παραφωνίαν πρὸς τὴν ἐναρμονισμένην τάξιν ἐν τῷ Κόσμῳ. Τὸ γῆρας εἶναι ἐπίσης ὡραῖον, μέγα, ἅγιον.

Ὁ Κικέρων, εἰς τὴν εὔγλωττον περὶ γήρατος πραγματείαν του, ἀποδίδει ὁλόκληρον τὴν ἀξίαν τοῦ Βιβλίου τῆς Ζωῆς εἰς αὐτό, διότι συγκεντρώνει τὰ θεῖα δῶρα τῆς νεότητος καὶ τῆς ὡρίμου ἡλικίας, χωρὶς ὅμως τὴν φαντασίαν, τὰ πάθη καὶ τὰς πλάνας των. Ὁ Γέρων, λέγει ὁ Κικέρων, εἶδε τὴν μηδαμινότητα παντὸς ὅ,τι ἐγκαταλείπει, ἐμάντευσε πᾶν ὅ,τι πρόκειται νὰ συμβῇ γνωρίζει, πιστεύει, βλέπει, ἀναμένει. Γύρω τοῦ μετώπου του, στεφανωμένου μὲ τὴν πολιὰν κόμην, ὑπερίπταται μία θεία Μεγαλειότης.

Εἰς τὸν γέροντα, ἐπιλέγει ὁ Κικέρων, ἐλλείψει Βασιλέων, πρέπει νὰ ἀνατίθεται ἡ διακυβέρνησις τῶν λαῶν.

Τὸ γῆρας εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἐξαϋλώσεως· εἶναι ἡ προετοιμασία τῆς ἑορτῆς τῆς αἰωνιότητος, εἶναι ἀκόμη τὸ προκεχωρημένον φυλάκιον εἰς τὰ ἀκραῖα τῆς Ζωῆς σύνορα. Ὁ Γέρων, ἔχων τὸν ἕνα πόδα εἰς τὴν καλοῦσαν αὐτὸν συνεχῶς γῆν, βλέπει τὴν ἀντίπεραν ὄχθην, τὴν ἄλλην πλευρὰν τοῦ πεπρωμένου· ἐξ αὐτοῦ ἴσως αἱ παράδοξοι πνευματικαὶ ἀπουσίαι του, τὰς ὁποίας οἱ ἄλλοι ἐκλαμβάνουν ὡς ἐξασθένησιν τῆς μνήμης καὶ

ὁποῖαι ἀπουσίαι δυνατὸν νὰ εἶναι φαινόμενον παροδικῆς πνευματικῆς ἀποδημίας.

Ἂς σπουδάσωμεν τὴν ἐν τῷ γήρατι συντελουμένην ἐσωτέραν διεργασίαν· θὰ ἴδωμεν πόσον ἡ ψυχὴ τοῦ γέροντος ὁμοιάζει πρὸς μυστικὴν κρύπτην, φωτιζομένην μόνον ἀπὸ τὸ λυκαυγὲς ἑνὸς ἄλλου κόσμου.

Ὅπως αἱ ἀρχαῖαι μυήσεις ἐλάμβανον χώραν εἰς βαθεῖς καὶ ἐρεβώδεις χώρους, μακρὰν βλεμμάτων καὶ τῶν θορύβων τῶν θνητῶν καὶ ἀσυνειδήτων, καθ' ὅμοιον τρόπον εἰς τὴν κρύπτην τῆς ψυχῆς τοῦ γέροντος τελετουργοῦνται τὰ πρὸ τοῦ Θανάτου.

Τὸ γῆρας ἔχει ἁπλοποιήσει τὸ ὑλικὸν μέρος τῆς Ζωῆς· διακόπτει ὁριστικὰ τὰς μὴ ἀπαραιτήτους ἀνάγκας, τὰς μυρίας ἀξιώσεις τῆς νεότητος καὶ τῆς ὡρίμου ἡλικίας, ἀπολυτρώνει δὲ τὴν ὕπαρξίν του ἀπὸ τὸ περιττόν, τὸ ὁποῖον τὸν εἶχεν ὑποδουλώσει.

Ἡ ἰδία ἐνέργεια τοῦ ἁπλοποιεῖν ἔχει δράσει καὶ εἰς τὸ πνεῦμα. Αἱ κτηθεῖσαι γνώσεις γίνονται διαυγέστεραι, εἰς τὰ βάθη ἑκάστης λέξεως εὑρίσκομεν τὴν ἰδέαν, εἰς δὲ τὸ βάθος κάθε ἰδέας τὸν Θεόν.

Εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν ἀνήκει ἡ πολύτιμος ἰδιότης νὰ λησμονῇ καὶ νὰ σβέννυται πᾶν ὅ,τι φευγαλέον καὶ ἀνωφελὲς ἐν τῇ Ζωῇ καὶ δὲν διατηρεῖ ἐν τῇ μνήμῃ της παρὰ ὅ,τι εἶναι οὐσιαστικὸν καὶ χρήσιμον.

Τὸ μέτωπον τοῦ γέροντος δὲν ἔχει πλέον τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ προκλητικὴν στάσιν τῆς νεότητος ἢ τῆς ὡρίμου ἡλικίας, διότι κύπτει, κύπτει, ὡς ὥριμος στάχυς. ἴσως ἀπὸ τὸ βάρος τῆς σκέψεως.

Τὸ γῆρας δὲν εἶναι κατάντημα, ἀλλὰ ἐξέλιξις, πορεία πρὸς τὸ τέρμα.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Προωθῶ ἤδη τὰς σκέψεις μου πρὸς τὸν ἕτερον πόλον τῆς Ζωῆς μας μετὰ τὴν Γέννησιν, τὸν Θάνατον, διὰ νὰ κλείσω τὸν κύκλον τῆς ἀνθρωπίνης Ζωῆς.

Ὅλαι αἱ θρησκεῖαι, ὅλαι αἱ φιλοσοφίαι ἐπεχείρησαν νὰ ἐξηγήσουν τὸν Θάνατον. Ἀνεξαρτήτως τῶν θεωριῶν ἢ μεθόδων, τὰς ὁποίας ἠκολούθησαν, κατέληξαν εἰς ἓν ὁμόφωνον συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ ὁ Θάνατος εἶναι μία δευτέρα Γέννησις. Ἐγκαταλείπομεν τὴν παροῦσαν Ζωήν, καθ' ὅμοιον τρόπον, καθ' ὃν εἰσήλθομεν, διὰ νὰ ἀναγεννηθῶμεν εἰς μίαν ἄλλην ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Νόμου τῆς ἀνακυκλήσεως. Ὁ Χριστιανισμὸς μάλιστα ἐθεοποίησε τὴν ἑρμηνείαν ταύτην.

Ὁ Θάνατος εἶναι τὸ ἔργον τοῦ διαχωρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, περὶ τοῦ ὁποίου ὡμίλησεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ἡ ψυχή, διαισθανομένη ὡς ἀσφαλῆ τὴν καταστροφὴν τοῦ περιβλήματός της καὶ ὡς μὴ ἔχουσα πλέον ὑλικὸν στήριγμα, ἐπιζητεῖ νὰ ἐκλυθῇ, ὅπως, ἀντιθέτως, κατὰ τὴν σύλληψιν τοῦ ἐμβρύου ἔσπευσε νὰ ἑνωθῇ μετ' αὐτοῦ «σπεύδει» νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ σώματος, διότι βλέπει νέον στάδιον Ζωῆς διανοιγόμενον εἰς αὐτήν.

Κατὰ τοὺς Θεοσόφους ἡ ψυχή, ἀπολυτρωμένη καὶ ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν τελευταίαν πνευματικὴν καὶ ἡλικὴν ἐντύπωσιν, ἡ ὁ-

ποία ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἀντίληψίν της ἐπὶ τῆς γῆς, ζῇ ἐλευθέρα πέριξ τοῦ σώματος, τὴν ἀκαθόριστον φυσικήν της ζωήν, ἀκόμη ἐπ' ὀλίγον, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ εὐθὺς μετὰ μίαν νέαν πορείαν.

Αἱ ἀγωνιώδεις στιγμαὶ τοῦ θνήσκοντος εἶναι ἡ ἱερὰ στιγμή , κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἱστάμενος ἐνώπιος ἐνωπίῳ, ἔναντι τῆς ἰδίας αὐτοῦ Ζωῆς, φαίνεται ἀκούων ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ παρελθόντος του τὰ προμηνύματα τοῦ μέλλοντος Βίου του.

Δι' αὐτὸ ἠρεμία καὶ εὐλάβεια τηρεῖται πέριξ τοῦ θνήσκοντος, ὥστε, ὡς λέγουν, διὰ τῆς ἀπολύτου σιγῆς νὰ ἀφήνεται ἐλευθέρα καὶ ἄνευ διακοπῆς ἡ συνομιλία τοῦ ἀποχωροῦντος ἀνθρώπου πρὸς τὴν Θεωρίαν τοῦ παρελθόντος ἢ καὶ τοῦ μέλλοντος.

Ἡ μετενσάρκωσις τῆς ψυχῆς εἶναι φαίνεται μία πάλη, ὀδυνηρὰ καὶ τραχεῖα, θὰ ἔλθῃ ὅμως ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν αὕτη, ἐξηγνισμένη καὶ τελεία, θὰ θριαμβεύσῃ καὶ θ' αὐτοβυθισθῇ εἰς τὴν αἰωνίαν εὐδαιμονίαν, διὰ τῆς ἀπορροφήσεώς της ὑπὸ τῆς Θείας Οὐσίας.

Ἂς δεχθῶμεν, λοιπόν, τὴν Ζωὴν ὅπως μᾶς προσφέρεται, μὲ τὰς διαδοχικὰς φάσεις της, τὰς ἔστω περιπετείας της. Αὕτη δὲν φαίνεται νὰ εἶναι παρὰ ὁ προθάλαμος μιᾶς ἀνωτέρας Ζωῆς, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀνυψωθῶμεν, συνεχίζοντες οὕτω τὸν κύκλον τῆς ὑπάρξεώς μας, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἑρπύσωμεν εἰς ἕνα Κόσμον ὑλικὸν καὶ ἀτελῆ. Ἂς ἐννοήσωμεν τέλος ὅτι ὅπου πόνος, ὀδύνη, θλίψις, ἐκεῖ καὶ μία ψυχὴ παλαίουσα χάριν τῆς ἰδίας αὐτῆς τελειώσεως.

Διὰ τοὺς θνήσκοντας δὲν ἁρμόζει ὁ θρῆνος, ἀλλ' ὁ ὕμνος τῆς Ζωῆς, διότι δὲν εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύει, ἀλλὰ πάλι κάτι νέον ποὺ ἀνατέλλει.

ΙΩΑΝΝΑ ΔΡΙΒΑ-ΜΑΡΑΒΕΛΙΔΟΥ

Τί εἶμαι;

Καὶ τί εἶμ᾽ ἐγώ; Δὲν εἶμαι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωή.
Δὲν εἶμαι οὔτε ὀμορφιὰ οὔτε ἀσκήμια.
Δὲν ἔχω τοῦ ἥλιου δυναμη ζεστή,
κι᾽ οὔτε τοῦ φεγγαριοῦ ἁπαλὴ ἀχτίδα,
τὴ νύχτα νὰ γλυκαίνει τὴν ψυχὴ
κι᾽ ὄνειρα νὰ τῆς κουβαλάει μ᾽ ἐλπίδα.
Δὲν εἶμαι ἡλιοβασίλεμμα γλυκὸ
καὶ μὲ χλωμὲς ἀνταύγειες δάκρυα νὰ σφουγγίζω
μὲς στὶς καρδιές,
οὔτε εἶμαι ἀνατολὴ
τῆς γῆς τὴν ἄγνωστη ζωὴ γιὰ νὰ φωτίζω.
Ὤ! Δὲν εἶμαι οὔτε σκοτάδι οὔτε φῶς,
δὲν εἶμαι χρῶμα σὲ κλωνάρια δένδρων
δὲν εἶμ᾽ ἀγέρι δροσερὸ
μέσα στὴν πύρα τοῦ καλοκαιριοῦ
κι᾽ οὔτε ἀχτίδα ἥλιου τὸν χειμῶνα
σὲ παγωμένα κόκκαλα κορμιοῦ
νὰ δίνω ζεστασιά.
Δὲν ἔχω ἀφρὸ ὀργισμένο στὴν καρδιὰ
σὰν τοῦ ὠκεανοῦ τὸ ἄγριο κῦμα
οὔτε ὅμως ἔχω καὶ τοῦ ρυακιοῦ φωνὲς
ποὺ σὰν περνάει παίρνει μαζί του
πόνους, καὶ λῦπες, πάθη καὶ καϋμούς.
Δὲν ἔχω πλάτος οὐρανοῦ
δὲν εἶμαι ἀστέρι
νὰ παιγνιδίζουν οἱ ἀχτίδες μου χρυσὲς
κι᾽ οὔτε τοῦ ὁρίζοντα ἔχω βάθος
νὰ χάνωνται ὅλα-ὅλα πίσω μου μὲ τὶς ματιές.
Τί εἶμαι λοιπόν; Ὤ! Ἄς ἦταν νὰ τὸ μάθω!
Τί εἶμαι, Οὐρανὲ καὶ Γῆ κι᾽ ἥλιε μου, ἐσύ!
Τί εἶμαι μπροστά σας, σύννεφα ποὺ ὁρμᾶτε
ἀπὸ ψηλὰ ὤ, τί εἶμαι;
Ἄν τίποτα δὲν εἶμαι, τότε γιατὶ ἔχω καρδιὰ
ποὺ ξαίρει ὁλάκαιρη νὰ μ᾽ ἀναδεύει,
πότε νὰ κλαίει καὶ πότε νὰ γελάει
καὶ πότε πάλι ν᾽ ἀλαργεύει
μὲ κάποιο νοῦ καὶ μιὰ ματιά;

Ὤ τί εἶμαι; Τί εἶμαι; Πές μου, Ἐσὺ ποὺ ξαίρεις;
Ἄς εἶναι μυστικά, σιγά, κανένας ἄλλος μὴν ἀκούσει.
Πές το μου ἐδῶ! Στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιὰ
προτοῦ στὸν τάφο φτάσω ἀκόμα!
Ἕνα τίποτα εἶμαι; Δὲν μπορεῖ. . .
Ἄν εἶμαι τίποτα καὶ χῶμα
τότε τί ἦρθα νὰ κάνω ἐδῶ στὴ γῆ;

★

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Ν. ΔΡΟΥΣΙΩΤΗΣ

Παλιγγενεσία

Ἀφιερωμένο σ αὐτοὺς ποὺ θυσίασαν
τὴ ζωή τους γιὰ ἕνα ἰδανικό.

Τὰ Κυπαρίσσια δέονται σιωπηλά,
Πάνω ἀπ' τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν ἀγοριῶν,
Κι' ἡ νύχτα σκορπίζει τ' ἀρώματα τῶν μυστικῶν της δακρύων·

Ἀγαπημένες μας ὑπάρξεις
Πάντα μιὰ ὀλάνοικτη πληγὴ ἡ ἀκριβή σας θύμηση
Θὰ στραγγίζει τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς μας. . . .

Μὰ νὰ ἡ λύτρωση προβάλλει,
Μαζὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ Αὐγερινοῦ,
Μὲ τὰ μάγια τῆς Σελήνης,
μὲ τὶς χαρὲς τῆς ἄνοιξης.
Τὴν φέρνουν τὰ σπαθᾶτα χελιδόνια,
Τὴν διαλαλοῦν οἱ κορυδαλλοὶ μεθυσμένοι στὰ σταυροδρόμια
τ' οὐρανοῦ,
Τὴν κρυφοτραγουδοῦν τ'ἀηδόνια στὰ ἀπόσκια τῶν περιβολιῶν
ψιθυρίζοντας γλυκὰ καὶ τὸ μυστικὸ τοῦ ἐρχομοῦ σας.

Φίλοι τοῦ Χθές, τοῦ Σήμερα, τοῦ Αὔριο,
Καλεσμένοι τῆς αἰωνιότητας.
Ὁ Ἥλιος τῆς ἑφτάκρουνης ἀγάπης,
Λούζει τὰ κορμιὰ τῶν νέων ἀνθρώπων,
ποὺ κρύβουν μέσα τους τὲς δικές σας ἀδούλωτες ψυχές.

ΛΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Μυστρᾶς

Ἀνέβηκα τὶς σκάλες σου Μυστρᾶ καὶ μέτρησα τὴ σοφία τῶν προγόνων μου. Ἄκουσα τὸ Ἐωθινὸ τῆς Βασιλεύουσας μέσα στὴν Παντάνασσα, κάτι ἀπ' τὴν ὕστατη δόξα ποὺ δὲ γονάτισε ποτὲ σὲ περάσματα βαρβάρων. Κι' ἀπ' τὸν Ἑσπερινὸ σου ἀποδήμησεν ἡ ψυχή μου πάνω ἀπ' τ' ἀνθρώπινα καὶ τὴ μοίρα τῶν ἐδυνηρῶν πραγμάτων. Ὤ, Θεία Βυζαντινὴ Ψαλμωδία, Ὢ λίκνο τῆς ὕστατης δέησης. Μυστρᾶ, τρισάγια πέτρα θολωτή, μυστηριακὴ καὶ κορυφαία τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδας!

(«Ἑλληνίδες Ὧρες»)

★

Γιατὶ ὁ πόνος;

Μὲ ἀγανάκτησι ὁ κοινὸς ἄνθρωπος ἐρωτᾶ καὶ θέλει νὰ μάθῃ: «ΓΙΑΤΙ Ο ΠΟΝΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ;» Ἄτομα μὲ κλίσι στὸν Μαζοχισμὸ ἢ Σαδισμό, ποὺ πλάθουν τὸν Θεὸ μὲ ὑλικὰ παρμένα ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό τους, λένε: ὁ πόνος εἶναι ὁ δρόμος τῆς ψυχικῆς μας σωτηρίας. Τράβα καὶ μὴν ἀγανακτῆς...».

Ὁ διανοούμενος, ὅμως, καὶ ἐσωτερικὰ ἐξημιερωμένος ἀρνεῖται νὰ πιστέψῃ ὅτι, σκοπὸς τοῦ πόνου εἶναι ἡ ποινὴ πρὸς ἐξαγορὰν τοῦ παραδείσου, ἕνεκεν τοῦ «προπατορικοῦ ἁμαρτήματος». Καὶ ὅταν τοῦ λείπουν τὰ καλὰ ἔργα, ἡ πίστι στὸν Θεὸ καὶ ἡ ἀγάπη στὸν ἄνθρωπο, καὶ τότε ὁ πόνος σώζει τὴν ψυχή μας;!...

Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε καὶ τοῦτο ὅτι, γιὰ ψυχικὴ ἀντοχὴ καὶ ναρκωτικὸ τοῦ πόνου ἡ ἀνθρώπινη πονηρία καὶ πρόνοια ἐπενόησε τὴν ἐξήγησι τοῦ πόνου ὡς ποινὴ ψυχικῆς σωτηρίας.

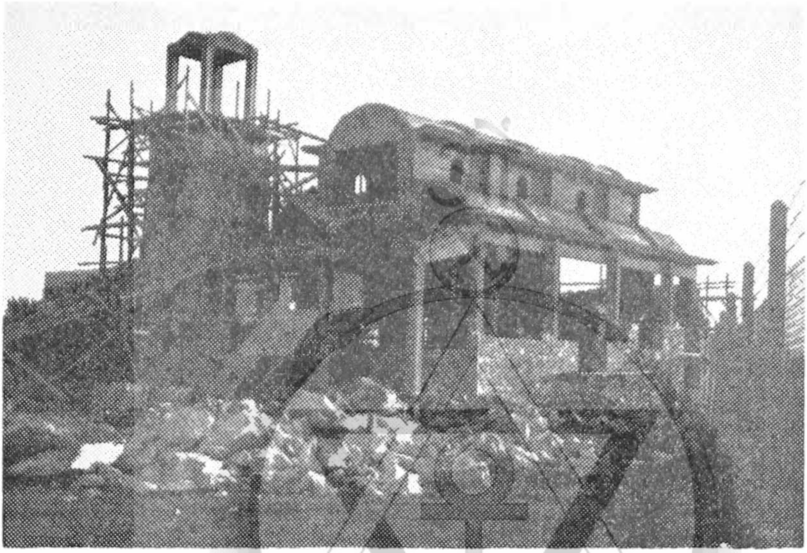
Τὸ βλέπομε δὲ καὶ γύρω μας ὅτι, δὲν εἶναι οἱ πιὸ κακοὶ ὅσοι ὑποφέρουν, ἀλλὰ οἱ πιὸ εὐαίσθητοι καὶ καλοὶ ἄνθρωποι, ποὺ δὲν τοὺς ἐπιβαρύνει καμμία ἀτομικὴ «ΥΒΡΙΣ».

Ἡ εὐαισθησία βαθύνει τὸν πόνο καὶ γι' αὐτὸ οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι συνιστοῦν τὴν ἀπάθεια ἔναντι στὸν πόνο καὶ ὁ Χριστιανισμὸς τὴν προσευχή. Μήπως εἶναι καιρὸς ν' ἀνακαινήσωμε τὰ κριτήριά μας περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ πόνου στὴ ζωή μας καὶ νὰ ἀπαλλάξωμε τὸν Θεὸ τῆς εὐθύνης ὡς δημιουργοῦ τοῦ πόνου, καὶ νὰ ἐρευνήσωμε τὰς πηγὰς τοῦ πόνου, ΠΟΥ ΕΙΜΑΙ ΕΓΩ καὶ ΣΥ;

Καὶ αἱ πηγαὶ τοῦ πόνου δὲν ξηραίνονται, παρὰ στὸν Ἥλιο τῆς ἠθικῆς συνείδησης καὶ ἀναλυτικῆς Λογικῆς καὶ στὴν ἀνάθεσι στὸν ἑαυτό μας τῆς εὐθύνης τῆς δημιουργίας τοῦ πόνου καὶ ὄχι στὸν Θεό, ποὺ εἶναι στοργικός μας πατέρας.

ΑΙΔ. ΖΑΝΟΣ ΓΟΥΓΟΥΤΑΣ
Μάνσφηλντ, Ὀχάϊο

Ὁ ναὸς τῆς Ἀντικαρκινικῆς Ἑταιρίας στὴ Νέα Κηφισιὰ

Πλησιάζει στὸ τέλος ἡ ἀνέγερσις τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ στὸ Καλυφτάκι τῆς Νέας Κηφισιᾶς, ὅπου οἱ ξενῶνες ἀσθενῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντικαρκινικῆς Ἑταιρίας.

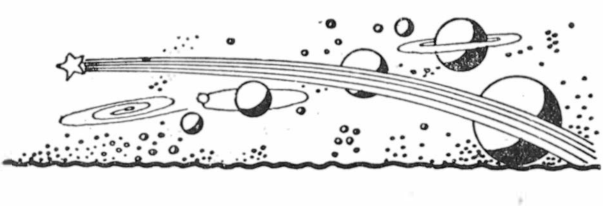
Ἐν τῷ μεταξύ, ἕνα θρησκευτικὸ περιοδικό, ἐκδιδόμενον ἀπὸ παρα - ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωσι, ἐχαρακτήρισε τὴν ἀνέγερσι τοῦ Ναοῦ ὡς «τόλμημα» τῶν Μασόνων! Κι αὐτό, ἐπειδὴ τὰ χρήματα γιὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ ναοῦ (ἑνάμισυ ἑκατομμύριο δραχμῶν καὶ πλέον) διατίθενται: 1) προσωπικῶς ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξανδρον Τζαζόπουλον, γενικὸν γραμματέα τῆς Ἀντικαρκινικῆς Ἑταιρίας καὶ Μεγάλον Διδάσκαλον τοῦ Ἑλληνικοῦ Τεκτονισμοῦ, καὶ 2) ἀπὸ φίλους του καὶ φίλους τῆς Ε.Α.Ε. εὐσεβεῖς χριστιανοὺς καί, κατὰ πλειονότητα, Τέκτονας. Μάλιστα, τὸ περιοδικὸ ἔθεσε ἐρωτήματα γιὰ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀττικῆς κ. Νικόδημον, στὴν περιφέρεια τοῦ ὁποίου ἀνεγείρεται ὁ ναός, καὶ γιὰ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο! Πῶς δὲν ἐμπόδισαν!...

Ζητήσαμε ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξανδρον Τζαζόπουλον νὰ πληροφορήσῃ τὸ κοινὸν τοῦ «Ἰλισοῦ» τί ἦταν ἐκεῖνο, ποὺ τὸν ὤθησε στὴν ἀνάληψι τῆς εὐθύνης γιὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ ναοῦ. Μᾶς εἶπε, ὅτι ἡ Ἀντικαρκινικὴ Ἑταιρία ἐθεώρησε ἐξ ἀρχῆς χρέος της νὰ βοηθήσῃ στὴν διατήρησι καλῆς ψυχικῆς καταστάσεως τῶν περιθαλπομένων

στοὺς ξενῶνες της ἀσθενῶν, μὲ τακτικὸν ἐκκλησιασμόν. Καὶ ἔστελνε κάθε Κυριακὴ αὐτοκίνητα, ποὺ παρελάμβαναν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς μετέφεραν στοὺς πλησιέστερους ναούς. Ἀλλά, ἡ εἴσοδος τῶν καρκινοπαθῶν προκαλοῦσε ἀντιδράσεις στοὺς ἄλλους ἐκκλησιαζομένους εὐσεβεῖς καὶ καλοὺς χριστιανούς, ἀπὸ τὸν φόβο... μεταδόσεως τῆς ἐπαράτου ἀσθενείας! Στὴν πραγματικότητα, οἱ ἀσθενεῖς ἀπωθοῦντο ἔξω ἀπὸ τὸν ναό! Αὐτὲς οἱ ἐκδηλώσεις προκαλοῦσαν ἀσύλληπτο πόνο στοὺς ἐκκλησιαζομένους ἀσθενεῖς. «Ἐπεβάλλετο, λοιπὸν — ἐτόνισεν — ἡ ἀντιμετώπισις τῆς ὀδυνηρᾶς αὐτῆς καταστάσεως. Καὶ δὲν ὑπῆρχε ἄλλος τρόπος, παρὰ νὰ ἀνεγείρωμε Ναὸν μέσα στὸν χῶρο τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Ἑταιρίας. Ὁ Ναὸς θὰ ἀνήκῃ πνευματικῶς στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ τιμῶνται δι' αὐτοῦ οἱ θεραπευταὶ ἅγιοι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός, οἱ Ἅγιοι Ἀνάργυροι».

Σχετικῶς, ὁ ἄλλοτε Ὑπουργὸς Κοινωνικῆς Προνοίας, πρόεδρος τῆς Ε.Α.Ε. κ. Γεώργιος Κατσαφάδος, ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἵδρυσις Ναοῦ ἀπετέλεσεν ἐπίμονον αἴτημα τῶν κατὰ καιροὺς νοσηλευομένων ἐντὸς τοῦ Ἱδρύματός μας ἀσθενῶν καὶ μᾶς ἀπησχόλησεν ὅλους, ἀλλὰ ἰδιαιτέρως τὸν Γενικὸν Γραμματέα κ. Τζαζόπουλον, ὅστις εἶναι βαθύτατα προσηλωμένος εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἄλλως τε φορεὺς βαρείας κληρονομικῆς εὐθύνης γεννητόρων, οἱ ὁποῖοι προσέφεραν τὰ πάντα διὰ τὰ ἰδεώδη τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς καὶ τῆς Χριστιανικῆς μας Ἐκκλησίας. Ὁ κ. Τζαζόπουλος συνεκινήθη ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὸ αἴτημα τῶν ἀσθενῶν, τὸ ὁποῖον εἶχε καὶ ἐπιστημονικὴν σημασίαν, διότι, διὰ τοῦ ἐκκλησιασμοῦ καὶ τῆς προσευχῆς πρὸς τὸν Παντοδύναμον Θεόν, ἐντὸς τοῦ οἴκου Αὐτοῦ, ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς ὑγιείας, δημιουργεῖται μία εὐεργετικὴ ψυχολογικὴ κατάστασις διὰ τοὺς ἀσθενεῖς. Ἔτσι, ἐπωμίσθη τὸ μέγα βάρος ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιβαρύνσεως τῆς Ἀντικαρκινικῆς Ἑταιρίας, μόνον μὲ εἰσφορὰς φίλων του, μὴ παραλείψας τὴν ἀτομικήν του γενναίαν εἰσφοράν».

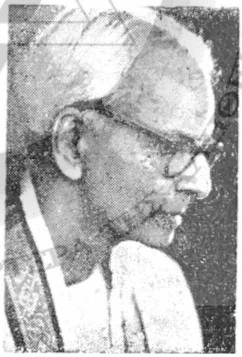

ΑΠΟ ΤΟ 96ον ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ἂς ἀνατείλη νέα ἐποχὴ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα

ΜΕ ΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΘΕΛΗΣΗ

Συνῆλθε στὸ Ἄντυαρ τῆς Ἰνδίας τὸ 96ον ἐτήσιον συνέδριον τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, μὲ συμμετοχὴ 737 ἀντιπροσώπων ἀπὸ 30 καὶ πλέον χῶρες τοῦ κόσμου, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ παγκοσμίου προέδρου Ἰνδοῦ φιλοσόφου Νιλακάντα Σρὶ Ράμ.

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ

Σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσι, ἐτελέσθησαν λειτουργίες στοὺς ναοὺς ὅλων τῶν μεγάλων θρησκειῶν, ποὺ ἔχουν ἀνεγερθῆ στοὺς κήπους τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Ἑταιρίας, γιὰ κάθε ξεχωριστὴ θρησκευτικὴ κοινότητα. Ἐξ ἄλλου, στὸ συνέδριο ἀπηγγέλθη ἡ γνωστὴ «γενικὴ προσευχὴ τῶν θρησκειῶν», ποὺ συμβολίζει τὴν Ἑνότητα τοῦ Παντὸς καὶ τὴν ἐλευθερία σκέψεως καὶ ἀνοχὴ τοῦ θεοσοφιστοῦ ἔναντι τῶν δοξασιῶν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του.

Ὁ Ν. Σρὶ Ράμ, στὸν ἐναρκτήριο λόγο του, ἀνεφέρθη στὴ «Νέα Ἐποχή», ἡ ὁποία πρέπει ν' ἀνατείλη γιὰ τὴν Ἀνθρωπότητα.

«Ζοῦμε — εἶπε — σ' ἕνα κόσμο ἀνήσυχο, ποὺ τὸν μαστιγώνουν ποικίλοι παράγοντες: Ἡ τεραστία αὔξησις τῶν ἐπαφῶν ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, ἡ ἐπιτάχυνσις ὅλων τῶν κινήσεων, ἡ τρομακτικὴ πίεσις τῆς ζωῆς, ὁ σκληρὸς ἀνταγωνισμός, ἡ συσσώρευσις γνώσεων πρὸς ἐπεξεργασίαν ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινο νοητικὸ μύλο. Τὴν παληὰ ἐποχή, ἡ ζωὴ ἦταν ἀναπαυτική, ἂν ὄχι στατικὴ καὶ αἱ ἐπαφαὶ τῶν ἀνθρώπων περιωρίζοντο μέσα στὸ χωριὸ ἢ τὴν μικρὴ πόλι. Μόλοντοῦτο, ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἐδημιούργησε μεγάλους φιλοσόφους, καλλιτέχνας καὶ ἀνθρώπους δράσεως ἀξιοσημειώτης καὶ γιὰ τὰ σημερινὰ κριτήρια. Αἱ ἀλλαγαὶ ποὺ ἐπετελέσθησαν ὀφείλονται, βεβαίως, στὴν πρόοδο τῆς Ἐπιστήμης, ἡ ὁποία ἦταν βραδεῖα στὴν ἀρχή, γρήγορη κατόπιν καὶ τώρα προχωρεῖ μὲ ταχύτητα συναρπαστική. Ὡστόσο, αἱ πρόοδοι συνετελέσθησαν στὸν τομέα τῶν γνώσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐφαρμογῶν τους. Ἀπομένει πάντοτε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐλευθερία παρατηρήσεως, σκέψεως καὶ ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ κερδίζεται μὲ σκληρὸν ἀγῶνα καὶ βαθμιαίως ἐπεκτείνεται πρὸς ὅλα τὰ πεδία τῆς ζωῆς. Ὑπῆρξε καὶ ἀντι - κίνησις, ὡς ἀναπόφευκτη ἀντίδρασις. Ὁπωσδήποτε, ὁ ἐλεύθερος νοῦς εὑρίσκεται σὲ πορεία».

Ὁ Ν. Σρὶ Ρὰμ παρετήρησε ὅτι, στὴν παληὰ ἐποχὴ ὁ νοῦς ἐκινεῖτο ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι μᾶλλον ἠθικῶν παραγόντων, ἐνῶ στὴν σύγχρονη κυριαρχοῦν μᾶλλον τὰ καταναλωτικὰ καὶ διασκεδαστικὰ ἐνδιαφέροντα. Ἐπεσήμανε τὴν ἔντασι τῶν ὑλιστικῶν κινήτρων καὶ εἶπεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζει κίνδυνο κτηνοποιήσεως.

«Ἀλλὰ — ἐτόνισεν — ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι δυαδικός. Ἐνῶ γίνεται λειτουργὸς τῶν χειροτέρων ὠθήσεων ἀπὸ μιὰ φύσι κτηνωδέστερη ἀπὸ κάθε κτῆνος, μπορεῖ ἐπίσης νὰ διαθέση τὶς λειτουργίες του στὶς πλέον ὡραῖες ὁρμές. Μπροστά του ὑπάρχει ἡ ἐκλογή. Ἐὰν διαλέξῃ σωστά, πρῶτον θὰ διακόψῃ τὴν πορεία του, θὰ συλλογισθῇ τ' ἀποτελέσματα τῶν σημερινῶν του σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν. Τότε μία Νέα Ἐποχὴ θ' ἀνατείλῃ, ὅταν ἡ ἐντός του καλύτερη φύσις, τόσον καιρὸ ἀποτραβηγμένη καὶ κυριαρχημένη ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ὑλικῶν στοιχείων, ἀνακτήσῃ τὴν δύναμί της, ἔλθῃ στὸν ἑαυτό της. Ἡ παροῦσα εἶναι μιὰ ἐποχὴ κλιμακώσεως ὡρισμένων ἐξελίξεων. Θὰ μποροῦσε ν' ἀποβῇ ἡ αὐγὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς. Ἂς ἀποβλέπωμε σὲ μιὰ λύσι τῆς παγκοσμίου κρίσεως μὲ νόησι καὶ καλὴ θέλησι καὶ ὄχι μὲ ἔκρηξι καταστροφῆς».

Στὸν λόγο του γιὰ τὸ κλείσιμο τοῦ συνεδρίου, ὁ Ν. Σρὶ Ρὰμ εἶπε ὅτι ἡ Θεοσοφία δύναται νὰ πλησιασθῇ ἀπὸ πολλὰ καὶ διάφορα σημεῖα ἀφετηρίας. Στὴν ὑψηλότερη ἔκφρασί της εἶναι Ἀλήθεια καὶ Κάλλος. Εἶναι ἡ κατανόησις τοῦ κόσμου τῆς μορφῆς καὶ τῆς ὕλης. Εἶναι ἡ γνῶσις τῆς ἐξελικτικῆς διαδικασίας ὅλων τῶν πραγμάτων στὸν κόσμο. Εἶναι ἡ σύνθεσις τῶν ἀληθειῶν τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Θρησκείας. Πρωτίστως, ὅμως, εἶναι μία βιωτική. Σοβαρὸς θεόσο-

φος εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ ζῆ τὴν Θεοσοφία. Κάθε μέλος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ὀφείλει νὰ σταθῆ μπροστὰ στὸ χρέος του, τὸ δικό του προσωπικὸ χρέος. Ἀκόμη καὶ τὸ «ἄγνωστο μέλος», ἐκεῖνο ποὺ δὲν κατέχει κανένα ἀξίωμα, μπορεῖ νὰ γίνη ἀξιόλογος παράγων προόδου, μὲ τὸν τρόπο ποὺ αἰσθάνεται, σκέπτεται, διαλογίζεται, ἐνεργεῖ. Μπορεῖ ν' ἀκτινοβολῆ δυνάμεις φωτός, ἀδελφωσύνης καὶ κατανοήσεως ὀλόγυρά του. Ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιὰ μπορεῖ ν' ἀποδοῦν πομποὶ τέτοιας εὐεργετικῆς ἀκτινοβολίας, ἀπὸ τὸν ἐσωτερικό μας κόσμο».

ΡΟΥΚΜΙΝΙ ΝΤΕΒΙ:

Ἡ ἡγεσία σὲ ἐποχὴ κρίσεως

Ἡ Σριμάτι Ρουκμίνι Ντέβι, χήρα τοῦ ἄλλοτε προέδρου τῆς Ἑταιρίας ἐπισκόπου Ἀρανταίηλ, μίλησε γιὰ τὴν «Ἡγεσία σ' ἐποχὴ κρίσεως».

«Ὑπάρχουν — εἶπε — διάφορα εἴδη ἡγεσίας: Ἐθνικὴ ἡγεσία, ἀπὸ ἕνα ἔθνος ἀνάλογη μὲ τὶς ἰδιότητές του· ὀργανωτικὴ ἡγεσία, ὅπως τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, μὲ βάσι ὡρισμένα ἰδεώδη καὶ ἀλήθειες οἰκουμενικές· καὶ ἀτομικὴ ἡγεσία. Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ ὑπάρχη σὲ κάθε περίπτωσι ὀρθὴ ἐκλογή, δίχως προκαταλήψεις καὶ περιορισμούς. Ἡ δρᾶσις εἶναι οὐσιώδης ἄποψις τῆς ἀλήθειας. Ἡ οὐδετερότης, ἰδιαίτερα σ' ἐποχὴ κρίσεως, εἶναι ἔγκλημα. Στὸν ἄνθρωπο τίθενται διαρκῶς ἐρωτήματα γιὰ τὸ σωστὸ καὶ τὸ λανθασμένο. Ἡ ζωὴ εἶναι μία διαρκὴς ἐκλογή. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ στέκη οὐδέτερος ἀπέναντι στὴν ἀλήθεια καὶ τὸ ψεῦδος, ἀπέναντι στὴν ὀμορφιὰ καὶ τὴν ἀσχήμια, ἀνάμεσα στὴν καλωσύνη καὶ τὴν σκληρότητα. Χρωστοῦμε νὰ διαλέξωμε. Αἱ κρίσεις εἶναι προκλήσεις στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ ἐπιφέρη ἀλλαγὴ στὸν ἑαυτό του, ὥστε νὰ τοποθετηθῆ στὴν ὀρθὴ θέσι. Ἡ ζωή μας, ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερική, πρέπει νὰ εἶναι ἐναρμονισμένη, ν' ἀναβλύζη ἀγάπη, νὰ διακρίνεται γιὰ εὐγένεια σκέψεων, νὰ εἶναι τολμηρὴ γιὰ τὴν ἀλήθεια. Τέτοια γνωρίσματα ἔχει ὁ ἀληθινὸς ἡγέτης».

Ἡ Σριμάτι Ρουκμίνι Ντέβι, ἀναφερομένη στὸ πρόβλημα τῆς «ἀποστάσεως τῶν γενεῶν», ποὺ τὸ ἐχαρακτήρισε «αἰώνιο», εἶπε ὅτι ἀνέκαθεν ὑπῆρχε διαφορὰ ἐκ διαμέτρου στὶς ἀπόψεις τῶν ἡλικιωμένων καὶ τῶν νέων γιὰ τὰ θέματα τῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἡ διαφορὰ εἶναι ψυχολογική. Θὰ πρέπει νὰ τοποθετηθῆ κανεὶς στὴ θέσι τῶν νέων, γιὰ νὰ κατανοήση τὶς ἀπόψεις των καὶ νὰ δείξη φιλία καὶ συμπάθεια. Πηγαίνοντας πλησιέστερα στοὺς νέους, εἶπε, κάνομε καὶ τὴν δική μας ζωὴ πλουσιώτερη. Ἔτσι θὰ γεφυρωθῆ τὸ λεγόμενον «χάσμα τῶν ἡλικιῶν».

ΤΖΩΝ ΚΟΑΤΣ:

Τὰ πράγματα ὅπως εἶναι

Ὁ ἄλλοτε πρόεδρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Θεοσοφικῆς Ὁμοσπονδίας Τζῶν Κόατς, ἐπίσκοπος τῆς Φιλελευθέρας Καθολικῆς Ἐκκλησίας, μίλησε γιὰ «τὰ πράγματα, ὅπως εἶναι». Γιὰ τὸν κόσμο, γιὰ τὴν Θεοσοφικὴ Ἑταιρία καὶ τὸ ἔργον της, γιὰ τὸν ἑαυτό μας.

Στὴν ἀρχὴ εἶπε ὅτι δὲν εἶναι

συνετὸ νὰ κάνῃ κανεὶς γενικεύσεις, ἀλλά, ἐπειδὴ ὁ ἴδιος ἔχει πολὺ ταξιδέψει στὸν κόσμο, νομίζει πὼς μπορεῖ νὰ πῇ ὅτι τεράστιες μᾶζες λαῶν ἐξακολουθοῦν νὰ ζοῦν πάνω σὲ τελείως προσωπικὸ ἐπίπεδο καὶ δὲν ἔχουν ἀποδεχθῆ τὴν ἀληθινή τους εὐθύνη ὡς πνευματικῶν ὀντοτήτων. «Μοιάζουν — εἶπε — σὰν ἕνα κοπάδι προβάτων ὁδηγούμενο ἀπὸ ἕνα ἀριθμὸ σκύλων, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν καλὰ τὰ καθήκοντά των καὶ μποροῦν εὔκολα νὰ στρέψουν τὸ κοπάδι πρὸς τὴν κατεύθυνσι ποὺ θέλουν. Εἶναι δύσκολο νὰ βγῆ κανεὶς ἀπὸ τὸ κοπάδι καὶ θὰ παρεξηγηθῆ ἂν δοκιμάσῃ νὰ τὸ πράξῃ. Ὀφείλομε λοιπὸν νὰ ἀποκτήσωμε συνείδησιν τῶν ὑπαγορεύσεων, στὶς ὁποῖες ὑποκείμεθα, καὶ νὰ διερωτηθοῦμε ἂν πράγματι ζητοῦμε ἀλλαγή. Ἀπαιτεῖται θάρρος, ἀλλὰ ἅπαξ ἀποφασίσωμε νὰ στρέψωμε τὸν νοῦ μας πρὸς εὐρύτερους ὁρίζοντες, θὰ γίνωμε ἐνήμεροι πολλῶν πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων εἴχαμε ἕως τότε συγκεχυμένες ἰδέες. Πολλοὶ ἐρωτοῦν ἀπὸ ποῦ θὰ πρέπει ν' ἀρχίσουν. Νομίζω ὅτι πρέπει ν' ἀρχίσουν θέτοντες στὸν ἑαυτό τους τὸ ἐρώτημα: Εὔχομαι, ἐλπίζω ἢ ζωηρὰ ἐπιθυμῶ τὴν ἀλλαγή, ἀποφασισμένος νὰ ἐνεργήσω δυνατὰ καὶ χωρὶς νὰ λογαριάσω τὴν δαπάνη τοῦ ἑαυτοῦ μου;»

Ὁ Τζῶν Κόατς ἐπέμεινε ἐπὶ τῆς ἀνάγκης νὰ ἐνισχύεται τὸ πνεῦμα θυσίας γιὰ τὰ ἰδανικά. Ὀφείλομε, εἶπε, νὰ ἐργαζώμεθα γιὰ νὰ καταστῆ προσιτὴ στὸν λαὸ ἡ Σοφία. Πρέπει νὰ ἀσκοῦμε τὴν ἀδελφότητα, νὰ μεταχειριζώμεθα τοὺς ὑποδεεστέρους μας μὲ τὴν ἴδια προσήνεια καὶ τὸν ἴδιο σεβασμό, ποὺ ἀνήκει στοὺς ἴσους καὶ τοὺς ἀνωτέρους μας. Ἡ αὐτοπειθαρχία μας καὶ ἡ διαγωγή μας πρέπει νὰ σταθμίζωνται μὲ διαρκῶς ὑψηλότερα, κριτήρια. Ἀγάπη, χρέος, ἐνημέρωσις εἶναι ἰδιότητες τοῦ καλοῦ θεοσόφου. Πρὸ πάντων, ἐνεργὸς ζωή.

«Ὄχι — ἐτόνισε — νὰ ἱστάμεθα πάνω στὴν διαχωριστικὴ γραμμή. Σ' ἕναν κόσμο ἐπιδημικῆς σκληρότητος, πρέπει νὰ γνωρίζωμε ποιὰ εἶναι ἡ θέσις μας. Εἴμεθα μὲ τὴν πλευρὰ τῆς σκληρότητος ἢ μὲ τὴν πλευρὰ τῆς ἀγάπης; Ὁ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ παίρνῃ στὰ σοβαρὰ τὴν ἰδέα τῆς αἰωνιότητος καὶ νὰ τοποθετῆ τὶς ἀληθινὲς ἀξίες σὲ προτεραιότητα ἔναντι τῶν προσκαίρων. Ἂς προσπαθοῦμε, λοιπόν, νὰ βλέπωμε τὰ πράγματα ὅπως εἶναι, ἂς γινώμεθα ἐνήμεροι γιὰ τὴν κατάστασι τοῦ κόσμου στὸν ὁποῖον ζοῦμε καὶ ἂς ἀποφασίζωμε, ἀνάλογα μὲ τὴν αὔξουσα κατανόησι τῆς ζωῆς, νὰ δεχώμεθα ἢ νὰ συμμεριζώμεθα τὴν εὐθύνη μας, ἡ ὁποία, ἐὰν γίνῃ ἀποδεκτὴ ἀπὸ ἐπαρκῆ ἀριθμὸ ἀνθρώπων, μπορεῖ νὰ ὁδηγήσῃ σ' ἕνα εὐτυχέστερο μέλλον».

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

ΝΙΛΑΚΑΝΤΑ ΣΡΙ ΡΑΜ

Τὸ Σύμβολο τοῦ Λωτοῦ

Ἴσως τὸ πιὸ ὄμορφο σύμβολο τῆς ὅλης πορείας τῆς ἀνθρωπίνης ἐξελίξεως εἶναι τὸ φυτὸ τοῦ λωτοῦ, ποὺ τόσο συχνὰ ἀναφέρεται στὴν ἀρχαία Ἰνδικὴ φιλολογία. Ἡ ρίζα του ἁπλώνεται στὴ λάσπη τοῦ βυθοῦ, τὸ στέλεχός του ἀνεβαίνει ἁπαλὰ μέσ' ἀπὸ τὰ νερὰ καὶ ἀποθέτει τὰ φῦλλα του στὴν ἐπιφάνειάν των, ἐνῶ τὸ ἄνθος του στὸ μέσον ἀνοίγει τὴν καρδιά του στὸν ἀέρα καὶ τὸ ἡλιοφῶς. Τὰ νερὰ εἶναι λασπώδη στὸν βυθό, ἀλλὰ βαθμιηδὸν καθαρίζουν κοντύτερα πρὸς τὴν ἐπιφάνεια. Ὁ ἀέρας συμβολίζει τὴν ἄνωθεν ἔμπνευσι καὶ τὸ φῶς μαρτυρεῖ τὴν ἐνημερότητα, τὴν πνευματικὴ ἐνέργεια καὶ κατανόησι. Τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἄνθους εἶναι ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἐσωτερικῆς ὀμορφιᾶς, καὶ τὸ ἄνθος τὸ ἴδιο, μὲ τὴν ἁπαλότητα τῶν πετάλων του, εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς ὡριμότητος καὶ τελειότητος. Κάθε ἀνθρώπινη ὀντότης, στὴν ψυχικὴ καὶ νοητική της ὕπαρξι, εἴτε σὲ σπέρμα ἢ βαθμὸ ἀναπτύξεως, πρῶτα συλλαμβάνεται στὸν μόχθο τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, ὅπου μορφοποιεῖται ὁ κλῆρος του ἤ, γιὰ νὰ ἐκφράσωμε τὰ πράγματα ὀρθότερα, σύρεται ἀπὸ τὶς τάσεις τῆς φύσεώς της. Ἡ διαδοχικὴ ζωὴ εἶναι ἡ προσπάθεια — συνειδητὴ ἢ ὑποσυνείδητη — πρὸς λύτρωσιν καὶ ἀνύψωσιν πάνω ἀπὸ τὴν περιπλοκὴ τῆς ὕλης, ποὺ εἶναι συνθλιπτική, νεκρωτικὴ καὶ παραγωγὸς δυσκολιῶν καὶ ἀθλιότητος. Μόνον ὅταν τὸ ἀνθρώπινο φυτὸ ὑψώνεται πάνω ἀπὸ αὐτὴ τὴν περιπλοκὴ καὶ ἀποκτᾶ διαύγεια περὶ τῆς ἐνδιαμέσου περιοχῆς ποὺ περιλαμβάνει καὶ ἐκεῖνα τὰ ἐπίπεδα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου ὅπου αἱ σκέψεις καὶ συγκινήσεις του εἶναι τόσο συγκεχυμένες, τόσο πλήρεις συγκρούσεων καὶ ἀντιθέσεως, ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι μάχη ὄχι μόνον μὲ τὸν ἐξωτερικὸ κόσμο, ἀλλὰ καὶ μέσα του, τότε φθάνει σὲ κατάστασι ἐσωτερικῆς εἰρήνης καὶ τὴν τελειότητα ἢ πληρότητα τῆς πνευματικῆς σοφίας.

Τὸ σύμβολον τοῦ λωτοῦ, ἔτσι

ἑρμηνευόμενον, εἶναι ὄμορφο καὶ φωτεινό, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ἑρμηνευθῇ καὶ κατὰ τρόπον τελείως διαφορετικό, μάλιστα φαινομενικὰ ἀντίθετον. Ἡ σπίθα τῆς θειότητος, ποὺ εἶναι καὶ ὁ σπόρος τῆς ἀληθινῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀποκαλυπτομένης πλήρως μόνον κατὰ τὴν ἀνθοφορία, ἐκλαμβάνεται ὡς ἀποκειμένη στὴν ὑψηλότερη περιοχή, τὴν μήτρα τοῦ διαστήματος — ὄχι τὸ κενὸν τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, ἀλλὰ τὴν Ἀ κ ά σ α, τὴν πρωταρχικὴ ἔκφανσι τῆς Ρίζας Ὕλης — ἀπὸ τὴν ὁποίαν πᾶσα ὕπαρξις ἀνεπήδησε, κατὰ τὴν ἀρχαία διδασκαλία. Ἀπὸ τὴν Θεία Ρίζα ξεπετάγεται τὸ ἰσχνὸ στέλεχος καὶ ἐκτείνεται πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὴν διεύθυνσι τῆς λιγώτερο λεπτῆς ὕλης, σὰν ἀόρατο νῆμα ἱκανὸ νὰ μεταφέρῃ τὸ ρεῦμα τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἀληθείας, καὶ στὴν ἐκτεταμένη περιοχὴ τοῦ Μ ά ν α ς ἀνοίγει τοὺς κάλυκες καὶ τὰ ἄνθη του. Ἡ ἀνθοφορία αὐτὴ συντελεῖται στὸ μέσον τοῦ εἰσέτι καθαροῦ καὶ ἀντικειμενικοῦ Μάνας (ἐδῶ ἡ λέξις «ἀντικειμενικὸς» σημαίνει ὅτι βλέπει τὰ πράγματα καθὼς εἶναι, τὰ ἀληθινά, σὰν ἀληθινά, τὰ ψεύτικα σὰν ψεύτικα). Στὴν φύσι του εἶναι μία ἄποψις τοῦ Πνεύματος, ἑπομένως καθαρὰ ὑποκειμενικόν, ἀλλὰ πέφτει σὰν μιὰ ἀκτίνα φωτὸς στὰ ἰδιαίτερα, τὰ ἀτομικὰ χωριστὰ πράγματα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, φωτίζοντάς τα, κινουμένη ἀνάμεσά τους καὶ ἐπενεργώντας εἰς αὐτὰ πάντοτε ἀπὸ τὴν θεία ὤθησι ποὺ ἀναφέρεται ἀπὸ τὴν Ρίζα τῆς προελεύσεώς των.

Ἡ ἑρμηνεία αὐτὴ μοῦ φαίνεται ἐπίσης ἀληθινή. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ ὁ σπόρος εἶναι τὸ Ἄτμαν, ἡ Θεία σπίθα τῆς ὁποίας ἡ ἰδιότης εἶναι νὰ καίγεται σὰν φλόγα. Εἶναι σπόρος ὑπὸ ἔννοια ὅτι ἀποτελεῖ συγκέντρωσι δυνατοτήτων καὶ ἡ ἀφετηρία μιᾶς διαδικασίας διακλαδώσεως καὶ ἐπεκτάσεως. Ἡ ἐκδήλωσις τοῦ δυναμικοῦ σὲ μιὰ μορφὴ κύκλου ποὺ ἀποκαλύπτει τὴν κρυμμένη φύσι εἶναι ἡ ἀνθοφορία. Ἡ δεύτερη αὐτὴ εἰκόνα ἀναφέρεται στοὺς πνευματικοὺς κόσμους, ὄχι τοὺς κατώτερους κόσμους, ὄχι τὴ γῆ, τὸν ἐνδιάμεσο καὶ τὸν ἀμέσως ἑπόμενο κόσμο. Εἰκονίζει τὴν ἄνωθεν ἀνάπτυξι, τὴν ἐκδήλωσι τῆς Θείας Φύσεως ποὺ περιέχεται στὸν ἄνθρωπο καὶ ἐκδηλώνεται ἐνδεχομένως στὸ ἄνθος, ἐκτὸς ἂν στὸ μεταξὺ ἐκφυλισθῇ τελείως καὶ ἀποβάλῃ τὴν ἀνθρωπιά της.

Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ Φύσις ἔχει μιὰ πάντοτε — ὑπάρχουσα ἐνέργεια τῆς Ζωῆς ἢ τοῦ Πνεύματος καὶ ἐνεργεῖ σύμφωνα μ' ἕναν ἐσώτερο νόμο ἀπὸ κάθε σημεῖο ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκχέεται, αὐτὴ δὲ ἡ ἐνέργεια, ἂν καὶ ποικίλλει, εἶναι πάντοτε σημαντική. Ἔτσι ἡ Ζωή, καθὼς τὴν βλέπομε στὴν ὕλη, φέρει μία μορφὴ κάποιου εἴδους, στοιχειώδη ἢ περίπλοκη. Μπορεῖ ἐπίσης νὰ ὑπάρξουν μορφὲς ὑψηλοτέρων ἐπιπέδων σκέψεως καὶ συγκινήσεως, καθὼς ὑπάρχουν σχέδια ἐνεργείας σὲ κάθε πεδίον.

Ἡ λέξις «ἐνέργεια», μὲ τὸ νὰ εἶναι συσχετισμένη μὲ μηχανές, μὲ τὸν σωματικό μας ὀργανισμὸ καὶ τὰ φυσικὰ φαινόμενα, ἐνδέχεται νὰ συντείνῃ στὴν ἐντύπωση ὅτι δρᾷ μηχανικά. Ἀλλὰ δὲν ἀπαιτεῖται αὐτὸ πάντοτε. Καθὼς γνωρίζομε ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία

τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ, μπορεῖ νὰ δρᾶ κατὰ τρόπους ὄχι στερεότυπους, ὄχι προκαθωρισμένους, ὄχι ὑπαγορευμένους, ἀλλὰ μὲ νωπὴ καὶ νέα πρωτοβουλία, μὲ πρωτοτυπία. Ἡ ζωή, ἀκόμη καὶ στὰ πλαίσια τῶν περιορισμῶν τῆς φυσικῆς ὕλης, δείχνει ἐξαιρετικὴ νόησι στὰ σχέδια καὶ τὴν δύναμι τοῦ συνδυασμοῦ, ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθοῦν πολὺ καθαρὰ μὲ μηχανικοὺς ὅρους. Ἐκδηλώνει νόησι σὲ μορφὲς ἐνστίκτων παντοῦ στὴν Φύσι. Ἡ νόησις, σχετιζομένη μὲ τὴν συνειδητότητα ποὺ τὴν διαπερνᾶ, μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐπίδρασι κατὰ πολλοὺς καὶ διάφορους τρόπους. Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι περισσότερο σημαντικὸ ἀπὸ τὴν ὀμορφιά, ἡ ὁποία ἐκφράζεται σὲ ἀναρίθμητες διάφορες μορφές. Τὸ ἄνθος τοῦ λωτοῦ μὲ τὴν πεταλοειδῆ ὀμορφιά του εἶναι συμβολικὴ ἔκφρασι τῆς ὁλικῆς ἀλήθειας ὅτι ἡ Ζωή, στὴν ὕψιστη της ἰδιότητα, ἢ τὸ Πνεῦμα, μπορεῖ νὰ μεταδοθῆ σ' ἕναν εὐαίσθητο νοῦ. Τὸ χιλιοπέταλο ἄνθος, ποὺ λέγεται ὅτι στέφει τὴν κεφαλὴ τῆς αἰθερικῆς μορφῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἂν καὶ μπορεῖ νὰ εἶναι ἀντικειμενικὸ στὴν διαισθητικὴ ὅρασι, πραγματικὰ εἶναι ἔκφρασις τοῦ πνευματικοῦ πεδίου. Ἡ ὕπαρξις τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ ἕναν ἀρχαῖον ὕμνο, στρέφεται πρὸς τὰ ἔσω, πρὸς τὴν πηγή της, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ πρὸς τὰ ἔξω, πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις. Εἶναι ἡ Ἐνέργεια τῆς Θείας Ρίζας ἢ σπόρου στὸν ἄνθρωπο, ποὺ διαμορφώνει τὴν ἀληθινή του ἀτομικότητα.

Ὅ,τι εἶναι θεῖον στὸ ὕψιστο ἐπίπεδο ἐμφανίζεται στὴν κοιτίδα τῆς Ὕλης — διότι ἡ Ὕλη δὲν εἶναι χωριστὴ ἀπὸ τὸ Πνεῦμα ὡς σπέρμα συνειδητότητος μὲ ψαλλιδισμένες τὶς πνευματικὲς ἰδιότητες. Ἐὰν τὸ σπέρμα αὐτὸ εἶχε διάφορη προέλευσι, ἴσως δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἐκδηλώση τὶς ἰδιότητες αὐτὲς στὸ τέλος. Τὸ σπέρμα αὐτό, ἐκτεινόμενον φυσικῶς μὲ τὴν ἐνέργεια τῆς Ζωῆς, συνδέει ἑαυτὸ μὲ ὅλα τὰ γύρω του ἀντικείμενα. Φύει βλαστάρια πρὸς κάθε πλευρά, κατὰ ἕνα τρόπο, ὥστε νὰ διατηρῆ ἐπαφὴ μὲ τὰ ἀντικείμενα αὐτά. Ἔτσι σχετίζεται μὲ τὸν κόσμον ὁλόγυρά του. Συνδέεται μὲ τὶς συγκινήσεις καὶ τὰ αἰσθήματα ποὺ ἐπιδροῦν πάνω του, ἐνῶ ἀναπτύσσει ἀντίθεσι σὲ ἄλλα. Ἡ προσκόλλησις δημιουργεῖ ἐπιθυμίες, ἡ ἀντίθεσις φόβους. Αἱ τάσεις αὐταὶ διασποῦν τὴν ἑνότητα ἢ ὁμοιογένεια τῆς οὐσίας, ἡ ὁποία ὅμως διατηρεῖ μία φαινομενικότητα συνόλου. Κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἐπεκτάσεως τῆς συνειδητότητος, σημειώνονται ποικίλες ἀντιδράσεις, τυφλὲς καὶ ἀντιφατικές, ποὺ μένουν ἀσύλληπτες. Ὅταν, ὅμως, ὁ ἄνθρωπος συνειδητοποιῆ αὐτὴ τὴν διαδικασία, τότε κατακτᾶ τὴν ἐλευθερία, ὅπου καὶ μόνον εὑρίσκονται τὰ ὕψιστα δῶρα καὶ οἱ χάριτες τοῦ Πνεύματος. Μπορεῖ νὰ χρειασθοῦν πολλὲς διαδοχικὲς ζωές, ἔχοντας ξεκινήσει ἀπὸ ἕνα σημεῖον ἀφυπνίσεως, γιὰ νὰ φθάση κανεὶς σὲ τέτοιο ἐπίπεδο ἐλευθερίας, ὥστε πᾶν ὅ,τι προηγήθη ν' ἀκυρωθῆ σχεδόν. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος τότε χάνει τὴν γνῶσι ἢ τὶς ἱκανότητες ποὺ ἐκέρδισε. Σημαίνει μόνον ὅτι ἀπαλλάσσεται πλέον ἀπὸ τὸ φορτίο τῶν τάσεων τοῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον ξεκινάει ἀπὸ τὴν ἀποθήκη τῶν

ἐμπειριῶν του. Ἡ ὕψωσις τοῦ στελέχους τοῦ λωτοῦ ἀπὸ τὰ λασπερὰ βάθη πρὸς τὴν θωπεία τοῦ ἀέρα καὶ τοῦ ἥλιου ἐκδηλώνει αὐτὴ τὴν ἐλευθερία. Εἶναι σχεδὸν ἀπίστευτο, τὸ πῶς ἕνας ἄνθρωπος, ποὺ ἔζησε σὲ τόσο θλιβερὲς συνθῆκες, σὰν γελοιογραφία μιᾶς ἄλλης πιθανῆς ζωῆς, μπορεῖ νὰ ξεμάθη, νὰ ξεγίνη, θὰ ἐλέγαμε, νὰ γυρίση πίσω στὴν πρωταρχική του φύσι μὲ πλήρη ἐνημερότητα καὶ μὲ πρόσθετη τὴν ἀποκτημένη γνῶσι καὶ ἱκανότητα. Αὐτὴ τὴν ἀληθινὴ ὡριμότητα, αὐτὴ τὴν κατανόησι, τὴν φθάνει ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος.

Ἔχομε λοιπὸν δύο εἰκόνες. Ἡ μία, ἡ περισσότερο εὐκολονόητη, εἶναι ἡ διαδικασία ποὺ ξεκινάει ἀπὸ κάτω ὡς σπέρμα συνειδητότητος, ποὺ ἐπηρεάζεται ἀπὸ ἄγνοια, ἀπαντᾶ δυσκολίες, ἀναπτύσσει περιπλοκές, ἀλλὰ ἐνδεχομένως τὰ ὑπερπηδᾶ ὅλ' αὐτὰ καὶ φθάνει στὴν κατάστασι τῆς ἀνθήσεως, ἡ ὁποία, κατὰ τὴν Θεοσοφικὴ τεχνικὴ ὁρολογία, συμβαίνει στὸ πεδίον τοῦ ἀνωτέρου Μάνας. Ἀλλὰ ὅταν φθάση σ' αὐτὸ τὸ στάδιο παύει νὰ ὑπάρχη ἡ διάκρισις ἀνάμεσα στὸ Ὑψηλότερο καὶ τὸ Χαμηλότερο. Ὑπάρχει μόνον τὸ ἕνα ἀδιαίρετον Μάνας. Ἡ διαίρεσις προήρχετο ἀπὸ τὴν αὐτο - ἄγνοια τοῦ ἐξωστρεφοῦς ἀτόμου, σὲ σχέσι μὲ τὰ ἰδιαίτερα πράγματα. Μὲ τὴν πάροδο τῆς ἀγνοίας, παρέρχεται καὶ ἡ αἴσθησις τῆς διαιρέσεως. Καὶ ὅταν ζῆ στὸ μέσον τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων πραγμάτων, ἀλλὰ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ αὐτά, ἡ συνειδητότης ἀνακτᾶ τὴν ἀρχική της ἁγνότητα, καθὼς καὶ τὴν ἑνότητα.

Στὸ «Φῶς τῆς Ἀσίας», τοῦ σὲρ Ἔντβιν Ἄρνολδ, ἕνας σοφὸς ποὺ ἐπεσκέφθη τὸν Βούδδα βρέφος, ἀναφέρεται ποιητικὰ στὴν γέννησί του μὲ τὶς λέξεις: «Ἕνας οὐράνιος λωτὸς ἀνθίζει». Ἀπὸ βαθειὰ ἐσωτερικὴ ἄποψι, αὐτὸς ὁ ὁρισμὸς περιέχει περισσότερη ἀλήθεια ἀπὸ ὅση θὰ ὑπέθετε κανείς. Ἡ ἐσωτέρα ὕπαρξις τοῦ Μαθητοῦ, καθαρὰ πνευματικὴ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα, θὰ ἔχη μιὰ ὑπεργήϊνη ἰδιότητα, σὰν ἐκείνη τοῦ λουλουδιοῦ, καὶ ἱκανότητα καὶ δύναμι νὰ ἀντιμετωπίζη κάθε προκύπτουσα κατάστασι. Φυσικὰ μέσα σ' ἕνα φυσικὸ σῶμα, θὰ πρέπει νὰ ζῆ ὑπὸ περιορισμούς.

Αἱ δύο ἑρμηνεῖαι ὑποβάλλουν δύο διάφορες ὀντότητες, τὰ δύο ἄνθη τῆς ἀπεικονίσεως, ἕνα κατερχόμενον ἄνωθεν καὶ ἄλλο ἀνερχόμενον κάτωθεν. Ἀλλὰ καὶ τὰ δύο εἶναι ἕνα. Ἡ ἄνοδος τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν μόχθο τῆς ὕλης καὶ τοὺς προσδιορισμούς της πρέπει νὰ προσανατολίζεται πρὸς τὴν ἀπόκτησι τῆς ἐλευθερίας, χωρὶς νὰ προαντιλαμβάνεται τὴν φύσι τοῦ τέλους. Ὁ Βούδδας εἶπε ὅτι καθὼς ὁ ὠκεανὸς ἔχει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν γεῦσι τοῦ ἁλατιοῦ, ἡ Διδασκαλία του ἔχει ἕνα μόνον ἄρωμα, τὸ ἄρωμα τῆς Ἐλευθερίας. Ἡ κάθοδος τῆς πνευματικῆς Μονάδος καὶ ἡ ἄνθησις τῶν δυνατοτήτων της εἶναι μία ἐκδήλωσις τῶν θετικῶν της ἰδιοτήτων. Αἱ δύο κινήσεις εἶναι πραγματικὰ μέρη μιᾶς κινήσεως, ἡ ὁποία εἶναι θεατὴ ἀπὸ ἀμφότερα τὰ ἄκρα, μία ἀρνητικὴ καὶ ἡ ἄλλη θετικὴ ἄποψις. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει αὐτὲς τὶς δύο ἄκρες ἢ πόλους, ἕναν πνευματικὸν καὶ ἕναν ὑλικόν. Στὸ κέντρον τῆς ὑπάρξεως

του εἶναι ἑνωμένοι. Ὁ πνευματικός πόλος εἶναι ἡ Θεία σπίθα — σπίθα, σπόρος, ἄστρο: λέξεις διάφορες, ἀλλὰ ταυτόσημες. Ὁ ἄλλος πόλος, ὁ ὑλικός, εἶναι ὁ σπόρος τῆς συνειδητότητος, ἀρχικὰ τὸ κέντρον τῶν μηχανικῶν ἀντιδράσεων καὶ ἔπειτα τῆς καθαρῆς νοήσεως. Σὲ κατάστασι ἐλευθερίας, ἡ σπίθα φουντώνει σὲ φλόγα. Ἡ ἀνθρώπινη συνειδητότης, καθὼς ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν ἄγνοια καὶ τὶς αὐταπάτες, ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἔχει ὡς κέντρον τὸ Πνεῦμα. Ὅταν διακρίνη κάτι, ἕνα ἀντικείμενο, μιὰ πρᾶξι, μιὰ σκέψι, ὡς ἄσχημο, συλλαμβάνει ἀμέσως καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ὡραίου. Ἐπίσης, ἐὰν διακρίνη κάτι κακό, ἀντιθέτει τὴν ἔννοια τοῦ καλοῦ. Ἐὰν βλέπη κάτι σφαλερό, προβάλλει ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ, πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ σφαλερὸ ἀντιτίθεται. Ὥστε, γίνεται μία προοδευτικὴ ἀποκάλυψις τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὡραίου, παράλληλα μὲ τὴν ἀπόρριψι τοῦ σφαλεροῦ, τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ ἄσχημου. Ὅλα αὐτὰ σημαίνουν ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τῆς ἐλευθερίας γιὰ τὸν ἄνθρωπο καταρρίπτει τοὺς πέπλους τῶν περιορισμῶν καὶ ἀναδύεται ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἐνέργεια ποὺ προκαλεῖ αὐτὴ τὴν ἄνοδο τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν Ὕλη καὶ τοὺς περιορισμούς της, καθὼς καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑψίστου Πνεύματος ποὺ ἐκδηλώνεται στὴν φύσι καὶ τὶς ἰδιότητές της, εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτό. Οἱ δύο πόλοι τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ὕλης εἶναι δύο πόλοι ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπενεργεῖ.

Τὸ Βιβλίον τῆς Σοφίας

ΜΗΤΙΣ

Β΄ Ἔκδοσις ἀναθεωρημένη

ΠΕΡΙΕΧΕΙ 1450 ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν (Θαλῆς, Πιττακός, Βίας, Σόλων, Περίανδρος, Κλεόβουλος, Χίλων), Πυθαγόρεια, Ἡρακλείτου, Δημοκρίτου, Πινδάρου, Τραγικῶν (Αἰσχύλου, Σοφοκλῆ, Εὐριπίδου), Ἀντισθένους, Διογένους, Ἰσοκράτους, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Δημοσθένους, Πύρρωνος, Μενάνδρου, Ἐπικούρου, Πλουτάρχου, Ἐπικτήτου, Μάρκου Αὐρηλίου, Πλωτίνου, Πρόκλου καὶ πολλῶν ἄλλων.

Ξένων: Ἀνατολικῶν (Λάο-Τσέ, Κομφουκίου, Βούδδα), Ἑρμητικά, Καινῆς Διαθήκης, Ἰνδικῶν, Σααδῆ, Ἐράσμου, Θερβάντε, Σαίξπηρ, Καρτεσίου, Σπινόζα, Βολταίρου, Ρουσσώ, Κάντ, Τζέφφερσον, Γκαῖτε, Σοπενχάουερ, Καρλάϋλ, Ἴγκερσολ, Ρενάν, Ἴψεν, Τολστόϊ, Μπλαβάτσκυ, Συρέ, Νίτσε, Φλαμμαριών, Μπέζαντ, Μπερξόν, Ταγκόρ, Βιβεκανάντα, Μαίτερλιγκ, Καρέλ, Σβάϊτσερ, Τσβάϊχ, Σρὶ Ράμ, Κρισναμοῦρτι καὶ ἄλλων.

Νεοελλήνων: Κοραῆ, Ρήγα Φεραίου, Δημ. Γαλανοῦ, Θ. Καΐρη, Διον. Σολωμοῦ, Ἀ. Λασκαράτου, Ἐμ. Ροΐδου, Πλ. Δρακούλη, Σπ. Νάγου, Ἀντ. Ἀδριανοπούλου, Π. Γιωτοπούλου, Ν. Καρβούνη, Κ. Βάρναλη, Ν. Καζαντζάκη, Ἰω. Βασιλῆ, Θρ. Βλησίδη, Ν. Λούβαρι, Φ. Πολίτη, Δ. Ἰωαννίδη, Κ. Κιτρινιάρη, Ἰω. Θεοδωρακοπούλου, Ε. Παπανούτσου, Ἰ. Μ. Παναγιωτοπούλου, Π. Κανελλοπούλου καὶ ἄλλων.

Ὁ Ἀρχαιόφιλος Ὅμιλος 45 ἐτῶν

Τοῦ Προέδρου του
ΜΙΧ. ΛΕΒΙΔΗ

Σιμα στ' ἀνθοστεφάνωτο βουνο, που ἀχνοροδίζει
Κρήνη ἱερή τοῦ Ὑμηττοῦ, θεσπεσια κελαρύζει,
ποτίζοντας τὴν χλοερὴ καὶ καρποφορα γῆ.
Ἄλσος πυκνο τὴν δρόσο σὰν νάμα περιχύνει
κι ἀνθοβολῶντας γύρω του, κι' ἡ δάφνη κι' ἡ μυρσίνη
στὶς μέλισσες δίνουν τροφή, με μουσικὴ σιγή
Κάτω ἀπ' τά πεῦκα, τὸ νερο ἥμερο, σὰν φίδι τρεχει,
μὲ μυστικοὺς ἀντίλαλους, σὰν ἀπο τον οὐρανό.
Παίζει θαρρεῖς ὁ Ζέφυρος γιορταστικὸ παιχνίδι
στοῦ ἀχνορόδινου Ὑμηττοῦ, τὸ γελαστο τὸ φρύδι,
καθώς τὸ ὑψώνει ἐρωτικὰ μεσα στὸ δειλινό.

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὕμνησε τὸν Ὑμηττὸ ὁ Λατῖνος ποιητὴς Ὀβίδιος. Σ' αὐτὸ τὸ πολυυμνημένο βουνὸ πρὸ 45 χρονῶν ἐπραγματοποιήθη ἡ πρώτη ἐκδρομὴ τοῦ Ὁμίλου μας. Γι' αὐτὸ καὶ σήμερα συγκεντρωθήκαμε ἐδῶ νὰ ἑορτάσουμε τὴν ἱστορικὴ ἐπέτειο τῆς πρώτης μας ἐκδρομῆς.

Ἡ σημερινή μας ἐκδρομὴ εἶναι ὁρόσημο στὴν κορφὴ μιᾶς βουνοσειρᾶς ποὺ στήσανε οἱ πόθοι καὶ αἱ προσπάθειαι καὶ ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν τριλογία τοῦ Ἀρχαιοφίλου.

ΦΥΣΙΣ - ΑΛΗΘΕΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ.

Τὸ ὁρόσημο αὐτό, δὲν το ἔστησεν ὁ ἕνας. Τὸ ἔστησαν οἱ πολλοί. Τὸ ἔστησαν οἱ παρόντες. Τὸ ἐστήριξαν οἱ ἀπόντες.

Ἐκεῖνο ποὺ ἔδωσε ζωή, κῦρος καὶ αἴγλη στὸν Ὅμιλό μας εἶναι αἱ ἀρχαι του καὶ τὸ πνευματικόν του περιεχόμενον.

Ἐμεῖς οἱ παλαιότεροι πιστέψαμε στὰς ἀρχὰς αὐτὰς καὶ ἐργασθήκαμε.

Τώρα οἱ νεώτεροι μας, ἐφ' ὅσον ἐκτιμοῦν τὸ ἔργον τοῦ Ὁμίλου, ἂς ἐνδιαφερθοῦν περισσότερο γι' αὐτόν, ἂς δώσουν τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ τὸ σφρῖγος των γιὰ τὴν πρόοδό του. Ἂς ἀναλάβουν τὴν σκυταλη.

Στην σημερινή μας ἑορταστικὴ ἐκδρομὴ ἂς ἐνθυμηθοῦμε ὅλους τους πρωτεργάτας καὶ συνεργάτας μας. Ἐκείνους ποὺ ἐσταματησαν τὸν δρόμο τῆς ζωῆς των στὴν γῆ, γιὰ νὰ συνεχίσουν τὴν πορεία τῆς ψυχῆς των, σ' ἄλλους κοσμους, γιὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν τροχιὰ τῆς αἰωνίας ἐξελίξεως καὶ δρασεως.

Ἂς κατευθύνωμε τὴν σκέψη μας στὴν μορφὴ με τὴν ὁποίαν τοὺς ἐγνωρίσαμε καὶ ἂς στείλωμε τὴν ἀγάπη μας τηροῦντες σιγὴν ἑνὸς λεπτοῦ.

Ἂς πανηγυρίσωμε τὸν ἱστορικὸ αὐτὸ σταθμὸ τῶν 45 χρόνων τοῦ Ἀρχαιοφίλου μὲ ἱκανοποίησι, μὲ χαρὰ καὶ μὲ ἐνθουσιασμό.

Ἐμεῖς, μὲ τὰ λίγα μέσα ποὺ διαθέταμε καὶ τὶς μικρές μας ἱκανότητες, ἀλλὰ μὲ ἁγνὸ πόθο καὶ σταθερὰ προσήλωσι στὴ γραμμὴ ποὺ χάραξαν οἱ ἱδρυταί του, πληρώσαμε τὸ χρέος μας καὶ ἡ συνειδησίς μας δὲν μᾶς ἐλέγχει γιὰ ὅ,τι πράξαμε.

Ἂς συμπληρώσουν οἱ νέοι, οἱ διάδοχοί μας, ὅ,τι ἡμεῖς δὲν ἐπετύχαμε ἢ παρελείψαμε ἄθελα μας.

Ὁλόψυχα εὔχομαι στὸν ἀγαπητό μας Ἀρχαιόφιλο καὶ ἄλλα πολλὰ ...ντάχρονα. Καὶ σ' ὅλους μας, ὅπως ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὑγεία συντροφεύῃ σ' ὅλη μας την ζωή.

Ἡ Τριλογία τοῦ Ἀρχαιοφίλου

Ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Σαράντα πέντε ἀκριβῶς στροφὲς ἔκαμε περὶ τὸν ἥλιον ἡ περὶ τὸν ἄξονα της στρεφομένη γῆ ἀπὸ τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1927, ἡμέρας τῆς πρώτης προς Καισαριανὴν ἐκδρομῆς τῶν 17 ἑταίρων τοῦ Τεκτονικοῦ Ὁμίλου Ἐκδρομῶν. Ἀπὸ τότε καὶ μέχρι σημερα, πλὴν τῶν ἀπαισίων ἐτῶν τοῦ Πολέμου καὶ τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς, οἱ Ἱδρυταὶ πρῶτα, τὰ ἑκάστοτε Διοικ. Συμβούλια κατόπιν και οἱ πιστοὶ οτὶς φυσιολατρικὲς ἀρχὲς ὀπαδοὶ τοῦ μετέπειτα ὀνομασθέντος Ἀρχαιοφίλου Ὁμίλου Ἐκδρομῶν, φέρομεν εὐλαβικὰ τὰ βήματὰ μας πρὸς τὸ Ἱερὸν Ὄρος μὲ τὶς Βυζαντινὲς μορφὲς τῆς ἐκκλησίας

καὶ τῶν ἀναστηλωθέντων, πλὴν ἐρήμων, μοναστηριακῶν κελιῶν, γιὰ νὰ ἑορτάσωμε κάθε ἐπέτειον τὴν ἵδρυσιν καὶ πολυσχιδῆ δρᾶσιν τοῦ Ὁμίλου μας καὶ νὰ ἀποδώσωμε τιμὰς στὴν μνήμη τῶν Ἱδρυτῶν καὶ λοιπῶν πιστῶν τοῦ Ὁμίλου ποὺ ἔσβησαν στὸ πέρασμα τοῦ Χρόνου.

Δὲν θὰ ἐπαναλάβωμε καὶ σήμερα τὰς ἠθικὰς καὶ ἀνθρωπιστικὰς ἀρχὰς τοῦ Ὁμίλου, γιατὶ πολλὲς φορὲς ἀνεπτυχθησαν κατὰ τὰ προηγηθέντα χρόνια, ἀλλὰ καὶ γιατι ειναι, γιὰ ὅσους θέλουν νὰ τὶς ξανακούσουν, χαραγμένες στὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ του.

Θὰ ἦταν ὅμως ἀσυγνωστη παράλειψις νὰ μὴν ἀποδώσωμε καὶ σήμερα ποὺ ἑορτάζομε τὰ Σαράντα - πέντε χρόνια τοῦ Ὁμίλου, τιμὴ στὴν μνήμη τῶν πρωτεργατῶν καὶ λοιπῶν συντελεστῶν στὴν ἵδρυσι καὶ δρᾶσι τοῦ Ὁμίλου, νὰ μὴ φέρωμε μπροστὰ στὰ μάτια μας τὴν ἰδεατὴν εἰκόνα ἐκείνων, ποὺ μὲ πίστιν καὶ ἐνθουσιασμὸν γιὰ τὴν βαθύτερη ἐπίδρασι ποὺ θὰ εἶχε ὁ ὅμιλος στὸ ἠθικὸ καὶ μορφωτικὸ πεδίο τῶν μελῶν του, ἐργάσθηκαν μὲ ἀλτρουισμὸ καὶ ἐμόχθησαν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν του. Μορφὲς σὰν τὸν Ἰωάννη Βασιλῆ, Σπῦρο Νάγο, Ἀντώνιο Ἀδριανόπουλο, Σπῦρο Θεοχαρόπουλο καὶ ἄλλων πολλῶν δὲν χρειάζονται λιβανωτούς, ἀλλὰ σιγηλὴ ἀνάμνησι τῆς προσωπικότητός των καὶ βαθειὰ ἐκτίμησι γιὰ τὸ ἔργο των, γιατὶ ἦσαν ἀγέρωχοι στὸ φρόνημα καὶ σταθεροὶ στὶς ἐπιδιώξεις τους, βέβαιοι γιὰ την δικαιωσι τοῦ πράγματι ἐξαιρετικοῦ και ἐπωφελοῦς γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἔργου των.

Αὐτοὶ μᾶς ὡδήγησαν μακρυὰ ἀπὸ τὸν μολυσμένο ἀέρα τῶν πόλεων πρὸς τὴν ἐξοχή, καὶ μᾶς ἔφεραν εἰς ἄμεση συνάφεια μὲ τὴν ἐλευθέρα φύσι, γιὰ νὰ ἀπολαύσωμε τὴν θαλπωρὴ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, νὰ ἀναπνεύσωμε τὸ ὀξυγόνο τῆς ἀτμοσφαίρας, νὰ εἰσπνεύσωμε τὸ ἄρωμα τῶν πολύχρωμων λουλουδιῶν, νὰ ὑποστοῦμε την εὐεργετικὴ ἐπίδρασι τῶν θαλασσίων λουτρῶν καὶ ἔτσι, μακριὰ ἀπὸ τὴν τύρβη τῶν πόλεων και τὶς ἔγνοιες τῆς καθημερινῆς ζωῆς, νὰ ξεκουράζωμε τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦ ἀπὸ τὸν κάματο καὶ τὶς συχνὰ θλιβερὲς σκέψεις μας. Μὲ βάση τὶς φυσιοκρατικὲς ἀρχὲς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων καὶ τὶς σύγχρονες ἀντιλήψεις περὶ φυσιολατρείας, μᾶς ἐνεφυσησαν τὸν ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ μᾶς ὤθησαν νὰ ἀγαπήσωμε τὴν γεννήτρα τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, τὴν φύσι. Τί ειναι φύσις ἔχει κατ' ἐπανάληψιν ἀναπτυχθῆ στὶς ὁμιλίες τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ὁμίλου μας. Στὴν σημερινὴ ἐπέτειο θὰ μιλήσωμε ὅσον τὸ δυνατὸν συντομώτερα γιὰ τὴν φυσιολατρεία καὶ τὶς ἐπιδράσεις της στὸν ἄνθρωπο.

Φυσιολατρεία εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν φύσι

καὶ τὸν κατὰ φύσιν βίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν συνήθη ζωὴ τῶν πόλεων. Ἡ ἀγάπη ἡ προερχομένη ἀπὸ ἕνα αἴσθημα ἀντιδράσεως τοῦ ἀνθρώπου σὲ μιὰ ζωὴ ταραχώδη καὶ καταθλιπτική. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν φύσι εἶναι, κατ' ἀρχήν, γέννημα ἀνάγκης βιολογικῆς. Ἡ ἁπλουστέρα μορφὴ φυσιολατρείας ἐμφανίζεται στὴν ἁπλῆ περιήγησι ἀξιοθεάτων τόπων καὶ φυσικῶν καλλονῶν πρὸς διασκέδασιν, ἀλλὰ καὶ ἐκ περιεργείας. Ἄλλη ἐνδιαφέρουσα περίπτωσις φυσιολατρείας εἶναι ἡ ἐκδηλουμένη ὡς ἐνδόμυχον συναίσθημα ἀπὸ μορφωμένους καὶ συναισθηματικὰ καλλιεργημένους ἀνθρώπους. Ὅταν ὁ φυσιολάτρης ἐκδρομεὺς στρέψη ἐρευνητικὸ τὸ βλέμμα του στὸ περιβάλλον τῆς ὑπαίθρου, ἐντυπωσιάζεται ἀπὸ τὶς ἀναρίθμητες εἰκόνες τοῦ ζωϊκοῦ, τοῦ φυτικοῦ καὶ τοῦ γεωλογικοῦ κόσμου. Ὁ ἀπαράμιλλος σὲ διαύγεια καὶ πλούσιος σὲ χρώματα οὐράνιος θόλος, κατάστικτος ἀπὸ πλανῆτες καὶ κόσμους ἡλιακούς, σὲ ἀνέφελη καὶ ἀσέληνη βραδυά, τὸ λυκαυγὲς καὶ πρὸ παντὸς τὸ λυκόφως ποὺ ὕμνησαν τόσο ἐπίμονα οἱ ποιηταί, τὸ ζωδιακὸ φῶς ζωηρότατο μετὰ τὴν δύσι κατὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες, οἱ συννεφιὲς μὲ τοὺς κεραυνοὺς καὶ τὶς καταιγίδες, τὰ χιονισμένα βουνὰ καὶ τὰ ζωηρόχρωμα λουλούδια, ἐπηρεάζουν βαθειὰ κάθε φυσιολάτρην καὶ γεννοῦν στὸ εἶναι του ποικίλα συναισθήματα ἀγαλλιάσεως καὶ θαυμασμοῦ, ἀλλὰ καὶ δέους γιὰ τὰ πρὸ αὐτοῦ ἐκτυλισσόμενα φυσικὰ φαινόμενα, καί, ἐὰν ἔχη τὸ Θεῖον δῶρον τῆς ἐμπνεύσεως, θὰ νοιώση ἐνδόμυχα, γιατί οἱ ποιηταὶ καὶ ἡ λαϊκὴ μοῦσα ἐτραγούδησαν μὲ ἀπαράμιλλη μουσικότητα τὶς καλλονὲς τοῦ κόσμου τῆς φύσεως, γιατὶ ὁ καλλιτέχνης λαξεύει μὲ τὴν σμίλη του στὰ κιονόκρανα τοῦ Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ τὰ πολύπτυχα φύλλα ἑνὸς ταπεινοῦ ἀγκαθιοῦ, γιατὶ ὁ ζωγράφος ἀποτυπώνει μὲ τὸν χρωστῆρα του ἀνάγλυφα τὰ φυσικὰ τοπία, γιατὶ ὁ φυσιολάτρης μουσικὸς ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ κελάρυσμα μιᾶς βρυσοπηγῆς ἢ τὸ τραγοῦδι τοῦ μικροῦ πτηνοῦ ποὺ ἀκούραστα παίζει μέσ' στὰ φυλλώματα τῶν δένδρων. Τότε, ἴσως νοιώση ὅτι ἡ ὀπτασία τοῦ μυστηριώδους σύμπαντος εἶναι πραγματικότης, ὑποβόσκουσα στὰ μύχια τοῦ ἐσωτερικοῦ του ΕΙΝΑΙ καὶ τότε θὰ ὁμολογήση ὅτι ὁ κόσμος τοῦ παντὸς δρᾶ καὶ ἐνεργεῖ ἐντός του καὶ εἶναι ὑπαρκτὸς καὶ ΕΝΑΣ καὶ τίποτε ἄλλο ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει.

Τέλος, τρίτη σοβαρωτέρα περίπτωσις ἐπιδράσεως τῶν ἐν τῇ φύσει συντελουμένων εἶναι ἐκείνη ποὺ ἀφορᾶ εἰς τὸν πνευματικὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. Ὀλιγάριθμοι ἄνθρωποι μὲ ἰσχυρὸν χαρακτῆρα καὶ ἀδάμαστη θέλησι, προικισμένοι ἀπὸ τὴν φύσι μὲ ἐξαιρετικὴ διάνοια, δέχονται καὶ αὐτοὶ τὶς ἐπιδράσεις τοῦ φυσικοῦ περι-

βάλλοντος. Ἐπηρεάζονται ὄχι τόσο συναισθηματικά, ὅσο νοητικά. Τὴν σκέψι τοῦ ἀνθρώπου βασανίζουν τὰ πρὸ αὐτοῦ ἐγειρόμενα ἐρωτήματα καὶ προβλήματα. Γεννᾶται ἐντός του ἡ τάσις νὰ γνωρίση τὴν ἀρχικὴ αἰτία, ποὺ προκαλεῖ τὰ φυσικὰ φαινόμενα Ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίση τὶς αἰώνιες καὶ ἀναλλοίωτες ἀρχὲς μὲ τὶς ὁποῖες ζῆ καὶ κινεῖται ὁ κόσμος τῶν φαινομένων καὶ τῶν ἐμβίων ὄντων. Ἔτσι, μὲ τὴν ζήτησι τῶν αἰώνιων ἰδεῶν χωρεῖ πρὸς μιὰ καθολικὴ γνῶσι τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ζωῆς. Ἡ ροπὴ αὐτὴ ἐπὶ τὴν γνῶσιν τῆς φύσεως καὶ τοῦ βίου εἶναι τὸ γνώρισμα τῆς φιλοσοφίας. Ἡ φιλοσοφία ἀναβλύζει ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύσι καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ θεραπεύση μιὰν ἁπλῆ, ἀλλὰ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκη τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἔτσι, στὴ χαραυγὴ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἡ τάσις γιὰ τὴν ἔρευνα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου εἶναι ἔκδηλος. Οἱ φιλόσοφοι τῆς προσωκρατικῆς ἐποχῆς μὲ εἰσηγητὴ τὸν Μιλήσιο Θαλῆ ἀντικείμενο τῆς Φιλοσοφικῆς ἐρεύνης των ἔχουν τὴν θεώρησι τῆς φύσεως. Γι' αὐτὸ ὠνομάσθηκαν «φυσικοὶ» φιλόσοφοι. Ἔπειτα ἀκολουθεῖ ἡ ἀνθρωπολογικὴ ἐποχὴ ποὺ ἀρχίζει μὲ τοὺς σοφιστὰς καὶ κορυφοῦται στὴν προσωπικότητα τοῦ Σωκράτη, ἀλλὰ χωρὶς φυσιολατρικὰ στοιχεῖα. Μὲ τὸν Πλάτωνα καὶ τὴν ἰδεοκρατία του καὶ τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τὴν πραγματοκρατία του ἡ Φιλοσοφικὴ ἔρευνα ξαναγυρίζει στὴν προσωκρατικὴ παράδοσι, ἀλλὰ προσλαμβάνει καὶ τὸν παράγοντα ΝΟΥ, δηλαδή, τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ ἔτσι ἔχομε τὴν δυαρχία φύσεως καὶ νοῦ καὶ μάλιστα ὡς ἀντίθετες ἀρχές. Ἡ περίοδος αὐτὴ διαρκεῖ μέχρι τῶν Στωϊκῶν. Τέλος, ἡ συνένωσις φυσιοκρατικῆς καὶ ἰδεοκρατικῆς φιλοσοφικῆς ροπῆς συντελεῖται διὰ τῶν Στωικῶν μέχρι καὶ τοῦ 2ου μ.Χ. αἰῶνος.

Ἡ Στωϊκὴ Φιλοσοφία εἶναι ἡ συνισταμένη τῶν περὶ Κόσμου δοξασιῶν τῶν προσωκρατικῶν καὶ τῶν περὶ ἀνθρώπου καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ παραδόσεων τῶν σωκρατικῶν σχολῶν. Δὲν εἶναι ὅμως ὁ τόπος κατάλληλος, οὔτε ὁ χρόνος τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἐπετείου εὔκαιρος γιὰ νὰ ἀναπτύξωμε ἔστω καὶ ἀκροθιγῶς, τὰ ἐκ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας διδάγματα. Ἔτσι περιοριζόμεθα στ' ἀκόλουθα: Πυρὴν τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας εἶναι τὸ ἀπόφθεγμα «ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν». Κατὰ τὴν φυσικὴν ταύτην τῶν Στωϊκῶν ὁ Θεὸς καὶ ὁ Κόσμος ἀποτελοῦν ἕνα ἑνιαῖον ὅλον. Τὸ σύμπαν διαθέεται καὶ ἐμψυχοῦται ὑπὸ τοῦ Θείου πυρὸς τὸ ὁποῖον συνέχει τὰ ὄντα ὡς πνεῦμα καὶ τὰ ζωογονεῖ. Ἔτσι, ὁ κόσμος εἶναι ὅπως ὁ ἄνθρωπος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐλαχίστων καταφαίνεται ὅτι ἡ κοσμοθεωρία τῶν Στωϊκῶν εἶναι φύσεως πανθε-

ιστικῆς. Ἡ σκέψις των ἀφετηρία ἔχει τὴν Κοσμικὴ Οὐσία ἐν πλήρει καὶ τελείᾳ ἐκδηλώσει τῶν δυνάμεων καὶ ἰδιοτήτων της. Τὸ Θεῖον ὑπὸ ὡρισμένας φυσικάς, πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς συνθήκας ἐκδηλώνεται ἐν πάσῃ πληρότητι διὰ τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς. Ὁ Κλεάνθης στὸν Ὕμνο του πρὸς τὸν Δία (ἐν παραφράσει) λέγει: «Γιατί ἔτσι σὲ μιὰν ἑνότητα ὅλα ἁρμονικὰ συνένωσες καλὰ καὶ κακά, ὥστε ἕνας νὰ εἶναι τῶν πάντων ὁ νόμος ὁ αἰώνιος». Ὁ δὲ Μᾶρκος Ἀντωνῖνος τῆς νεωτέρας Στοᾶς, ἀποδίδει μὲ σαφήνεια τὴν ἔννοια τῆς ἑνότητος στὸν ἀκόλουθο στοχασμό του: «Πᾶν μοι συναρμόζει ὃ σοὶ εὐάρμοστος ἐστιν, ὦ κόσμε. Οὐδέν μοι πρόωρον οὐδὲ ὄψιμον τὸ σοὶ εὔκαιρον. Πᾶν μοι καρπός, ὃ φέρουσιν αἱ σαὶ ὧραι, ὦ φύσις· ἐξ σοῦ πάντα, ἐν σοὶ πάντα, εἰς σὲ πάντα». Μὲ τὸν στοχασμό του αὐτόν, ὁ ἐστεμμένος φιλόσοφος, μᾶς δείχνει τὴν πίστι του στὴν Πανθεϊστικὴ θεώρησι τοῦ κόσμου.

Στὰ μύχια τοῦ ΕΙΝΑΙ του συντελοῦνται ὅλες οἱ δράσεις καὶ μεταβολές, ὅπως ἀκριβῶς γίνονται καὶ ἐκδηλοῦνται διὰ τῆς λειτουργίας τῶν φυσικῶν νόμων. Ἡ συνύφανσις τῆς θέσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν λειτουργία τοῦ σύμπαντος κόσμου εἶναι τὸ δίδαγμα τοῦ στοχασμοῦ του. Σὲ ἄλλους στοχασμοὺς διατυπώνει καὶ τὴν ἔννοια τῆς καθολικότητος κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐκ φύσεως πολῖται τῆς παγκόσμιας καὶ σεβάσμιας Πολιτείας.

Ἔτσι ἐμφανίζεται γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ἰδέα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπορρέει τὸ αἴτημα τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπης. Οἱ Στωϊκοί, ἰδίᾳ ὁ Ἐπίκτητος καὶ ὁ Μᾶρκος Ἀντωνῖνος, συνεπεῖς μὲ τὶς ἄνω ἀρχές, κατέστρωσαν κανόνας πρακτικοῦ καὶ πνευματικοῦ βίου, σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ δρᾷ καὶ ἐνεργῇ γιὰ νὰ ἀπορρίψη τὸν φόρτο τῶν προλήψεων καὶ νὰ γίνη εὐδαίμων. Τὸ σύνολον τῶν κανόνων τούτων ὠνόμασαν πρῶτοι αὐτοὶ «Βιωτική».

Εἶναι ὁλοφάνερη ἡ βαθειὰ ἐπίδρασις τῶν συνεχῶς συντελουμένων στὴν φύσι μεταβολῶν καὶ ἐκδηλώσεων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἐν γένει πορείας του στὴ ζωή. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος κατὰ τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐκδηλώση ἐνσυνείδητα πᾶν ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὴν καθόλου φύσιν, ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήση. Ἀλλὰ ἡ θέλησις αὐτὴ καὶ μόνη δὲν ἀρκεῖ. Πρέπει νὰ ἔρθη κοντὰ στὴν φύσι καὶ ἐλεύθερος κατὰ τὸν νοῦ, ἀπηλλαγμένος προλήψεων καὶ λοιπῶν δεσμεύσεων, νὰ ἐρευνᾷ συνεχῶς τὰ γύρω του προβαλλόμενα φυσικὰ φαινόμενα. Ἡ συνεχὴς καὶ συνειδητὴ αὐτὴ ἔρευνα θὰ τοῦ δημιουργήση ἕνα βίωμα πνευματικό, λαμπρὸ εἰς ἀποτέλεσμα, ἱκανὸ νὰ τοῦ δώση τὴν «εὔροια βίου» τῶν Στωϊ-

κῶν καὶ νὰ τὸν φέρῃ στὸ ποθούμενο ἀποτέλεσμα πού εἶναι ἡ γνῶσις τῆς ἐν τῇ φύσει ἀληθείας.

Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐρχόμεθα στὴν ὕπαιθρο φύσι γιὰ νὰ δεχόμεθα τὰ δῶρα της, ποὺ εἶναι πολλὰ καὶ εὐεργετικά. Μὲ τὶς ἐκδρομὲς τοῦ Ὁμίλου μας μᾶς δίδεται ἡ ἀφορμὴ νὰ ἀπολαύσωμε αὐτὰ τὰ εὐεργετήματα. Ἔτσι μὲ τὴν ἀσίγαστη μέριμνα τῶν διοικούντων τὸν Ἀρχαιόφιλον καὶ τὴν ἐνθουσιώδη συμμετοχή μας στὶς ἐκδρομές του θὰ κραταιοῦται συνεχῶς ὁ Ὅμιλος, ὥστε καὶ οἱ μέλλοντες νὰ μᾶς ἀκολουθήσουν πιστοὶ ὀπαδοί του νὰ ἑορτάσουν, σὰν γνήσιοι φυσιολάτραι καὶ τὴν χιλιοστὴ ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του.

★

ΜΕΤΕΣΤΗΣΑΝ

ΕΙΣ

ΤΗΝ ΑΙΩΝΙΑΝ

ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΑΥΤΑΙ

ΑΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ

ΗΣΑΝ ΤΕΚΤΟΝΕΣ

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α΄

Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

Ὁ Μεγάλος Ἱεράρχης τῆς Χριστιανωσύνης, ὁ ὁποῖος ὡραματίσθη καὶ προώθησε τὴν μεγάλην ἰδέαν τῆς ἑνώσεως τῶν Χριστιανῶν εἰς μίαν ποίμνην, ἀπὸ ψυχικῆς τουλάχιστον ἀπόψεως, διὰ τῆς ἄρσεως τῆς παλαιᾶς ἔχθρας μεταξὺ ἐκκλησιῶν δύσεως καὶ ἀνατολῆς, εἶχε μυηθεῖ εἰς τὸν Τεκτονισμὸν ἀπὸ τῆς διαμονῆς του εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ ὑπάτου Τεκτονικοῦ βαθμοῦ, τοῦ 33ου.

ΧΑΡΡΥ ΤΡΟΥΜΑΝ

33ος Πρόεδρος τῶν ΗΠΑ

Ὁ ἀποθανὼν τὴν 26ην Δεκεμβρίου 1972 Χάρρυ Τροῦμαν, 33ος Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς, ἦτο καὶ ὁ 13ος Τέκτων Πρόεδρος τῆς μεγάλης ἀμερικανικῆς συμπολιτείας.

Γεννηθεὶς τὸ 1884 ἐμυήθη εἰς τὸν Τεκτονισμὸν εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν, τὴν 9ην Φεβρουαρίου 1909, εἰς τὴν Στοὰν Μπέλτον ἀριθ. 450, εἰς τὴν πόλιν Γκράντβιού τῆς πολιτείας Μιζοῦρι, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἑπόμενον ἔτος ὑπηρέτησεν ὡς Β΄ ἐπόπτης. Ὅταν μερικὰ ἐκ τῶν μελῶν τῆς στοᾶς αὐτῆς ἵδρυσαν τὴν Στοὰν Γκράντβιού ἀριθμ. 618, ὁ Τρούμαν ἐξελέγη Σεβάσμιος. Ἀργότερον, ὑπηρέτησεν ὡς γραμματεὺς καὶ τὸ 1917, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του διὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν μέτωπον, ἦτο πάλιν Σεβάσμιος. Μετὰ τὸν πόλεμον ἐπανέλαβε τὴν τεκτονικήν του δρᾶσιν καὶ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1925 - 1930 ὑπηρέτησεν ὡς Μέγας Διδάσκαλος περιφερείας. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1940 ἐξελέγετο σχεδὸν ταυτοχρόνως Γερουσιαστὴς καὶ Μέγας Διδάσκαλος τῶν Τεκτόνων τῆς Πολιτείας Μιζοῦρι. Παρὰ τὰ βαρέα καθήκοντά του ὡς γερουσιαστοῦ, δὲν παραμελοῦσε καὶ τὰ τεκτονικά, ἐπισκεφθεὶς ἄνω τῶν 120 στοῶν. Τὸ 1950, ἐνῶ ἦτο πρόεδρος τῶν ΗΠΑ, ἀπεδέχθη καὶ τὴν θέσιν τοῦ Σεβασμίου τῆς παρ' αὐτοῦ ἱδρυθείσης Στοᾶς Ἱστορικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Σαὶν Λούϊς εἰς Μιζοῦρι, τὴν ὁποίαν καὶ ἐφωδίασε μὲ πολύτιμον ὑλικὸν περὶ τῆς παλαιᾶς δράσεως τοῦ Τεκτονισμοῦ, ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Κογκρέσου.

Κατόπιν σοβαρᾶς δράσεως καὶ εἰς τὸν φιλοσοφικὸν τεκτονισμόν, τὸ 1945 ἀνηγορεύθη 33ος.

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι τὸ «Δόγμα Τρούμαν» ἐξήγγειλεν ἀπὸ τῆς ἕδρας τῆς Τεκτονικῆς Στοᾶς πρὸς τὸ ἀμερικανικὸν ἔθνος καὶ τὸν κόσμον, ἰδίως τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ὁποίας καὶ κατωχύρωνε.

Ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ 1964, ἐφωτογραφήθη εἰς τεκτονικὴν στάσιν μετὰ μελῶν τῆς Μεγάλης Στοᾶς τῆς Ἑλλάδος.

ΛΥΝΤΟΝ ΤΖΟΝΣΟΝ

36ος Πρόεδρος τῶν ΗΠΑ

Ὁ ἀποθανὼν τὴν 23ην Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. Λύντον Τζόνσον ἦτο ὁ 36ος πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς (ἀπὸ Νοεμβρίου 1963 ἕως Ἰανουαρίου 1969).

Εἶχε γεννηθεῖ τὴν 27ην Αὐγούστου 1908 εἰς Στόουνγουώλ τοῦ Τέξας. Εἰς τὸν Τεκτονισμὸν ἐμυ-

ἤθη τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου τοῦ 1937, ἐνῷ ἦτο βουλευτής, εἰς τὴν Στοὰν ἀριθ. 561 τῆς πόλεως Τζόνσον Σίτυ τοῦ Τέξας.

Ἀπέθη οὕτω ὁ 14ος Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. Ἂν καὶ δὲν ἀνέπτυξεν ἰδιαιτέραν Τεκτονικὴν δραστηριότητα, ἐπεβεβαίωνε πάντοτε τὴν ἐκτίμησίν του πρὸς τὸ Τάγμα.

ΤΖ. ΕΝΤΓΚΑΡ ΧΟΥΒΕΡ

Ἀρχηγὸς τῆς Ἔφ-Μπὶ-Ἄϊ

Ὁ Τζὼν Ἔνγκαρ Χοῦβερ (ἐγεννήθη 4 Ἰανουαρίου 1895, θαν. 2 Μαρτίου 1972), ὁ ὁποῖος ἦτο ἐπὶ 48 ἔτη ὁ πανίσχυρος ἀρχηγὸς τῆς μεγαλυτέρας ἀστυνομικῆς ὀργανώσεως τοῦ κόσμου, τῆς θρυλικῆς Ἔφ - Μπὶ - Ἄϊ (Ὁμοσπονδιακὸν Γραφεῖον Ἐρευνῶν), ἦτο ἕνας Τέκτων ἐπὶ 52 ἔτη.

Ἐμυήθη τὴν 9ην Νοεμβρίου 1920 εἰς τὴν «Ὁμοσπονδιακὴν Στοὰν» ἀριθ. 1 τῆς Οὐάσιγκτων καὶ τὸ 1926 ἔγινε μέλος ἐπίσης τῆς Στοᾶς Δικαιοσύνης ἀριθ. 46.

Παραλλήλως ἔδρασεν εἰς τὸν φιλοσοφικὸν τεκτονισμόν, ἀναγορευθεὶς 33ος. Ἐπίσης ἦτο μέλος τῆς διοικήσεως τοῦ Τάγματος Ντὲ Μολαὶ (τῶν νέων Τεκτόνων).

Μέχρι τοῦ θανάτου του ἦτο συνεργάτης τεκτονικῶν περιοδικῶν καὶ γενικῶς εἶχε ζωηρὰν τεκτονικὴν δρᾶσιν.

ΔΟΥΞ ΤΟΥ ΟΥΙΝΔΣΩΡ

τέως βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας

Ἐγεννήθη τὸ 1894. Πρωτότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως Γεωργίου 5ου καὶ τῆς βασιλίσσης Μαίρης. Ὡς διάδοχος πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας, ἐμυήθη εἰς τὸν Τεκτονισμὸν ἐν τῇ Στοᾷ τῆς Ταξιαρχίας ἀρ. 2614, τὴν 2αν Μαΐου 1919, ἀπὸ τὸν Μέγαν Διδάσκαλον Δοῦκα τοῦ Κόννωτ, κατὰ παράδοσιν Σεβάσμιον καὶ τῆς ἐν λόγῳ Στοᾶς. Τὸ 1920 ἐξελέγη Πρῶτος Ἐπόπτης εἰς τὴν Μεγάλην Στοὰν τῆς Ἀγγλίας, ἐν ἐπιβλητικῇ τελετῇ εἰς τὸ Ρόαγιαλ Ἄλμπερτ Χώλ, ἐνώπιον 9.000 Τεκτόνων ἐξ ὅλης τῆς Ἀγγλίας. Τὸ 1924 ἀνηγορεύθη Μέγας ἐπαρχιακὸς διδάσκαλος διὰ τὴν περιφέρειαν Σάρρεϋ καὶ τὸ 1936 Μέγας Διδάσκαλος τῆς Ἀγγλίας.

Ἐπίσης, ὁ Δοὺξ τοῦ Οὐΐνδσωρ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς ἐργασίας καὶ τῶν ἄλλων Στοῶν. Τὸ 1925 ἦτο Σεβάσμιος τῆς Στοᾶς Ἁγία Μαγδαληνή, ἀριθ. 1523 καὶ τὸ 1935 Σεβάσμιος τῆς στοᾶς «Φιλία καὶ Ἁρμονία» ἀριθ. 1616 τοῦ Σάρρεϋ. Ἐπίσης ἀνεμίχθη εἰς τὸν Φιλοσοφικὸν Τεκτονισμόν, ἀνακηρυχθεὶς ἐπίτιμος 33ος.

Τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τοῦ 1737 μετέχουν τοῦ Τεκτονισμοῦ. Τὸ 1924 συνέβη νὰ ἔχουν ὑψηλὰ τεκτονικὰ ἀξιώματα τέσσαρα ταυτοχρόνως μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, ὅταν ὁ δοὺξ τοῦ Κόννωτ ἦτο Μέγας Διδάσκαλος, οἱ πρίγκιπες τῆς Ὑόρκης καὶ τοῦ Κόννωτ ἐπαρχιακοὶ μεγάλοι διδάσκαλοι διὰ τὸ Μίντλσεξ καὶ τοῦ Μπερκσάϊρ, ἐνῷ ὁ δοὺξ τοῦ Οὐΐνδσωρ (τότε πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας καὶ διάδοχος) ἦτο ἐπαρχιακὸς Μέγας διδάσκαλος διὰ τὸ Σάρρεϋ.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Τεκτονισμὸς

Ἡ ἀνακοίνωσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον τοῦ Τεκτονισμοῦ (ποὺ ὑπενθύμιζε τὴν καταδικαστικὴν Πρᾶξιν τῆς Ἱεραρχίας τοῦ 1933) ἐσχολιάσθη, κατὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Μεγάλης Στοᾶς, τῆς 27ης Ἰανουαρίου, ἀπὸ τὸν Μεγάλον Διδάσκαλον κ. Ἀλέξανδρον Τζαζόπουλον.

Ἡ σχετικὴ περικοπὴ τῆς ἐναρκτηρίου ὁμιλίας του ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Ἐθλίβημεν βαθύτατα, μεθ' ολων τῶν Ελληνων Χριστιανῶν, πρωτιστως, διο την εις την Συνοδον της Ιεραρχιας τῆς Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδας επικρατησασαν ατμοσφοιραν τῶν οξυτάτων αντιθεσεων και αντεγκλησεων, οι οποιαι ελαβον και την οδον την αγουσαν εις τα δικαατηρια! Θλιβερον, επισης, υπῆρξεν το οτι η Εκκλησια τῆς Ἑλλαδος, κατα τὴν τελευταιαν Συνοδον της Ιεραρχιας, εκρινε σκοπιμον οπως ασχοληθῆ, διά μιαν ακομη φοραν, με τον Τεκτονισμον, και να ανανεωση μιαν καταδικην, γηραιαν κατα 40 ετη και ολως αβασιμον. Ἡ Ἱερα Συνοδος δεν ορρωδησεν οπως εμφανισθη ως πολεμαρχος δια μιαν μαχην, η οποία ουδεις λογος υπαρχει να δοθῆ, χωρις να λαβη υπ' οψιν οτι η Θεολογικη Σχολη τοῦ Πανεπιστημιου Αθηνῶν, ου μονον απερριψεν ἁπασας τας εναντιον τοῦ Τεκτονισμοῦ αιτιασεις και τους παραλογισμους οτι εἶναι «θρησκεια» και δη «αντιχριστιανικη», αλλα και επλεξεν υμνους τοῦ Ταγματος ημῶν, ως θεσμοῦ φιλοσοφικοῦ και προοδευτικοῦ, λιαν προσκεκολλημενου εις την χριστιανικην Εκκλησιαν ιδιαζοντως εν Ἑλλαδι οτι ουδεμία τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι δεσποζουν τῆς συνειδησεως εκατονταδων εκατομμυριων ανθρώπων εν τῶ κοσμω, αντιμετωπιζει τον Τεκτονισμόν ως εχθρόν οτι η εν Αγγλια Προτεσταντικη Εκκλησια διακρινεται δια τὴν συμμετοχην ικανοῦ αριθμοῦ επισκοπων εις τας Τεκτονικας στοας, συν τῆ δηλώσει οτι η τοιαυτη συμμετοχη χρησιμευει εις ανυψωσιν τοῦ επιπεδου της χριστιανικῆς ιδεολογιας και οτι η Ρωμαιοκαθολικη Εκκλησια, μετα τάς Βατικανάς Συνόδους, εταμε νεας οδους απομακρυνομενη απο τας αρχαιας Βούλλας και εργαζομενη δια μιαν παγκοσμιον κατανοησιν μεταξυ Εκκλησιας και παντων τῶν πνευματικῶν ρευματων, τοῦ Τεκτονισμοῦ περιλαμβανομενου.

»Διεμαρτυρηθημεν κατα το παρελθον εναντιον τῶν ψευδῶν παραστάσεων τοῦ Τεκτονισμοῦ ὡς θρησκειας, αδιακόπως, αλλα και ανευ ἀποτελέσματος, διοτι οι ηγεται της Εκκλησιας τοῦ Χριστοῦ εις την χωραν μας — μιᾶς Εκκλησιας εδραζομενης επι τῆς αγαπης μεταξυ τῶν ανθρώπων — ἔχουν, φαινεται, αναγκην οπως εξασκῶνται εις το μίσος και δέν εχουν ἄλλον στοχον προσφορον, απο τον Τεκτονισμον, λησμονοῦντες τὴν συμβολην τοῦ Ταγματος ημῶν εις την ἐθνικὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων καί,

κατά συνέπειαν, εις τήν έγκατάστασιν τῆς έν Ἑλλάδι έλευθέρας έκκλησίας, δεδομένου όντος ότι ό πρώτιστος όργανωτής τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας Εμμανουήλ Ξάνθος, ό άρχιστράτηγας τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 πρίγκιψ Αλεξανδρος Ὑψηλάντης, ό πρῶτος κυβερνήτης Ἰωάννης Καπαδίστριας καί ολόκληρος πλειας διασήμων προσωπικοτήτων τῆς χώρας μας, ώς αί Οικουμενικοί Πατριάρχαι Φώτιος, Βασιλειας καί Μελέτιος, καί αί Πρωθυπουργοί ΒενιΖέλος, Παπανοστασίου, Μεταξᾶς καί δωδεκάς έτέρων, ώς καί πλῆθος ἄλλων εξόχων ανδρῶν, ύπῆρξαν ἅπαντες Τέκτονες.

»Αι διαμαρτυρίαι μας διεκρίνοντο πάντοτε διά συντηρητισμόν, διότι τό Ιδρυμά μας δέν έπεθύμει διόλου νά έγερθῆ κατά τῆς Ἐκκλησίας, τῆς μητρος σχεδον τῆς ολότητος τῶν Ἑλλήνων τεκτόνων. Τούναντίον, έξηκολουθήσαμεν έργαζόμενοι παρά τό πλευρόν αύτῆς, ίδίως εις ἔργα εύποιίας Ἐνταῦθα, όφειλω να υπομνήσω ἄτι έν τῆ ίδιότητί μου ώς Μεγάλου Διδασκάλου τῆς Μεγάλης Σταᾶς τῆς Ἑλλάδας, άπευθυνόμενος πρός τήν Γενικήν Συνελευσιν τοῦ 1971, ύπεγράμμισα τά ἑξῆς: ''Οί έν Ἑλλάδι τέκτανες ειμεθα Ορθόδοξοι Χριστιανοί εις τήν όλότητα σχεδόν καὶ θ ά μ εί ν ω μ ε ν! Δεν προκειται, ουτε ἡμεῖς νά έγκαταλείψωμεν τήν θρησκείαν τῶν πατερων μας, την όποίαν καί ώς ιεράν παρακαταθήκην θέλομεν παραδώσει εις τα τέκνα ημῶν, ουτε καί είς ἄλλον ο ί ο ν δ ή π ο τ ε θά έπιτρεψωμεν οπως μᾶς αμφισβητήση τήν πίστιν μας! Ο ύ δ ε μ ί α δ ύ ν α μ ι ς ύπάρχει, ίκανή όπως μᾶς άπομακρύνη έκ τῆς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ! Ἐάν δέ, παρά πᾶσαν έλπίδα νηφαλιότητος καί συναισθήσεως εύθυνῶν, ἤθελεν ή Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος κρίνει ὅτι δικαιοῦται, δύναται ἤ καί ύποχρεοῦται όπως μᾶς άπωθήση, μία τοιαύτη άπόφασις δέν εἶναι δυνατόν νά ἔχη είμή λίαν περιωρισμένην σημασίαν, καθ' ὅσον ή Ἱερά αὕτη Σύνοδος ο ὔ τ ε τ ό ν Χ ρ ι σ τ ι α ν ι σ μ ό ν, άλλά ο ὔ τ ε καί τήν Ὀ ρ θ ο δ ο ξ ί α ν μονοπωλεῖ''.

»Ἡ ''θέσις'' αὕτη έπεβεβαιώθη, εύτυχῶς, ύπό τοῦ άντιπροσώπου τοῦ Οίκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως είς τό έν Γενεύη Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν Σεβασμ. Μητροπολίτου Καλαβρίας Αίμιλιανοῦ, ὅστις έδήλωσε προς τό Ἀθηναϊκόν Πρακτορεῖον τά άκόλουθα: ''Δέν πρέπει νά ύπερβάλλωμεν τήν σημασίαν τῆς άπαφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ελλάδος έπί τοῦ θέματος τοῦ Τεκτονισμοῦ Ἡ όπόφασις δέν άφαρᾶ όλόκληρον τήν Ὀρθοδοξίαν Πρόκειται περί μέτρου έντελῶς τοπικοῦ, ποὐ δέν όποτελεῖ, ἄλλως τε, τί τό νέον, δεδομένου ὅτι όπό δεκαετιῶν ἤδη, θεωρεῖται έν Ἑλλάδι ό Τεκτονισμός άσυμβίβαστος πρός τήν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησιον Ἀσφαλῶς, η όπόφασις δέν άφορᾶ τήν Ὀρθόδοξον Ἐκκληαίαν, αὔτε δύναται νά χαρακτηρισθῆ ώς σκλήρυνσις τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται, όπλῶς, περί κατισχύσεως είς ταύς κόλπαυς τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος, μιᾶς μικρᾶς μειαψηφίας φανατικῶν, οί όποῖοι έκδηλώναυν άντι - οίκουμενικόν πνεῦμα, ἔστω καί έάν ό Τεκτονισμός αύδεμίαν ἔχει, κατ' όρχήν, σχεσιν με τόν Οίκουμενισμόν Ἡ άπόφασις αὕτη δέν δύναται νά θεωρηθῆ ώς έκπροσωποῦσα τήν γνώμην τοῦ συνόλου τῆς Ἱεραρχίας, άκόμη δέ ολιγώτερον τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ λαός δέν θ' άσχοληθῆ μέ αύτήν, διότι γνωρίζει ότι ό Τεκτονισμός δέν όποτελεῖ είς τήν Ἑλλόδα πραγματικόν κίν-

δυνον, οπωσδηποτε δε, δεν είναι ἐχθρὸς τῆς 'Εκκλησίας".

»Μετα την φωτεινὴν ταυτην δηλωσιν ἑνὸς εξεχοντος ἐκπροσώπου τῆς 'Εκκλησιας τοῦ Χριστοῦ, μολονοτι δεν φαινεται οτι θελει ἐπηρεασθῆ η ελληνικη 'Ιεραρχια, αισθανομεθα την ανάγκην νὰ περιορισθῶμεν εις τὴν δήλωσιν οτι θελομεν εξακολουθησει το εργον ημῶν, ἐν πλήρει τῇ συναισθήσει ὅτι εἴμεθα σύμμαχοι μᾶλλον, παρὰ ἐχθροὶ τῆς Χριστιανικῆς Εκκλησιας, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει γαλήνῃ».

Σχετικῶς μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (τοῦ Νοεμβρίου 1972), ὁ «ΙΑΙΣΟΣ» ἐζήτησε τὴν γνώμην μελετητοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τεκτονικῶν ζητημάτων, μέλους τοῦ Τεκτονικοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὁ ἐν λόγῳ μελετητής, ἀφοῦ ἐτόνισε προκαταβολικῶς ὅτι ἐκφράζει ἀπόψεις ἐντελῶς προσωπικάς, ἔδωσε τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν:

«Α) Οἱ συγκροτοῦντες τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῶν Ἀθηνῶν Ἱεράρχαι διεδήλωσαν εἰς τὴν ἀπόφασίν των ὅτι «ἡ ἰδιότης τοῦ Μασόνου ὑπὸ οἱανδήποτε μορφὴν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἰδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ ὡς μέλους τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ». Ἡ τοιαύτη «διαδήλωσις» εἶναι αὐθαίρετος. Διότι:

»1ον. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἐκπροσωπεῖ τὸν Χριστιανισμὸν ἐν γένει. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι μὲν θρησκεία ἐκφραζομένη ἀπὸ μίαν καὶ μόνην ἁγίαν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ εἶναι ἰδεατή, εἰς δὲ τὴν πραγματικότητα ὑπάρχει πλῆθος Ἐκκλησιῶν «μεριζομένων» τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὑπάρχουν περίπου 250 Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστιανισμοῦ, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ἡ τῶν Ἀθηνῶν εἶναι μόνον μία. Μπορεῖ νὰ ὁμιλῇ διὰ τὸ σύνολον; Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων Ἐκκλησιῶν (τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς, τῆς Δυτικῆς Καθολικῆς καὶ τῆς Προτεσταντικῆς), ἡ μὲν Ἐκκλησία τῶν Προτεσταντῶν, ἐν πολλοῖς, συμπορεύεται μὲ τὸν Τεκτονισμόν, ὅταν πλῆθος ἐπισκόπων της εἶναι Τέκτονες, ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀγγλίας, ἡ δὲ Ρωμαιοκαθολικὴ ἀναθεωρῇ τὴν ἐναντίον τοῦ Τεκτονισμοῦ παλαιὰν στάσιν της καὶ βαδίζῃ πρὸς ἐπίσημον τερματισμὸν μιᾶς διαμάχης, θεωρουμένης σήμερα ὡς ἀναχρονιστικῆς. Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι ἀριθμοῦνται εἰς ὀκτακόσια καὶ πλέον ἑκατομμύρια, ἐνῷ οἱ Ἀνατολικοὶ Ὀρθόδοξοι εἶναι μόνον ἑκατὸν - εἴκοσι πέντε.

2ον. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν δὲν δικαιοῦται ν' ἀποφανθῇ οὔτε κἂν διὰ τὴν μίαν ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων ἐκκλησιῶν, τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον, καθότι αὕτη περιλαμβάνει ὀκτὼ Πατριαρχεῖα καὶ δώδεκα ἄλλας Ἐκκλησίας. Μπορεῖ ἡ ἐν Ἀθήναις Σύνοδος νὰ ὁμιλῇ διὰ λογαριασμόν των; Προφανῶς, ὄχι. Σημειωτέον ὅτι ἐπιφανεῖς Ἱεράρχαι τῶν ἄλλων τούτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶναι Τέκτονες, πεπεισμένοι ὅτι κατ' οὐδὲν αἱ δύο ἰδιότητες συγκρούονται.

3ον. Ἀλλ' οὔτε ἔστω διὰ τὸ σύνολον μόνον τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας δικαιοῦται ν' ἀποφαίνεται ἡ ἐν Ἀθήναις Σύνο-

δος, δεδομένου ὅτι αὕτη δὲν περιλαμβάνει ὅλους τοὺς Ἕλληνας Ὀρθοδόξους. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, ἡ Ἐκκλησία τῶν Δωδεκανήσων, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου κ.ἄ. δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἀθηνῶν, ὑπάρχουν δὲ τεκμήρια περὶ τοῦ ὅτι δὲν συμμερίζονται αἱ Ἐκκλησίαι αὐταὶ τὰς ἀπόψεις τῶν ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ θέμα τοῦ Τεκτονισμοῦ καὶ ἀρκετοὶ κληρικοί των εἶναι Τέκτονες.

Ἑπομένως, ἡ ἐν Ἀθήναις Σύνοδος ἀντεποιήθη ἐξουσίας μὴ ἀνηκούσας ποσῶς εἰς αὐτήν, ἀποφανθεῖσα ὅτι εἶναι ἀσυμβίβαστος ἡ ἰδιότης τοῦ Τέκτονος μὲ ἐκείνην τοῦ Χριστιανοῦ, ὅπερ δὲν δέχονται ἐμπράκτως αἱ μεγαλύτεραι καὶ πολυαριθμότεραι Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι τοῦ κόσμου.

Β΄) Ἐὰν τὸ θέμα τοῦ Τεκτονισμοῦ ἀχθῇ ἐνώπιον Πανορθοδόξου Οἰκουμενικῆς Συνόδου (ὅπερ εἶναι ἀπίθανον) καὶ ἐὰν ἐκδοθῇ καταδικαστικὴ ἀπόφασις (ὅπερ περισσότερον ἀπίθανον), τότε καὶ μόνον θὰ ἦτο θεμιτὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἀσυμβιβάστου τῶν ἰδιοτήτων Τέκτονος καὶ Ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἀσυμβιβάστου τοῦ Τεκτονισμοῦ μὲ τὸν Χριστιανισμὸν ἐν γένει, ἀλλὰ μόνον μὲ μίαν ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν του, τὴν καὶ μικροτέραν. Καὶ εἶναι λίαν ἀπίθανον νὰ ἐκδοθῇ τοιαύτη ἀπόφασις, καθ᾽ ὃν χρόνον, ἴσως, θὰ ἔχῃ προλάβει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης νὰ ἄρῃ ἐμπράκτως τὴν παλαιὰν καταδίκην.

Γ΄) Εἰς τὴν ὅλως ἀπίθανον ἐκδοχὴν καταδίκης τοῦ Τεκτονισμοῦ ἀπὸ Πανορθόδοξον Σύνοδον, ὁ Τεκτονισμὸς ἐν Ἑλλάδι δὲν θὰ εἶχε ν᾽ ἀντιμετωπίσῃ καμμίαν ἀπολύτως δυσκολίαν. Ἐὰν ἐσταθμίζετο καλῶς ἡ ἐπίσημος δήλωσις τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Τεκτονισμοῦ, ὅτι δὲν πρόκειται «ποτὲ» οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ Τέκτονες νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πίστιν των, θὰ συνήγετο τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐνταχθοῦν εἰς ἄλλην τινα Ἐκκλησίαν Χριστιανικὴν μὴ ἀντιτιθεμένην εἰς τὸν Τεκτονισμὸν (ὅπως εἶναι ἤδη ἡ Προτεσταντικὴ καὶ αὔριον, ἀσφαλῶς, ἡ Ρωμαιοκαθολική), ἀλλὰ θὰ παραμείνουν Ὀρθόδοξοι, ἐπιλέγοντες ἕνα ἐκ τῶν δύο: Ἢ νὰ προσχωρήσουν εἰς τὴν ὑπὸ τὸ Βατικανὸν Ὀρθόδοξον Ἑνωτικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἐργαζομένην κατὰ τὰ Ἑλληνικὰ λειτουργικὰ ἐκκλησιαστικὰ θέματα, ἢ νὰ ἱδρύσουν ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἄλλως τε, κατὰ τὸν Παῦλον (Ρωμ. 16. 6, Α΄ Κορινθ. 16. 19 καὶ Φιλήμ. 2) καὶ «ἡ κατ᾽ οἶκον ἐκκλησία» ἀποτελεῖ μέρος τῆς «μιᾶς ἁγίας ἀποστολικῆς, καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», ὥστε, ἐὰν οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι καὶ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ Τέκτονες ἀπωθοῦντο, θὰ εἶχον πᾶν δικαίωμα ὅπως ἀκολουθήσουν τὴν «κατ᾽ οἶκον ἐκκλησίαν» των ἐν Χριστῷ. Τοῦτο, βεβαίως, δὲν εἶναι διόλου ἐπιθυμητὸν ἀπὸ τοὺς Τέκτονας, οἱ ὁποῖοι ἐλπίζουν ὅτι, τελικῶς, οἱ ἀσυγχρόνιστοι Ἕλληνες Ἱεράρχαι, θ᾽ ἀπομονωθοῦν οἰκουμενικῶς εἰς τὸν παραλογισμόν των ὅτι ὁ Τεκτονισμὸς εἶναι θρησκεία. Ἄλλως τε, δὲν φαίνεται καὶ οὗτοι νὰ πι-

στεύουν εἰς τὸν παραλογισμὸν αὐτόν, ἐφόσον περιωρίσθησαν εἰς μίαν θεωρητικὴν καὶ ἄνευ πρακτικῆς ἀξίας καταδίκην, ἀπορρίψαντες παταγωδῶς τὴν πρότασιν περὶ «ἀφορισμοῦ» (ἤτοι περὶ διαγραφῆς) τῶν Τεκτόνων, ὡς δῆθεν ἀνηκόντων εἰς ἄλλην θρησκείαν. Ὁ ἀφορισμὸς ἀπερρίφθη δύο φοράς: Τὴν μίαν, τὸ 1933, ὅταν οἱ Ἱεράρχαι ἔλαβον σοβαρῶς ὑπ᾽ ὄψιν των τὴν προειδοποίησιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καθ᾽ ἥν, ἐὰν ἐνέκριναν τὸν ἀφορισμόν, θὰ ὤφειλαν νὰ ἀρνηθοῦν «οὐ μόνον εἰς τοὺς ἁπλοὺς ἰδιώτας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐν ταῖς Ἀ ρ χ α ῖ ς καὶ Ἐ ξ ο υ σ ί α ι ς τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ θεῖα μυστήρια καὶ τὰς ἱερὰς τελετάς». Τὴν ἄλλην δὲ φοράν, τὸ 1972, ὅταν ἔκαμαν λόγον περὶ «ἰσχυρῶν» προσώπων», τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν Τεκτονικὴν ἰδιότητα. Ἐν συμπεράσματι, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ὅλη θορυβώδης συζήτησις περὶ Μασονίας καὶ ἡ ἀκολουθήσασα ἐκ νέου καταδίκη στερεῖται οἱασδήποτε σημασίας καὶ δὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξῃ τίποτε. Ἐὰν ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν ἀνεφέρθη εἰς τὴν καταδίκην τοῦ 1933, καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, ἀποφυγοῦσα νὰ ἐκδώσῃ νέαν ἀπόφασιν, ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἰδικήν της τοῦ 1933, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τεκτονισμὸς δὲν εἶναι θρησκεία, οὔτε θρησκευτικὴ ὀργάνωσις, εἰδικώτερον δὲ ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀντιχριστιανική, ἀλλὰ εἶναι καὶ φιλόθρησκος ἐν γένει καὶ χριστιανικῶν ἀρχῶν ἰδιαιτέρως. Ἀπόκειται δὲ εἰς τὴν Κοινωνίαν νὰ κρίνῃ ποῦ εὑρίσκεται τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ ἀληθές: εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, ἀπαρτιζομένην ἀπὸ σοφοὺς διδασκάλους, ἢ εἰς τὴν Σύνοδον τῶν Ἱεραρχῶν, τέως μαθητῶν των.

Δ᾽) Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παρέλθῃ ἀσχολίαστος ἡ προσπάθεια ἐλαχίστων Ἱεραρχῶν (μᾶλλον δύο ἢ τριῶν) ὅπως ἐλαμβάνετο, διὰ τὸν προταθέντα ἀφορισμόν, τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανοῦ, τῆς 2ας Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1815: «Ὅσοι εἶναι ἐκεῖνοι ὁποῦ μετέρχονται τὸ τοιοῦτον διαβολικὸν καὶ παράνομον ἔργον τῆς φαρμασσονίας καὶ ὅσοι ἀκολουθοῦσι τῇ φρενοβλαβείᾳ καὶ τῇ πλάνῃ αὐτῶν νὰ εἶναι ἀφωρισμένοι καὶ κατηραμένοι παρὰ Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος. Εἴησαν μετὰ θάνατον ἀσυγχώρητοι, ἀδιάλυτοι καὶ τυμπανιαῖοι. Στένοντες καὶ τρέμοντες εἴησαν ὡς ὁ Κάιν ἐπὶ τῆς γῆς. Σχισθείη ἡ γῆ καὶ καταπίοι αὐτοὺς ὡς τὸν Δαθὰν καὶ τὸν Ἀβηρών. Ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἡ μερὶς αὐτῶν μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα. Ἄγγελος Κυρίου καταδιώξαι αὐτοὺς ἐν φλογίνῃ ρομφαίᾳ, καὶ προκοπὴν οὐ μηδέποτε ἴδοιεν ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς αὐτῶν. Τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ οἱ πόνοι ἀνευλόγητοι ἔστωσαν καὶ γεννηθήτωσαν κονιορτὸς ὡς ἀπὸ ἅλωνος θερινοῦ».

Ἀσχέτως τῆς ὡραίας αὐτῆς χριστιανικῆς (!) φρασεολογίας τοῦ Μεσαίωνος, χρήσιμον εἶναι νὰ ἀναφερθῇ ὅτι ὁ ἀφορισμὸς ἐκεῖνος ἐστρέφετο, κατ᾽ οὐσίαν, ἐναντίον μ ι ᾶ ς ἐ θ ν ι κ ῆ ς ἀπελευθερωτικῆς κινήσεως, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς πρότυπον τὸν Ρήγαν Φεραῖον, στενὸς τοῦ ὁποίου συνεργάτης, ὁ Ἰω. Καρατζᾶς, ἦτο Κύπριος καὶ συνεμαρτύρησε μετὰ τοῦ Πρωτοψάλτου τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας!

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανὸς ἔλεγεν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀφορισμοῦ, ὅτι εἶχον ἐμφανισθῆ εἰς τὴν περιοχὴν Λάρνακος «κάποιοι λαοπλάνοι, σκεύη κατηρτισμένα τοῦ Σατανᾶ, ἐργάται τοῦ Διαβόλου», οἵτινες ὠργάνωναν συνελεύσεις καὶ προσεπάθουν νὰ προσελκύσουν εἰς τὴν καὶ ἐκ τῶν ὀθωμανῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐκλεκτῶν». Διὰ ποῖον λογον; ὀργάνωσίν των «ἱκανούς, οὐ μόνον ἐκ τῶν ἡμητέρων ὀρθοδόξων, ἀλλὰ Οἱ τοιοῦτοι, ἔλεγεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἀντιβαίνουσιν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν «κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα . Καὶ ποῖα ἦσαν αὐτὰ τὰ «ἄλλα;» «Οἱ τοιοῦτοι καὶ εἰς τὰ θεσπίσματα τοῦ β α σ ι λ έ ω ς (Σημ. τοῦ Τούρκου Σουλτάνου!) ἐναντιοῦνται καὶ δι' ὅσα κακὰ κηρύσσουσιν ἄξιοι θανάτου εἰσίν».

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος, στέλλων τὸν ἀφορισμὸν εἰς τοὺς μητροπολίτας, ἔγραφεν ἐπὶ λέξει: «Ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἐναντία οὐ μόνον εἰς τὴν ἁγιωτάτην καὶ ἀμώμητον Πίστιν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς βουλὰς καὶ διαταγὰς τοῦ πολυχρονίου Βασιλέως ἡμῶν». Ἐστρέφοντο, λοιπόν, κατὰ τοῦ Σουλτάνου οἱ «φαρμασόνοι» τοῦ 1815, ἕνα ἔτος μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανὸς ἐξέδωσε τὸν ἀφορισμόν, ὡς πιστὸς ὑπήκοος τοῦ «πολυχρονίου» βασιλέως του! Ποῖον βαρύνει καὶ ποῖον τιμᾶ ἕνας τ έ τ ο ι ο ς ἀφορισμός;

Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανός, ὁ μετέπειτα μαρτυρήσας ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους τῶν Ἑλλήνων, ἐξέδωσε τὸν ἀφορισμὸν κατὰ συνείδησιν, ναὶ μὲν ἐξιλεώθη διὰ τῆς θυσίας του, ἀλλὰ ὁ ἀφορισμὸς παραμένει ἄνευ ἀξίας. Ὅπως συνέβη καὶ μὲ τοὺς ἀφορισμοὺς τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς τολμᾶ σήμερον νὰ ἐπικαλεσθῆ, διὰ νὰ ἀντιταχθῆ εἰς τὸν πανηγυρισμὸν τῶν ἐθνικῶν ἑορτῶν διὰ τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ 1821. Ἐὰν δέ, ὁ ἀφορισμὸς ἐξεδόθη διὰ λόγους σκοπιμότητος, πάλιν δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Ἀνάξιοι δὲ εἶναι μόνον ὅσοι τὸν ἐπικαλοῦνται, ὡς Ἕλληνες καὶ Χριστιανοί.

Ἡ Χριστιανοσύνη καὶ ὁ ἄνθρωπος

Ὁ χριστιανισμὸς ἐξακολουθεῖ πραγματικὰ νὰ ὑπάρχει. Ὑπάρχουν ἄραγε καὶ «χριστιανοί»;

Τὸ φῶς τῆς χριστιανοσύνης συγκεντρώνεται ὁλόκληρο σὲ μιὰν ἑστία: στὴν ὡραία μορφὴ τοῦ Ἰησοῦ.

Κάθε χρόνο, τὸ χειμώνα Τὸν φέρνομε στὸν κόσμο βρέφος. Καὶ τὴν ἄνοιξη Τὸν σταυρώνομε μάρτυρα. Δὲν βρήκαμε ἄλλο τρόπο γιὰ νὰ πελεκήσωμε τὴ σκληρὴ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴ μερώσωμε.

Ἐκεῖνος μιλοῦσε μιὰ γλώσσα που ἔχει λίγες, ἐλάχιστες λέξεις: ἀγάπη, εἰλικρίνεια, ἁγνότητα· πάλι ἀγάπη, καταδεχτοσύνη, οἶκτος· καὶ πάλι ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη, ὑπομονή. Ἄλλα ὅμως ζητοῦν ἀπὸ τὸν «σωτῆρα» οἱ ἄνθρωποι: πλοῦτη καὶ χαρές, νίκες καὶ δόξα, ὀκνηρία καὶ μακροζωΐα. Καὶ πέρ' ἀπὸ τὸν τάφο, ἢ τὸ τίποτα γιὰ νὰ κοιμοῦνται ἥσυχα, ἢ τὴ συχώρεση (γιὰ νὰ μὴ φοβοῦνται).

Ἡ συνεννόηση λοιπὸν μαζί Του ὑπῆρξε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι δύσκολη. Οἱ σύγχρονοί Του, γιὰ ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴ δυσάρεστη παρουσία Του, Τὸν θανάτωσαν. Οἱ μεταγενέστεροι κάνουν κάτι χειρότερο ἀκόμα: Τὸν προδίνουν μὲ τὸν τρόπο που ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομά Του. Παραποιοῦν τὸ κήρυγμά Του, γιὰ νὰ τὸ φέρουν στὰ μέτρα τους. Κρατοῦν τὸ εὐαγγέλιό Του σὰν ρομφαία καὶ χύνονται νὰ ἐξοντώσουν τοὺς δύσπιστους. Ἀναμασσοῦν τοὺς λόγους Του χωρὶς νὰ τοὺς καταλαβαίνουν.

★

Ἔτσι ὁ κόσμος, στὰ δύο χιλιάδες χρόνια χριστιανικῆς ἱστορίας, παρουσιάζει ἕνα θαυμάσιο θέαμα. Τιμοῦμε τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ — ἀλλὰ οἱ ἰσχυροὶ ἐξακολουθοῦν να σφάζουν, οἱ ἀδύνατοι νὰ μισοῦν· οἱ πλούσιοι νὰ χορταίνουν, οἱ φτωχοὶ να πεινοῦν· οἱ μωροὶ νὰ πληθαίνουν, οἱ σοφοὶ να παραληροῦν. Καὶ ὅλοι νὰ κυλοῦν ἀνενόχλητοι στους τροχούς των. . .

Δοκιμασμένος ἀπὸ το χρόνο, ὁ χριστιανισμὸς δὲν κινδυνεύει τόσο ἀπὸ τους θεωρητικους καὶ πολιτικοὺς ἀντιπάλους του, ὅσο ἀπὸ κείνους (τους ὑποκριτὲς ἢ τους ἀφελεῖς) που μονοπωλοῦν τὸ κηρυγμά του καὶ καθηλώνουν στοὺς τύπους τὸ πνεῦμα του.

Ὁ «Ἱεροεξεταστής» (τοῦ μυθιστορήματος) ποὺ ἑτοιμάστηκε νὰ κάψει τον Χριστὸ γιὰ να σώσει τὸν χριστιανισμό, θὰ μποροῦσε καὶ σήμερα νὰ κάνει στὸν ἴδιο τονο τὴν ἀνάκρισή του στήνοντας στὸ ἑδώλιο ὅλους ὅσοι ἐπιμένουν νὰ βλέπουν μέσα στὸ εὐαγγέλιο ὄχι ἕνα δογματικὸ θεώρημα ἀλλὰ ἕνα νομο ζωῆς.

Ὁ διάλογος μαζί τους θὰ ειχε τὴν ἑξῆς περίπου μορφή:

— Δέχεσαι τα θαύματα τοῦ Κυρίου;

— Πιστεύω στους λόγους Του.

— Προσδοκᾷς μιὰ μέλλουσα ζωή;

— Θέλω νὰ ἐξαγνίσω αὐτὴν ἐδῶ.

— Ὑπακούεις σ' ἐκείνους ποὺ στρατευονται κάτω ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ Θεοῦ;

— Εἶμαι μὲ τὸν «ἄνθρωπο», ὄχι μὲ τὸ «σάββατο».

. . . Ἄν ὅλοι ὅσοι ἀπαντήσουν μ' αὐτὸ τὸν τροπο ριχτοῦν στὴ φωτιὰ ἢ (ἐπειδὴ σήμερα δὲν καίγονται μὲ τέτοιες κατηγορίες οἱ ἄνθρωποι) ἀποκηρυχτοῦν, πόσοι ἄραγε Χριστιανοὶ θὰ ἀπομείνουν στὸν Χριστιανισμό;

Ε. Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ

ΒΗΜΑ, 24.12.1972

Περὶ «ἀγάπης»

Γέμισαν οἱ τοῖχοι τῆς πόλεως ἀπὸ Ἀγάπη. Σέ «Ἡμέρα τῆς Ἀγάπης» καλεῖ ἡ Ἀρχιεπισκοπή. Τόσο ἀκατάλληλος ὁ ποιμπὸς γιὰ τέτοιες προσκλήσεις. Λίγο ἔλειψε νὰ δαρθοῦν μεταξύ τους οἱ ποιμένες. Ἔντονες ἐκδηλώσεις μίσους, ἀποβολὴ Ἐπισκόπου ἀπὸ τὶς συνεδριάσεις, προσφυγὴ στὴν Δικαιοσύνη. Καὶ καλοῦν αὐτοὶ ἐμᾶς σὲ ἀγάπη. Τά πιὸ ἀκατάλληλα χείλη στὸ πιὸ θεῖο κήρυγμα.

Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΒΗΜΑ, 15.12.1972

Ἀπο την ποιμαντορικήν ἐγκυκλιον τοῦ Ἀρχιεπισκοπου Ἀθηνῶν Μακαριωτάτου Ἱερωνυμου, σχετικῶς με τὰς «δυο μεγαλας ἀληθείας» τοῦ Χριστιανισμοῦ

Ἡ πρωτη ἀπὸ τας δυο αὐτὰς ἀληθείας φερει εἰρηνην εἰς τήν ψυχήν μας καὶ την γεμίζει ἐλπίδα. Ειναι ἡ ἀλήθεια, οτι ὁ Θεος μᾶς ἀγαπᾶ. Μᾶς ἀγαπᾶ ολους ἀνεξαιρέτως. Καὶ ἐκείνους, που ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι εἶναι καλοί, καὶ ἐκεινους που τους θεωροῦμεν ἁμαρτωλους και κακους . .

★

Ἡ δευτερα μεγαλη Ἀλήθεια ειναι, οτι ολοι μας, ὅλοι ἀνεξαιρετως, ειμεθα παιδια τοῦ ἰδιου Πατερα, «τοῦ Πατρος τῶν οἰκτιρμῶν», καὶ ἑπομένως οτι ὅλοι ειμεθα ἀδέλφια, πρᾶγμα που ὡς φυσικήν του συνεπειαν ἔχει, οτι ὡς αδελφια πρεπει να εχωμεν μεταξυ μας ἀγαπην.

★

Εχοντες κατα νοῦν τας δυο αὐτας μεγάλας ἀληθειας, τῆς ἀπειρου προς ἡμᾶς τους ἀνθρωπους ἀγαπης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πανανθρωπίνης μεταξυ μας αδελφωσυνης και ἀγαπης, ἄς παρακαλεσωμεν το Βρεφος τῆς Βηθλεεμ, οπως τα ἐφετεινα Χριστουγεννα μᾶς παρακινήσουν, καὶ παρακινήσουν οσο το δυνατον περισσοτέρους ἀνθρωπους, να ἀρχισωμεν προσπαθοῦντες να ἐφαρμόσωμεν τήν ἀγάπην Του, ὅπως Ἐκεῖνος μᾶς την ἐδιδαξεν. Ὁ,τιδήποτε αλλο καὶ ἂν Τον παρακαλεσωμεν νὰ μᾶς χαρίση θα ειναι μικροτέρας ἀξίας. Διοτι κάποτε θὰ παρέλθουν ολα τα ἀλλα, ὁλα ἀνεξαιρέτως, καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσις δια μέσου τῶν ἀπεράντων αἰώνων ἐτεχνουργησεν, ἀκομη καὶ ὅσα Ἐκεῖνος ἀπ' εὐθείας ἐδημιούργησε. Τὸ μόνο, τοῦ ὁποίου ἡ διάρκεια ειναι αἰωνια καὶ τὸ ὁποῖον θα μεινη εἰς τους αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀδιάφθορον και ἀκατάλυτον, εἶναι ἡ ΑΓΑΠΗ. Μόνον «ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπιπτει» (Α Κορ. ιγ΄, 8).

Τὰ ὡραῖα αὐτα λογια ἐγράφησαν λίγες ἡμερες μετα την Συνοδο τῆς Ἱεραρχιας τῆς Ἐκκλησιας τῆς Ἑλλάδος, οπου ἐσημειώθησαν τοσες ἐκδηλωσεις ἀντι-αδελφικες καὶ ἐπίμονη ἄρνησις συμφιλιωσεως, στό τελος.

Το «Βῆμα» ἐγραψεν εἰς κυριον αρθρον

«Τελικα ἐπίσης το χριστεπώνυμο πλήρωμα με ἀληθινὴ θλίψη ἄκουσε τον προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας να ἀρνῆται την παροχη συγγνωμης, ὑποδειξη που ἐπρότεινε κάποιος ἀρχιερεύς, τονίζοντας ἐπίμονα ὅτι δεν ὑποχωρεῖ. Πόση διαφορὰ ἀπὸ τον Ἰωάννη Χρυσοστομο που δίδασκε «Τιποτε να μὴ ἐπιδιωκωμε πιὸ πολυ, ὅσο το να εἰμαστε καθαροὶ ἀπὸ τὴν ὀργη καὶ να συμφιλιωνόμαστε με ἐκείνους που ειναι δυσαρεστημένοι μαζί μας, ἔχοντας ὑπ' οψιν οτι οὔτε προσευχη, οὔτε ἐλεημοσυνη, οὔτε νηστεια, οὔτε κοινωνια μυστηρίων, ουτε αλλο τιποτα παρομοιο θα μπορέση να μᾶς προστατευση κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, αν μνησικακοῦμε».

Ὁ συνεργάτης τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος «Ἀκροατής» (ὁ πρωην καθηγητής και Ὑπουργος κ. Ἀθαν. Κανελλοπουλος) εγραψε :

«Καπου εχω διαβασει τα ἑξῆς· «πᾶς ὁ ὀργιζομενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ ἐνοχος ἐσται τῇ κρίσει ὃς δ' αν ειπη τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ρακα, ενοχος ἐσται τῷ συνεδρίῳ ὃς δ' εἴπη μωρε, ενοχος ἐσται εἰς τὴν γέεναν τοῦ πυρος». Ἐπισης «ισθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδικῳ σου ταχυ εως ὅπου ει ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ» καὶ «ἄφες το δῶρον σου ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηριου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε ἐλθων πρόσφερε τὸ δῶρον σου». Λέτε νὰ τὰ διάβασα στὸ Κοράνιο,

Βέβαια καὶ τὸ Κοράνιον καὶ ὅλα

τα Ἱερα βιβλια τῶν μεγαλων θρησκειῶν διδασκουν την συγγνωμην. Ἀλλα, «αὐτα» που ἀνεφερεν ὁ «Ἀκροατης» τα ἐδιαβασε στο Χριστιανικον Εὐαγγελιον (Ματθ. 5 22—24)

Καὶ — οἱ Ἱεραρχαι — μᾶς τα ὑπενθυμιζουν μονον στας ποιμαντορικας ἐγκυκλιους.

Ἰδου το σχολιο τοῦ γνωστοῦ γελοιογράφου ΚΥΡ.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ, 23 12 1972

«Κοιμισμένος χοῖρος»

Παρακολούθησα χθὲς ἕνα καυγᾶ γυναικεῖο σὲ δημοσιο χῶρο. Δὲν ξέρω τὰ αἴτια. Ἄκουσα μόνο τὶς αἰσχρότητες ποὺ ξεστομισε ἡ μία. Κι᾿ ἠταν νέα κοπέλλα καὶ φαινόταν σεμνή, μετρημένη, νοικοκυρά, ευγενικιά, εὐαίσθητη, τυπική, ἀβρὴ καὶ λιγομίλητη. Θυμήθηκα κάτι που ελεγε ὁ Οὐγκώ:

«Κάθε ἄνθρωπος εχει σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ψυχῆς του ἕνα χοῖρο ποὺ κοιμᾶται».

Mr SIMSON

ΣΗΜΕΡΙΝΑ, 31 1 1973

Ἅγια λείψανα

Φιλος Ἀθηναῖος ποὺ ταξίδεψε γιὰ τουριστικοὺς λόγους στὴν Τουρκια καὶ γύρισε χθές, μοῦ διηγήθηκε ἕνα περιστατικὸ ἀπίθανο, ἀνεπανάληπτο, μοναδικὸ ἴσως στὴν ἐποχή μας.

Κατὰ τὴν ἐπίσκεψη του στὸ Χισαρλίκ, ὅπου τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας Τροίας, μπῆκε σ᾿ ἕνα μαγαζάκι ποὺ πουλᾶνε τουριστικοὺς ὁδηγούς, κάρτες καὶ ἄλλα σουβενίρ. Ἐκεῖ ὁ μαγαζάτορας τοῦ πρόσφερε ν᾿ ἀγοράση ἀντὶ 30 δολλαριων τί νομίζετε; Ἕνα κομμάτι ξύλο ἀπὸ τὸν. . . Δούρειο Ἵππο! Ἀπίστευτο ἀλλὰ ἀληθινό.

Φαίνεται πὼς ὁ Τοῦρκος ζευζέκης μοσχοπουλάει παιδια καὶ καπούλια τοῦ Δούρειου Ἵππου σὲ διάφορους διεθνεῖς μπουντα-λάδες, ξαναζωντανεύοντας μουσουλμᾶνος αὐτός, τὰ κατορθώματα τῶν καλογήρων τοῦ Μεσαίωνος. Θα σημειώσω μερικὰ ἀντλώντας τα ἀπὸ παλαιοτατα κιτάπια.

Τὸ 1403 ἔφθασε στὴν Κωνσταντινούπολη ὁ ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τοῦ Ἑρρίκου τῆς Καστίλλης στὴν Αὐλὴ τοῦ Ταμερλάνου Κλαβίγιο. Ἡ πρώτη του δουλειὰ ηταν νὰ προσκυνήση τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ τὰ ἅγια λείψανα ποὺ φυλάσσονταν στοὺς ναούς. Διηγεῖται λοιπὸν τί ειδε στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ:

«Ἀνέσυραν ἕνα μικρὸ σάκκο σφραγισμένο μὲ βουλοκέρι. Ἔσπασαν τὴ βούλα καὶ εβγαλαν ἕνα χρυσὸ κουτὶ ὅπου βρισκόταν τὸ «ψωμίον» ποὺ «ἐνέβαψε» ὁ Χριστὸς «εἰς τὸ τρυβλίον» καὶ τὸ ἔδωσε στὸν Ἰούδα κατὰ τὸν Μυστικὸ Δεῖπνο:

»Ἀπὸ τὸν ἴδιο σάκκο εβγαλαν ἕνα ἀλλο χρυσὸ κουτὶ ὅπου φυλασσοταν ενα φιαλίδιο μὲ τὸ αιμα ποὺ ἔτρεξε ἀπὸ τὸ πλευρὸ τοῦ Χριστοῦ ὅταν ὁ Λογγῖνος τὸν κέντησε μὲ τὴ λογχη του.

»Ὕστερα ἔβγαλαν ἕνα κρυστάλλινο φιαλίδιο μὲ μικρὴ ἀλυσίδα στὸ βούλωμά του. Ἐκεῖ μέσα ηταν μερικὰ πανάκια μὲ μερικές τριχες ἀπὸ τὸ γένι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπ᾿ αὐτὲς που ξερρίζωσαν οἱ Ἑβραῖοι μόλις τὸν σταύρωσαν».

Στὴν Ἁγία Σοφια τοῦ εδειξαν «ἕνα ἀπὸ τὰ καρφιὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τὸν στυλο ὅπου ἔδεσαν τὸν Χριστὸ γιὰ νὰ τὸν μαστιγώσουν, καὶ μιὰ μεγάλη σκαλιστὴ πέτρα σὲ σχῆμα κρήνης στὴν ὁποία πρόσφερε ὁ Ἀβραὰμ φαγητὸ στοὺς 3 ἀγγέλους ποὺ κατέβηκαν νὰ

ἀφανίσουν τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα».

Στὸ ναὸ τοῦ Παντοκράτορος τοῦ ἔδειξαν «τὰ δάκρυα τῆς Παναγίας πετρωμένα πάνω στὴν πλάκα στὴν ὁποία εἶχε ἐναποτεθῆ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ».

Στὴν Πόλη ἐπιδεικνύονταν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ χιλιάδες καρφιὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ ἀγκάθια ἀπὸ τὸν στέφανον, ἑκατοντάδες χιτῶνες τοῦ Χριστοῦ καὶ «τίμιο ξύλο» ποὺ ἀντιστοιχοῦσε σὲ μυριάδες Σταυρούς.

Μερικοὶ εὐφάνταστοι καλόγεροι προσέφεραν στοὺς πιστοὺς νὰ προσκυνήσουν τὰ φτερὰ τῶν ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ τοὺς στεναγμοὺς τοῦ Ἰωσήφ.

Λίγους αἰῶνες παλαιότερα, τὸ 1200, ὁ Ρῶσος ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Νοβγκορόντ ποὺ ἔφθασε προσκυνητὴς στὴ Βασιλεύουσα, εἶδε ὅπως ἀφηγεῖται ὁ ἴδιος στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ καὶ προσκύνησε τὰ ἑξῆς ἱερὰ κειμήλια:

«Τὴ χάλκινη σάλπιγγα τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὰ κέρατα τοῦ κριοῦ ποὺ θυσίασε ὁ Ἀβραὰμ ἀντὶ τοῦ Ἰσαάκ, τὴ ράβδο τοῦ Μωυσέως ποὺ ἄνοιξε δρόμο στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα γιὰ τὴ διάβαση τῶν Ἑβραίων, τὴν τράπεζα ὅπου συνέφαγε ὁ Ἀβραὰμ μὲ τὴν Ἁγία Τριάδα, τὸ κλαδὶ τῆς ἐλιᾶς ποὺ ἔφερε τὸ περιστέρι στὴν Κιβωτὸ τοῦ Νῶε καὶ δώδεκα πανέρια μὲ ἄρτους ἀπὸ κείνους ποὺ εὐλόγησε ὁ Χριστὸς καὶ ἔθρεψε πεντακισχιλίους πιστούς».

Mr SIMSON

ΣΗΜΕΡΙΝΑ, 28.11.1972

Ὁ φανατισμὸς εἶναι καρκῖνος

Ἀπὸ συνέντευξι τοῦ Φρέντυ Γερμανοῦ στὸν Γ. Λιάνη:

— Πῶς μπορεῖτε καὶ κάνετε περίπατο στὸν σύγχρονο «κῆπο τοῦ κακοῦ» ὅπου παραμονεύουν λογιῶν - λογιῶν ἱεροεξετασταί; Δὲν τοὺς φοβᾶστε;

— Φοβᾶμαι τοὺς φανατικούς. Πιστεύω ὅτι ὁ φανατισμὸς εἶναι ὁ καρκῖνος τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ὁ ἄνθρωπος ταξιδεύει στὸ φεγγάρι, ἀλλὰ οἱ φανατικοὶ ἀγωνίζονται νὰ τὸν κρατήσουν στὴ Γῆ. Μισῶ τοὺς φανατικούς, αὐτοὺς ποὺ βλέπουν μόνο τὸ ἄσπρο καὶ τὸ μαῦρο, ἀγνοώντας τὸ μπὲζ καὶ τὸ γκρί. . .

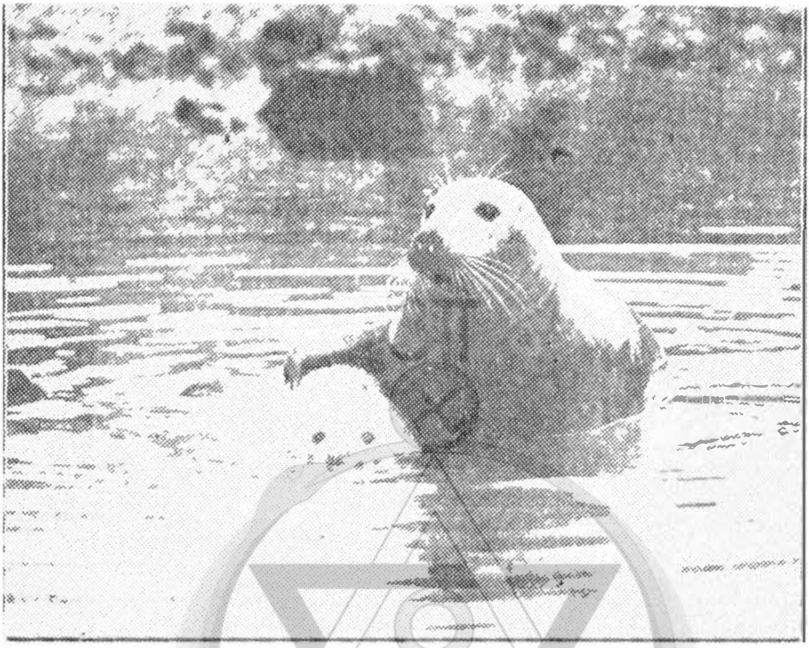
ΕΠΙΚΑΙΡΑ, 26.1.1973

Περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας

Ἔγραψα πρὸ καιροῦ γιὰ τὸ θέμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὴ γνωμοδότηση τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους γιὰ τους παλαιοημερολογῖτες. Ὁ ἀναγνώστης μου κ. Ν. Καλαντζόπουλος μοῦ στελλει ἕνα χαριτωμενο ἐπεισοδιο ποὺ συνέβη στὴν ἐποχὴ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ΄.

«Ἀπὸ ἀφορμὴ τὸ σχόλιό σου γιὰ τὴ συνταγματικὴ καταχύρωση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτομου, ὥστε νὰ πρεσβεύη τὸ θρήσκευμα τῆς ἀρεσκείας του, παραθέτω τὴν ὅμοια γνώμη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ Σιὰμ πρὸς τὸ Λουδοβίκο ΧΙΥ (1638-1715), ἡ ὁποία προκλήθηκε κατὰ τὸν ἑξῆς τροπο. Ὁ. Βασιλεὺς Ἥλιος τοῦ ἔστειλε μὲ ἱεραποστόλους ἕνα γράμμα καὶ τον καλοῦσε «... νὰ πιστεψη στὴ θρησκεία του, τὴ μόνη ἐπιθυμητὴ ἀπο τὸ Θεό». Τοτε ὁ Σιαμαῖος τοῦ ἀπήντησε ὅτι: «...ἔμεινε ἔκπληκτος που ὁ καλός του φιλος, ὁ βασιλιᾶς τῆς Γαλλίας, ἐνδιαφερόταν τόσο πολὺ γιὰ μιὰ ὑπόθεση ποὺ δὲν ἐξηρτᾶτο, παρὰ μόνο ἀπὸ τὸ Θεό». Καὶ στὴ συνέχεια τὸν ρωτοῦσε. «Πραγματικὰ ὁ παντοδύναμος Κύριος τοῦ Κόσμου, δίνοντας στοὺς ἀνθρώπους σώματα καὶ ψυχες τοῦ ἴδιου τύπου, δὲν θὰ τοὺς ἔδινε καὶ τοὺς ἴδιους νόμους, τὶς ἴδιες πεποιθήσεις καὶ τὶς ἴδιες μορφὲς θρησκευτικῆς εὐλάβειας, ἂν εἶχε θελήσει ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς νὰ ἀναγνώριζαν τὴν ἴδια πίστη», Δὲν εἶναι γνωστὸ ἂν ἐδόθη ἀπάντηση ἐπὶ τοῦ τεθέντος ἐρωτήματος, (ἀπο τὸν πρόλογο τοῦ Bidsenapp στὴν Παγκόσμιο Ἱστορία τῶν Θρησκειῶν)»

«Βῆμα», 24.2.1973 Ο ΑΚΡΟΑΤΗΣ

ΑΝΑΜΕΝΟΥΝ ΤΟ ΘΗΡΙΟΝ... ΑΝΘΡΩΠΟΣ!

Ἐπειδη παρετηρήθη, ὅτι αἱ φῶκαι ἐπολλαπλασιάσθησαν ὑπερβολικῶς εἰς τας, προς βορρᾶν τῆς Βρεταννίας κειμένας, νήσους Φάρν, ὁ διοικητικὸς ὀργανισμος διαχειρίσεως τῶν νήσων αὐτῶν προσελαβεν ἀρίστους Νορβηγους σκοπευτας, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦντες ἐπαναληπτικά τυφέκια, ἐξώντωσαν, ἐντος 2 ἑβδομαδων, 2.250 φώκας, ἤτοι 1.000 μητέρας μὲ τά ἰσάριθμα μικρα των καὶ 250 ἐνηλικους ἄρρενας! Οἱ κυνηγοὶ κρατοῦν ὡς ἀμοιβὴν των τά πτώματα τῶν ζωων, διά το ἔλαιον καὶ τὸ πολύτιμον δέρας των. Ἀνωτέρω, μία ἀτυχὴς φώκη καὶ το μικρόν της, ἐπὶ τοῦ ὁποίου αὕτη ἔχει θέσει, μὲ στοργήν, τὸ πτερύγιον της, ἀναμένουν, ἀνυποπτως, τοὺς ἐκτελεστάς των...

Ἀπὸ τὴν «ΕΣΤΙΑ»

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Σημειώσεις ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπανάληψις διευκρινήσεως

Ὁ ΙΛΙΣΟΣ θεωρεῖ σκόπιμη τὴν ἐπανάληψι τῆς διευκρινήσεως, ποὺ ἔγινε στὸ τεῦχος 57)58 τοῦ 1968, σχετικὰ μὲ την παρουσίασι τῶν βιβλίων, γιὰ νὰ μὴν ὑπαρχῃ παρεξήγησις ἀπὸ τους συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι, μὲ ηὐξημένον ἀριθμὸ τελευταίως, μᾶς κανουν τὴν τιμὴ νὰ στέλλουν ἀντίτυπα τῶν ἔργων τους.

Ὁ ΙΛΙΣΟΣ δὲν εἶναι φιλολογικὸ περιοδικο, ὥστε νὰ παρουσιάζῃ ὅλα τὰ ἐκδιδόμενα λογοτεχνικὰ βιβλία, πολλὰ ἀπο τὰ ὁποῖα εἰναι ἄξια προσοχῆς, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους τῶν γενικῶν τεχνοκριτῶν. Ὁ ΙΛΙΣΟΣ ἔχει εἰδικὰ ἐνδιαφέροντα, ὅπως ἡ πνευματόδοξη ἀντιμετώπισις τοῦ κοσμογονικοῦ προβλήματος, ὁ βαθύτερος ἀνθρώπινος προβληματισμός, ἡ καλλιέργεια τῆς ἐλευθεριας τῆς σκέψεως, ἡ προτροπὴ ἀνώτερης ψυχικῆς καλλιέργειας, ὁ ἐσωτερισμὸς καὶ ἡ συνακόλουθη ἀνθρώπινη βιωτική. Γι᾿ αὐτό

1. Κάθε λαμβανόμενο βιβλίο ἀναγγέλλεται, ἀσχέτως περιεχομένου. Ἐὰν συνοδεύεται ἀπὸ βραχύτατο ἐνημερωτικὸ σημείωμα τοῦ συγγραφέως, λαμβανεται κι᾿ αὐτὸ ὑπ᾿ ὄψιν, κατὰ τὸ δυνατόν.

2. Παρουσιαζονται ἀπὸ τὶς σελίδες τῶν «ΝΕΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ» μονον ἐκεῖνα, που ἅπτονται, κατὰ κάποιον τρόπο, τῶν τασεων τοῦ περιοδικοῦ.

★

Θρησκευτικὴ Πνοὴ

ΑΝΥΚΤΕΡΟΝ ΦΕΓΓΟΣ, ποιήματα Εὐαγγελίας Παπαχρήστου—Πάνου

Ποίησις χριστιανική. Ἀλλά, ποίησις. Ὄχι κήρυγμα ἢ κατήχησις. Τὰ θρησκευτικὰ βιώματα εἶναι ἀφομοιωμένα στὴν Τέχνη. Καὶ μεσα στὴν περιρρέουσα βιβλικὴ ἀτμόσφαιρα, ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικότης μένει αὐτόνομη. Ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα

ποιήματα τῆς συλλογῆς εἶναι, νομίζω, ἡ

ΑΙΩΝΙΟΤΗΣ

Συνεπαρμενη απο την ἕλξη Σου
ὁδεύω στον ἀτερμονα χρονο

Ειμαι ἕνα μοριο ζωῆς
μεσα στην ἀπροσπελαστη Δημιουργια Σου.

Εἶμαι ἕνα ἐλαχιστο μερος τοῦ ἀσύλληπτου ολου.
Τῆς συνεχῶς μεταβαλλομενης, μα αφθαρτης, ὕλης Σου

Ἡ παραφορὰ τῆς ἀγαπης Σου, μ' ἔφερε εἰς το εἶναι
Αὐτη με συντηρεῖ σ' ενα ουσιαστικο παρον

Ὑπαρχω! Κι' ὅσο μετεχω τῆς οὐσίας Σου
το παρον εισχωρεῖ, ἀναντιρρητα, στην αἰωνιοτητα

Οἱ νομοι Σου, ἀμεταβλητοι,
κινοῦν τους ἀμετρητους γαλαξιες Σου

Ὁ παντοδύναμος Λογος Σου «σὰρξ ἐγενετο»
Αὐτο σημαινει πὼς μετεχω στη θεωση

Συνυπαρχουμε, Θεε μου, αἰωνίως
Σε τί τρομερὴ εὐθύνη,
με τοποθετησε ἡ ἀγαπη Σου

Θὰ μεταφέρω ἐπίσης μερικὲς ἀπὸ τὶς «Πύρινες πνοές», ποὺ ἐκφράζουν τὴν χριστιανικὴ εἰρηνοφιλία, τὴν καρτερία στὴ ζωή, τὴν ὀμορφιά της, ἀλλὰ καὶ τὸν φαρισαϊσμό, πάντοτε παρόντα:

ΝΟΣΤΑΛΓΙΕΣ

Οἱ βαθυτερες νοσταλγιες
ὡραῖζουν τὴ ζωη μας

Κανε, Κύριε, ν' ἀνθισουν
ἀμυνδαλιες στα χαρακώματα!

ΜΗ ΔΕΙΛΙΑΖΕΙΣ

Μὴ δειλιάζεις
στῆς ἀστραπῆς τὰ κυκλωματα

Οἱ ἐαρινες πνοες
θὰ θωπεύσουν το προσωπο σου
καὶ παλι,
«οὐ γὰρ ἔδωκε ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας »

ΔΥΟ ΡΟΔΑ

Εἶδα δυὸ ροδα πορφυρά
στά μαγουλα μιᾶς παιδούλας.

Πόσο χάρηκα,
ποὺ ὑπάρχουν ἀκόμα
πορφυρένια τριαντάφυλλα!

ΣΥΝΑΝΤΗΣΑ

Συνάντησα τοὺς Φαρισαίους τῆς ἐποχῆς μας,
στὴν κοινὴ πορεία μας
πρὸς τὸ ναὸ τῆς λατρείας Σου, Κύριε.

Τοὺς καλημέρισα
Γύρισα νά τοὺς ἀγκαλιάσω μὲ τά μάτια μου
Τὸ βλέμμα τους μοῦ ἔσφιξε τὴν καρδιά.

Στὴν ἄσφαλτο ὁδοιποροῦν φίδια;

Ἡ ποιήτρια εἶναι, φυσικά, πνευματόδοξη καὶ ἔχει γράψει μερικὰ ποιήματα γιὰ τὴν «ἄλλη ὄχθη» τῆς ζωῆς, ὅπου ὑπάρχει «τῆς ἀλήθειας ἡ ζωντανὴ παρουσία».

★

Ο ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟΣ, ποιήματα Β. Η. Βογιατζόγλου

Καὶ αὐτὴ ἡ συλλογὴ ἀναπτύσσεται σὲ βιβλικὰ πλαίσια.

Ποιός εἶναι ὁ ἀναμενόμενος αὐτός; Λάθος. Δὲν ἀναμένεται. Ἔχει ἔλθει πρὸ πολλοῦ, ξεφεύγοντας ἀπὸ τὶς «καταπακτὲς τοῦ Ἅδη», καὶ κυκλοφορεῖ ἀνάμεσά μας, μὲ χίλια πρόσωπα. Εἶναι ὁ φορεὺς τοῦ Κακοῦ.

«Τὸ ἀτάραχο βλέμμα τῶν τυφλῶν, ἡ συμπαιγνία τοῦ πραίτωρα μὲ τὸν Ἡρώδη, ὁ ἀπατηλὸς φωσφορισμὸς τῆς σοφίας τοῦ Ἄννα, ἡ συγκατάθεση τοῦ Καϊάφα... Οἱ μασκοφόροι βασανιστές, οἱ κουστωδίες τῶν βαρβάρων... ἡ ἀρὰ τῶν αἰώνων, ὁ κονιορτὸς ἁρμαγεδόνων, τὸ τέρας ποὺ φόρεσε τὸ πρόσωπό μας, τὸ χέρι ποὺ ἀσελγεῖ στὸ σκότος, τὸ νύχι τοῦ ἱέρακα, τὸ δόντι τοῦ θηρίου... ὁ κυρίαρχος τοῦ σκότους, ὁ παρὼν ὅπου γόος, ἀνάθεμα καὶ κοπετὸς» — ἡ ζωὴ ἡ ἴδια! Ὁ τόπος μας, «τόπος κρανίου».

Ἀλλά, θὰ ἔλθη — πλησιάζει — ἡ ὥρα τῆς κρίσεως. Καὶ τότε θὰ δικαιωθοῦν οἱ δίκαιοι. Καὶ θ' ἀκουσθῆ ἕνα τρομερὸ «οὐαί»:

Οὐαὶ στοὺς δυνάστες τῆς Καθέδρας
καὶ οὐαὶ στοὺς νομοθέτες καὶ Ἱστορητὲς
μὲ τὶς βίβλους τῆς σαπρῆς σοφίας τους
Οὐαὶ στοὺς ἐραστὲς μὲ τὸ στεῖρο τους σπέρμα,
στοὺς προφῆτες μὲ τὸν κίβδηλο στόμφο,
στοὺς λεηλάτες τοῦ χρυσοῦ, στοὺς ἀπάτριδες,
στοὺς δημεγέρτες καὶ κίναιδους εὐνοουμένους.

Οὐαὶ στις φιληδονες μορφὲς θανάτου,
στους νομαδες τῆς φρονησης,
στους σφετεριστες τῆς ἀνδρείας,
στοῦ δίκαιου μοχθου τους συκοφαντες,
στους ἀμυντορες τῆς ἀδ κίας,
στους ἀναδοξους ξενων ἰδεῶν.
Οὐαὶ στους θαμῶνες τοῦ Κολοσσαιου,
στους καρατομους τῆς κληρονομιᾶς,
στους ἱεροσυλους τῶν ἀρχαιων εἰδώλων
Οὐαί, Οὐαὶ στους ἡττημενους.

Ὁ ποιητὴς δίδει στοὺς σύγχρονους μύστες ἐμφαντικὴ θέσι στὴν ἀνθρώπινη ὁδοιπορία καὶ τὸ ἔργον του εἶναι διαποτισμένο ἀπὸ διάθεσι μυσταγωγική.

★

ΨΗΦΙΔΕΣ, σχήματα καὶ πρόσωπα ἰδεῶν, Ἰάσ. Εὐαγγέλου

Εἶναι τὸ τέταρτο βιβλίο προσωπικῶν στοχασμῶν μέσα σὲ πέντε χρόνια: δεῖγμα τῆς ἐπιτυχίας. Πολὺ σωστὰ ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Παπατσώνης τονίζει, σὲ ἄρθρο προεισαγωγικό, τόσο τὴν πανανθρώπινη ἐπίδρασι τῶν λακωνικῶν ἀποφθεγμάτων ἢ στοχασμῶν, ὅσο καὶ τὴν ἐπίδοσι τοῦ συγγραφέως σ᾽ αὐτὸ τὸ λογοτεχνικὸ εἶδος, ποὺ ἀπαιτεῖ σαφήνεια, πυκνότητα, θετικότητα, ὀμορφιά.

Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς ἐξηγεῖ ὅτι φιλοδοξεῖ νὰ προσθέση τὶς δικές του «ψηφίδες» — ὅσες θὰ ξεπεράσουν τὸν χρόνο — στὸν μεγάλο καὶ αἰώνιο πίνακα, ὅπου ἔχουν ἐργασθῆ οἱ στοχαζόμενοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια, γιατὶ «ὁ ἄνθρωπος, σὰν ὀντολογικὴ ὑπόσταση καί, σὰν βιολογικὴ σύνθεση, μὲ τὴ βαθιὰ «ὑπαρξιακή» του ἔκπληξη καὶ ἀγωνία γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο, καθὼς καὶ μὲ τὰ ἰδιαίτερα ἐκεῖνα φιλοσοφικά, θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικά του προβλήματα, εἶναι βασικὰ ὁ ἴδιος, μέσα σ᾽ ἕνα μεγάλο κύκλο αἰώνων».

Ἡ διαφορὰ τῶν «ψηφίδων» τοῦ Ἰάσωνος Εὐαγγέλου ἀπὸ ὅμοια λογοτεχνικά - φιλοσοφικὰ προϊόντα ἔγκειται στὴν μεγάλη ποικιλία καὶ στὴν μεγάλη οἰκειότητα μὲ τὸν ἀναγνώστη. Δὲν φθέγγεται ἀφ᾽ ὑψηλοῦ, ἀλλὰ δίπλα μας ἐκφράζεται. Καὶ ἐκφράζεται μ᾽ ἕνα τρόπο δικό του. Δείχνει προτίμησι στὶς λεκτικὲς ἀντιθετικὲς συναρτήσεις καὶ παρομοιώσεις. Ἕνα παράδειγμα: «Ὑπάρχουν καὶ ἅγιοι τῆς σοφίας, ὅπως ὑπάρχουν καὶ σοφοὶ τῆς ἁγιοσύνης». Ἀκόμη ἕνα: «Ὑπάρχει κάτι πιὸ δύσκολο ἀπ᾽ τὸ νὰ κάνεις τὸ καθῆκον σου μὲ ἀγάπη κι᾽ αὐτὸ εἶναι ν᾽ ἀγαπᾶς ἀπὸ καθῆκον».

Θὰ μεταφέρω τώρα μερικὲς ψηφίδες, ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ ἀναφέρονται σὲ θέματα ἰδιαιτέρου

ἐνδιαφέροντος γιὰ τὸν κόσμο τοῦ «Ἰλισοῦ»:

ΕΥΤΥΧΙΑ

116. Δυστυχία ὀνομάζει ὁ σοφὸς την ευτυχία μέσα στην αγνοια. Και ευτυχία, τη δυστυχία μεσα στη γνωση.

(Μοῦ ἐνθυμίζει αὐτὴ ἡ ψηφίδα ἕνα ἀνέκδοτο τοῦ Βολταίρου, ποὺ τὸν εἶδε ὁ μπαλωματής, ἔνοικος τοῦ ἰσογείου τοῦ σπιτιοῦ του, νὰ ἔχη τὰ χαράματα τὴν λάμπα του ἀναμμένη, μὴν ἔχοντας ἀκόμη κοιμηθεῖ, γιατὶ τὸν εἶχε ἀπασχολήσει ἕνα φιλοσοφικὸ πρόβλημα, γι' αὐτὸ καὶ αἰσθανόταν δυστυχής. Ἀντίθετα, ὁ μπαλωματὴς εἶπε στὸν γέρο σοφὸ ὅτι αἰσθανόταν εὐτυχής, μὲ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς του. Καὶ ὁ Βολταῖρος ἐσχολίασε: Εἶναι εὐτυχής, ἀλλὰ ποτέ μου δὲν θὰ προτιμοῦσα τὴν εὐτυχία του, ἀντὶ τῆς δυστυχίας μου).

ΗΘΙΚΗ

10. Ηθικὸς ειναι ο ανθρωπος που φυλακισε τον κακο έαυτό του στα ὑπογεια του ειναι του, εστω κι' αν σε σπανιες περιπτωσεις λύνει και καλεῖ σε βοηθεια αὐτὸν τον χειροδυναμο κατάδικο. Αγιος ειναι ὁ ανθρωπος που καταδικασε σε θανατο τον κακο έαυτο του και εξετελεσε μονος την καταδικαστικη αποφαση.

145. Στη μύτη του γερο - ηθικολογου, ὁ νεος παντα βρωμαει άμαρτια.

258. Τρεις οψεις τῆς ἠθικῆς. Ὁ σοφος, δικαιώνει θεωρητικὰ την ἰδεα της αγαθοποιίας ἐκείνης που μπορεί να ζημιώσει οποιον την ἀσκεῖ, Ὁ ἅγιος βιώνει πρακτικα αὐτην την ἰδεα. Ὁ κοινὸς ἀνθρωπος αρκεῖται στο νὰ κάνει το καλό, ὅταν αὐτο δεν τον βλαπτει προσωπικά.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΖΩΑ

31. Αυτος που δεν ἔχει γνωρισει τα ζωα, ασχολεῖται ὑπερβολικὰ με τους ανθρωπους. Ἐκεινος που ἀπογοητευθηκε ἀπ' τους ἀνθρώπους ἀσχολειται υπερβολικα με τα ζῶα.

ΕΙΡΗΝΗ

174. Ουτοπια: Ἂν ολοι οι πολεμιστες τοῦ κοσμου, ακουγαν το σύνθημα τῆς καρδιᾶς τους και μπηγανε το σπαθι τους στὴ γῆ, γιὰ νὰ λευτερωσουν το χερι τους και νὰ το δώσει ο ἕνας ἐχθρος στον αλλο, τα σπαθια θα γινοντουσαν αμεσως κρίνοι.

ΚΛΗΡΙΚΟΙ

305. Κατι για τους ἱερωμενους: αλλο πρᾶγμα ν' αντιπροσωπευεις το Θεο κι' αλλο να τον ἐκφραζεις.

362. Με το να φερνει ἡ θαλασσα σε διαρκῆ προστριβη τις αιχμηρες πετρες τις μεταβαλλει σε λεῖα βοτσαλα. Το ἰδιο κανει κι' ἡ κοινωνια, με τους ανθρωπους. Ἐξαιρεση ἀποτελοῦν οι μοναχοι και ἀκοινωνητοι ἀκομα κι αν ζοῦν σε ἱερες Μονες.

268. Ὁ αγιος ἱεροκηρυκας που καυτηριαζει τους ἁμαρτωλούς, ὅπως κι' ο πολιτικος ρητορας που ἀντικρούει τους ἀντιπαλους του, μᾶς φαινονται πως υποκινοῦνται ἀποκλειστικα απο καποιο ὑψηλο ἰδεῶδες, και γι' αὐτο βρισκουν ἀνταποκριση στο ἀκροατηριο τους. Στὴν πραγματικοτητα ομως το βαθυτερο κίνητρο εἶναι ἕνα: ἡ ικανοποιηση τοῦ ἀνθρωπινου ἐπιθετικοῦ ἐνστικτου και ἡ διεξοδος της συσσωρευμενης μαχητικοτητας.

ΠΙΣΤΗ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

355. Ὑπαρχει πιστη, ακριβως γιατι δεν ὑπαρχει ἡ πανανθρωπινη ἐπιβεβαιωση ἑνὸς Θεοῦ. Ὑπαρχει ἐλευθερια, ακριβῶς, γιατὶ δεν ὑπαρχει ἡ

πανανθρωπινη επιβεβαιωση μιᾶς αληθειας.

Σχετικὰ μὲ τὴν γλῶσσα, θὰ ἤθελα νὰ σημειώσω ὅτι ειναι τόσο στρωτὴ καὶ ρέουσα, ποὺ δὲν περισπᾶ οὔτε στιγμὴ τὴν προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστου ἀπὸ τὸν στοχασμὸ τοῦ συγγραφέως. Τὸ τύπωμα δύο ρημάτων σύμφωνα μὲ τὴν παραφθορὰ στὸ στόμα τῶν ἀγραμμάτων (παραξηγῶ καὶ στεναχωρῶ) θέλω νὰ τὸ θεωρῶ ὡς τυπογραφικὸ λάθος, ἔστω καὶ δὶς ἐπαναλαμβανόμενον (στὶς ψηφίδες 16 καὶ 94 γιὰ τὸ πρῶτο, 259 καὶ 276 γιὰ τὸ δευτερο), διότι δὲν φαντάζομαι νὰ ἔχουν τὴν θέσι τους πουθενὰ ἀλλοῦ, ἐκτὸς ἀπὸ ἕναν ἰδιωματικὸ διάλογο, τετοιες παραφθορὲς χαμαιδημώδεις.

Ἐσημείωσα ἐπίσης στην ψηφιδα 82 ὅτι «εἶναι ἄνθρωποι που ἄγχονται καὶ φοβοῦνται τὴν παρουσια τοῦ Θεοῦ κι' ἄλλοι ποὺ φοβοῦνται τὴν ἀπουσία του». Ἄγχονται; Δηλαδή; Εἶναι κυριευμένοι ἀπὸ ἄγχος, Παραγωγή, νομίζω, ἀδοκιμη.

★

Τρία βιβλία τοῦ Κὰρλ Γιούγκ:

«Ἡ ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητας».
«Τὸ ἀρχέτυπο τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ».
«Ἀπάντηση στὸν Ἰώβ».

Μεταφράσεις Σοφίας Ἄντζακα

Κριτικὸ σημείωμα ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗΣ

Στὴν ἀκάματη δραστηριότητα τῆς Σοφίας Ἄντζακα, δόκιμης μεταφράστριας πολλῶν ἔργων ψυχολογίας τοῦ βάθους καὶ ἄλλων, χρωστᾶμε ἀκόμα τρεῖς τόμους τοῦ μεγάλου ψυχολόγου — ποὺ κυκλοφόρησαν πρόσφατα δοκιμώτατα προλογισμένοι ἀπ' τὴν ἴδιαν.

«Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ»

Εἶναι ἕνα βιβλίο ποὺ θὰ ξαφνιάσει, ὁπωσδήποτε, τὸ εὐρύτερο κοινό. Ἡ ἔννοια τῆς προσωπικότητας εἶναι μία ἔννοια κι' ἕνας ὅρος ποὺ καλύπτεται ἀπὸ ἀσάφεια. Θὰ μποροῦσε νὰ πῆ κανεὶς ὅτι τὸ κάθε ἄτομο ἀποτελεῖ κι' ἕνα ξεχωριστὸ δεῖγμα στὴν ἔννοια τῆς «προσωπικότητας». Ὡστόσο, εἶναι μικρὸς ὁ ἀριθμὸς ὅσων παραδέχονται ἢ τοὐλάχιστον, ὑποπτεύονται ὅτι ὑπάρχουν βάθη ἀνεπίγνωτα μέσα μας ποὺ τὰ περιεχόμενά τους μπορεῖ νὰ εἰσβάλουν κάποτε ἀπροειδοποίητα στὸν ἐπιφανειακό μας κόσμο — τὸ συνειδη-

τὸ δηλ. πεδίο — καταστρέφοντας ἢ ἀλλοιώνοντας τὴν εἰκόνα ποὺ εἴχαμε σχηματίσει γιὰ τὴν ἰδιαίτερη προσωπικότητά μας.

Καὶ μόνη ἡ ἀνάγνωση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ — ἀνεξάρτητα ἀπ' τὸ εὐχάριστο ἢ δυσάρεστο ξάφνιασμα ποὺ θὰ προκαλέσει — θὰ διανοίξει στὸ βλέμμα τοῦ δεκτικοῦ ἀναγνώστη ὁρίζοντες μιᾶς νέας θέας, ἀληθινὰ συνταρακτικῆς, καθὼς ἐπιχειρεῖται σ' αὐτὸ ἡ ἀνεύρεση τῶν ἀντιστοιχειῶν τῆς ψυχῆς στὸν κόσμο τῆς χημείας.

Κάτω ἀπὸ ἕνα τέτοιο φῶς, ἡ ἐσωτερικὴ ψυχικὴ διεργασία πρὸς τὴν ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητας μὲ ὅρους τῆς μεσαιωνικῆς ἀλχημείας, ὡς τῆς παρασημαντικῆς τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, προσφέρει σύγχρονα μιὰν ἑρμηνεία συναρπαστικὴ τῆς μεσαιωνικῆς αὐτῆς μυστηριακῆς ἐπιστήμης.

«ΤΟ ΑΡΧΕΤΥΠΟ ΤΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΥ»

Στὸ βιβλίο αὐτό, ὁ μεγάλος ψυχολόγος Κάρλ Γιούγκ κάνει μιὰ βαθειὰν ἀνατομία τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ποὺ προκαλοῦν τὸ φαινόμενο τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ καὶ εἰσδύει στὶς αἰτίες ποὺ ὁδηγοῦν τὰ ἔθνη στὸν πόλεμο. Δὲν εἶχε ἀκόμα τελειώσει ὁ Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, ὅταν ὁ Γιούγκ διέγνωσε, ἀπὸ τὴν ἀνάλυση τῶν πελατῶν του, τὸν Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο κι' ἔκανε τὰ πάντα γιὰ νὰ ἐνημερώσει τὸ διεθνὲς κοινὸ μὲ δημοσιεύσεις, διαλέξεις, ἀκόμα καὶ ἐκπομπές. Ἡ μελέτη, συγκεκριμένα, κι' ἡ ἑρμηνεία τῶν γεγονότων τοῦ Ναζισμοῦ ρίχνει φῶς σ' ὁλόκληρο τὸ φαινόμενο τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ — ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ — καὶ κάνει τὸ κάθε ἄτομο νά συναισθανθεῖ τὴν εὐθύνη του ἀπέναντι στὸ σύνολο .

Ἡ μακρόχρονη ἀναστροφὴ τῆς Σοφίας Ἄντζακα μὲ τὰ κείμενα τοῦ Κάρλ Γιούγκ, τὴν κάνουν στὰ καίρια προλεγόμενά της, νὰ μιλεῖ ἐξ' ὀνόματός του καὶ νὰ τονίζει ὅτι : «Ὅσα, λέει, ὁ Γιούγκ γιὰ τοὺς Γερμανοὺς ἀφοροῦν ὄχι μόνον ὅλα τὰ ἔθνη, ἀλλὰ βασικὰ καὶ κύρια τὸν καθέναν ἀπὸ μᾶς — ἀφοῦ τὰ ἔθνη ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἄτομα — κι' ὅτι ὁ καθένας μας ἔχει τὴ μερίδα τῆς εὐθύνης του ἂν ξεσπάσει μιὰ τοίτη παγκόσμια καταστροφή». Σὰν συμπέρασμα ἔρχεται, τὸ ὅτι ὁ καθένας μας ἔχει χρέος, συνειδητοποιώντας τὴν εὐθύνη του ἀπέναντι στὸ σύνολο, νὰ ἐπιδοθεῖ στὴν πραγματοποίηση αὐτοῦ ποὺ ὁ Κάρλ Γιούγκ ὀνομάζει «ἐξατομίκευση» ἢ ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητας.

Καὶ ἡ μεταφράστρια καταλήγει ὅτι «ὅσο ὁ ἄνθρωπος ὑπολείπεται σὲ συνειδητότητα, τὰ βιβλία τοῦ Κάρλ Γιούγκ θὰ εἶναι ἐπίκαιρα — μὲ τὴν ἔννοια τῆς πιὸ ζωτικῆς ἐπικαιρότητας — ἀφοῦ πραγματεύονται τόσο τά αἴτια τῆς ἀνθρώπινης

δυστυχίας, ὅσο καὶ τὸν τρόπο ποὺ ὁδηγεῖ πέρα ἀπ' αὐτήν.

« ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΙΩΒ »

Ἕνα ἀκόμη ἀπόκτημα καίριας σημασίας γιὰ τὴν ἐποχή μας, ὅπως τὸ βιβλίο τοῦ Γιούγκ: «Ἀπάντηση στὸν Ἰώβ» χρωστᾶμε καὶ πάλι στὸ μόχθο τῆς Σοφίας Ἄντζακα, βαθύτατα ἐνημερωμένης στὰ θέματα αὐτά.

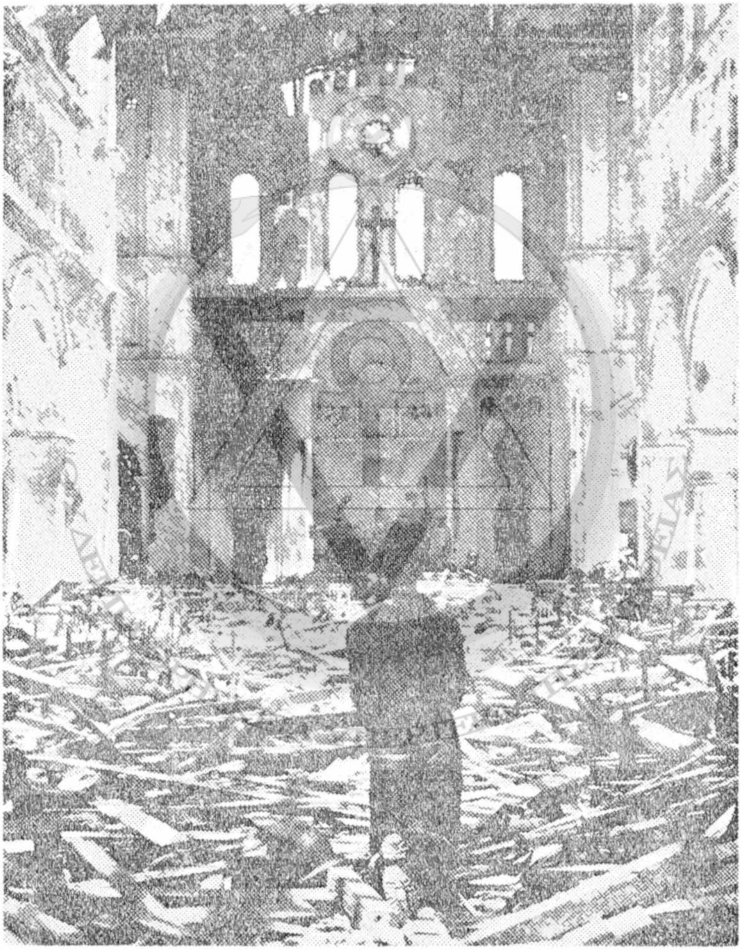
Κι' ἐδῶ, ὁ Γιούγκ, ὅπως σὲ ὅλο του τὸ ἔργο, μὲ τὴ μελέτη τῶν πανάρχαιων Θρησκευτικῶν συμβόλων ἢ ἀρχετύπων — ποὺ εἶναι ἡ γλώσσα τῆς Παγκόσμιας Ψυχῆς — ζητᾶ νὰ μᾶς ἐπανασυνδέσει μὲ τὸν αἰώνιο μῦθο. Μέσα σ' ἕναν κόσμο ἀποξηραμένον ἀπ' τὴ μονομέρεια τοῦ ρασιοναλισμοῦ καὶ τὶς μονοδιάστατες ἑρμηνεῖες τῶν γεγονότων τῆς ψυχῆς, σ' ἕναν κόσμο ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀπειλεῖται ἀπὸ παντοῦ ὡς αὐτόνομη πνευματικὴ μονάδα, ἡ διδασκαλία τοῦ Γιούγκ ἀποτελεῖ ἕνα γενναῖο ἀντίδοτο ποὺ μᾶς ἐπανασυνδέει μὲ τὸν ἀποκομμένον κόσμο τῆς ψυχῆς καὶ τῶν πραγματικοτήτων της. Γιατί, οὐσιώδης πραγματικότης εἶναι τὸ βίωμα τοῦ «Θεοῦ» μέσα στὸν ἄνθρωπο (ἡ μυστικὴ διαδικασία τῆς σχέσης του μὲ τὸ ὑπερβατικό) ἐνῶ, ἡ πίστη καὶ ἡ ἀπιστία εἶναι δηλωτικὲς μόνον τῆς θετικῆς ἢ ἀρνητικῆς στάσης του ἀπέναντι στὸ ἴδιο οὐσιῶδες καὶ βασικὸ γεγονὸς τοῦ ψυχικοῦ βίου.

Ἰδιαίτερα, στὸ βιβλίο αὐτό, μέσα ἀπ' τὶς ἀρχετυπικὲς εἰκόνες τῆς Θεότητας, ὅπως μᾶς τὴν ἔχει παραδώσει ἡ Βίβλος (μιᾶς Θεότητας μὲ φύση ἀντινομική) ἀκολουθεῖται βῆμα πρὸς βῆμα ἡ ἐξέλιξη τῆς ἰδέας ἢ τοῦ βιώματος τοῦ «Θεοῦ» μέσα στὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰὼβ ὡς τὴν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ (ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀπάντηση στὸν Ἰώβ) καὶ σὲ συνέχεια σ' ὅ,τι προοιωνίζει τὴν ἔλευση τοῦ Νέου Αἰώνα καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ Χρόνου. Γιὰ τοῦτο, καὶ οἱ ἀρχετυπικὲς αὐτὲς εἰκόνες στὴν ἐξέλιξή τους ἀπ' τὴν Παλαιὰ στὴν Καινὴ Διαθήκη, ἀντιστοιχοῦν σ' ἀνάλογες συνειδησιακὲς ἐξαλλαγὲς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἕνας ἀπ' τοὺς πιὸ εὐαίσθητους ἀλλὰ κι' ὀξυδερκέστερους μελετητὰς τοῦ Γιοὺγκ ἔχει γράψει γιὰ τὸ παραπάνω βιβλίο: «Τὸ διάβασα σὰν ἕνα ὀρατόριο». Κι' ὁ ἴδιος ὁ Γιούγκ ἐξομολογεῖται, ὅταν συνέλαβε τὴν ἰδέα του ἦταν σὰν νὰ τὸν συνώδευε ἡ μουσικὴ ἑνὸς Μπὰχ ἢ ἑνὸς Χαῖντελ: «Εἶχα τὴν αἴσθηση ὅτι παρευρισκόμουν στὴν ἐκτέλεση μιᾶς μεγάλης συμφωνίας». Αὐτὸ ἐξηγεῖ καὶ τὸ «πάθος» ποὺ ἀναδίδεται ἀπ' τὶς σελίδες του ὅπως ὁμολογοῦν καὶ ἄλλοι κριτικοί του.

Εἴθε, ὁ ἀναγνώστης νὰ μπορέσει ν' ἀκούσει τὴν ἐπιβλητικὴ μουσικὴ τὴ μεγαλειώδη αὐτὴ συμφωνία.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΟ ΒΙΕΤΝΑΜ

Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ PLAIN TRUTH

Σελήνη

Τον περασμενο Δεκεμβριο, με τον αίσιον τερματισμον της επι της σεληνης ἐξερευνητικης αποστολης του διαστημοπλοιου «Απολλων 17» και τοῦ πληρωματος του ετερματισθη και το ολον «προγραμμα Απολλων» για την ἐξερευνησι του δορυφορου τῆς γης.

Ἡ πληρης αξιολογησις τῆς προσφορᾶς του εγχειρηματος «Απολλων» στην ἐπιστημη είναι εργον που η συμπληρωσις του θα απαιτηση πολλα χρονια. Και μονον ἡ ταξινομησις των πολλῶν στοιχειων, που προσεκομισαν αἱ επηνδρωμεναι αποστολαι, λεγουν οι αρμοδιοι, θα απαιτηση μακρο χρονικο διαστημα. Ωστοσο, οι εμπειρογνωμονες τῆς ΝΑΣΑ απεπειραθησαν μια πρωτη αξιολογησι.

Ἀπο τις αστρονομικες παρατηρησεις, που ειχαν γινει δια μεσου των αιωνων μεχρι της ἐναρξεως τοῦ εγχειρηματος «Απολλων», ειχε συντεθῆ τελικῶς μια αρκετα λεπτομερης εικων τῆς μορφολογιας τῆς σεληνιακῆς επιφανειας. Οι πιο σημαντικες ἀνακαλυψεις σχετικα με το Φεγγαρι πριν απο το προγραμμα «Απολλων» ἦσαν αἱ ἑξης.

Ειχε, πρῶτον, ἐξακριβωθη οτι ἡ μεση πυκνοτης τῆς Σεληνης ητανε μολις 3,34 γραμμαρια κατα κυβικο εκατοστομετρο. Δηλαδη, ἦταν σημαντικα μικροτερη ἀπο την πυκνοτητα ὅλων τῶν πλανητῶν τοῦ ἡλιακοῦ συστηματος, συμπεριλαμβανομενης τῆς Γῆς. Ἐκ τουτου και εκ τῆς παρατηρησεως οτι ἡ σεληνιακη ὑλη ειναι ἀραιωτερη και εκεινης των μετεωριτῶν, οἱ επιστημονες ειχαν βγαλει το συμπερασμα οτι η Σεληνη περιεχει λιγωτερο σιδερο ἀπο ο,τι ἡ Γη. Το συμπερασμα αυτο ευσταθει τελικα.

Ἰδου ποια ειναι τα πλεον ουσιαστικα στοιχεῖα τῆς νεας εικονας επειτα ἀπο τα επιτευγματα τῶν πτησεων «Ἀπολλων»:

Για πρωτη φορα κατεστη δυνατον να μελετηθῆ ἡ συνθεσις τῆς σεληνιακῆς ἐπιφανειας. Ἀπεδειχθη ετσι ὅτι οἱ ορεινες περιοχες τῆς Σεληνης εἶναι πολυ πιο πλουσιες σε ἀργιλλιο (αλουμινιο) απο τις πεδινες. Αντιστροφως, οι πεδινες περιοχες ὑπερτεροῦν των ορεινων σε σιδηρο, τιτανιον και μαγνησιον.

Η διαπιστωσις αυτη εξηγεῖ και γιατι οι πεδινες περιοχες της Σεληνης εχουν χαμηλοτερη φωτεινοτητα. Πετρωματα με αναλογως μεγαλες συγκεντρωσεις σιδηρου η τιτανιου εχουν παντοτε πολυ σκοῦρο χρωμα και δὲν αντανακλουν το φως τοσο πολυ, οσο τα πετρωματα, οπου κυριαρχει το αργιλλιο.

Το εγχειρημα «Απολλων» απεδειξε οτι στις ορεινες περιοχες τῆς Σεληνης υπαρχουν πολλα ραδιενεργα πετρωματα — βασαλτες κυρίως — στα οποια κυριαρχεῖ το οὐρανιον και το θοριον. Η ηλικια αυτων των πετρωματων υπολογιζεται σε 4,3 ἕως 4,4 δισεκατομμυρια χρονια. Ολα αυτα τα στοιχεια, ραδιενεργα και μη, απαντωνται και σε γηινα πετρωματα, αλλα σε πολυ διαφορετικες αναλογιες. Συμπερασμα: Ἡ χημικη συνθεσις τοῦ Φεγγαριοῦ δεν ειναι ομοια με ἐκεινη τῆς Γῆς.

Σημαινει τοῦτο οτι ἡ Σεληνη δεν ειναι κατα βασιν διδυμη ἀδελφη τῆς Γῆς; Οι επιστημονες διστάζουν να απαντησουν καταφατικα στο ἐρωτημα τοῦτο. Ομως, λεγουν οτι η θεωρια συμφωνα με την οποιαν ἡ Σεληνη το 1/80 απο καποια διασπασι τῆς Γῆς, εχει σοβαρα κλονισθῆ, συνεπεια τῆς ανακαλυψεως οτι τα δυο αυτα ουρανια σωματα ειναι διαφορετικῆς συνθεσεως.

Στα πλαισια τοῦ προγραμματος «Απολλων» εγιναν και αλλες ανακαλυψεις σχετικα με την ἐσωτερικη δομη τῆς Σεληνης, τον μαγνητισμο της και την θερμοκρασια της. Μια απο τις κυριωτερες ηταν οτι η Σεληνη διαθετει φλοιο παχους 65 περιπου χιλιομετρων. Ἡ διαπιστωσις ἐπετευχθη με τα διαφορα σεισμικα πειραματα, που εγιναν στο Φεγγαρι.

Ως προς τον μαγνητισμο, ἐξηκριβωθη οτι το σημερινο μαγνητικο πεδιο τῆς Σεληνης ειναι πολυ πιο ἰσχυρο απο ο,τι ἐπιστευετο. Ἐπισης διεπιστωθη οτι ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ εντασις τοῦ σεληνιακοῦ μαγνητικοῦ

πεδίου μεταβαλλονται συνεπεία τοῦ λεγομένου ἡλιακοῦ ἀνέμου

Τὸ κυριώτερο ἐπίτευγμα, ὅμως, τοῦ ἐγχειρήματος «Ἀπόλλων» εἶναι ὅτι οἱ ἐπιστήμονες κατώρθωσαν νὰ καταρτίσουν ἕνα ἀρκετὰ ἀκριβῆ πίνακα τῶν κυριωτέρων γεωλογικῶν περιοδων τῆς Σελήνης. Ὁ πινακας αὐτὸς δείχνει, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι οἱ πιὸ πολλὲς «θάλασσες» εἶναι ἀποτέλεσμα ἡφαιστειογενοῦς δραστηριοτητος καὶ ὅτι γέμισαν μὲ λάβα πρὶν ἀπὸ 3,1 ὥς 3,8 δισεκατομμύρια χρονια. Δεδομένου ὅμως ὅτι αἱ πεδιάδες ἢ θάλασσες καταλαμβάνουν τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς σεληνιακῆς ἐπιφανείας καὶ δεδομένου ὅτι ἡ ἡφαιστειογενὴς δραστηριοτης θὰ πρέπει νὰ εἶχε ἀρχίσει ἀρκετὰ χρονια πρὶν ἀπὸ τὴν κάλυψι τῶν πεδιάδων μὲ λαβα, τὸ συμπερασμα εἶναι ὅτι τὰ πιὸ σπουδαῖα γεγονοτα, ποὺ συνετέλεσαν στὴν διαμορφωσι τῆς Σελήνης ὅπως τὴν βλέπομε σήμερα, θὰ πρέπει νὰ συνέβησαν πρὶν ἀπὸ — τοὐλάχιστον — 4 δισεκατομμύρια χρονια.

★

Πάντως, ἡ ἀνθρωποτης δεν ἐπραγματοποιησε κανένα «γιγαντιαῖον βῆμα», παρὰ τὴν πομπωδη ἔκφρασι τοῦ Ἄρμστρογκ, ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι δὲν ἐσημειώθη τὸ ποιητικὸ ἐκεῖνο ἅλμα εἰς τὴν ἐξελιξι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸ ὁποῖον ὁ Βέρνερ φὸν Μπραουν ἐπροφήτευε ὡς μελλον νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς ἐξερευνήσεως τῆς Σελήνης καὶ τοῦ διαστήματος. Στὰ πετρώματα ποὺ ἐκομίσθησαν ἀπὸ τὴν Σελήνη δὲν ἀνευρέθη ὁ προσδοκώμενος «λιθος τῆς γνώσεως» ποὺ θὰ μᾶς ἀπεκάλυπτε τὰ μυστήρια τῆς καταγωγῆς καὶ γενεσεως τοῦ σύμπαντος. Αἱ «ἐπιπτωσεις» τῆς διαστημικῆς τεχνολογίας ὑπὲρ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τοῦ καθημερινοῦ βίου τῶν κατοίκων τοῦ πλανήτου μας ὑπῆρξαν σχεδὸν ἀμελητέαι καί, πάντως, ἀσήμαντοι, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐπένδυσι τῶν 27.000.000.000 δολλαρίων εἰς τὸ διαστημικόν, ἢ μᾶλλον «σεληνιακὸ» πρόγραμμα. Ἀκόμη, τὸ μυστικιστικὸν αἴσθημα πνευματικῆς ἀνατάσεως, περὶ τοῦ ὁποίου ὡμίλουν μερικοὶ φιλόσοφοι καὶ κοινωνιολόγοι, τὸν Ἰούλιο τοῦ 1969, ἀπεδείχθη ἐφήμερο καὶ παροδικό

Ὁ Ἔρικ Χόφφερ, παρουσιάζοντας μία κινηματογραφικὴ ταινία ἀφιερωμένη στο ἐγχείρημα τοῦ «Ἀπόλλωνος 8», εἶχε δηλώσει ὅτι «θὰ κατορθώση ἴσως ὁ ἄνθρωπος, νὰ εὕρη ἐκεῖ ἐπάνω τὸν Θεον». Ἀλλὰ ὁ Τζῶν Νόμπλ Οὐΐλντορφ τοῦ ἀπήντησε προσφατως, δι' ἄρθρου του στοὺς «Τάϊμς τῆς Νέας Ὑόρκης», ὅτι «ὁ Μωυσῆς, ὁ Ἰησοῦς, ὁ Βούδδας καὶ ὁ Σπινόζα εἶχαν, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, καταλήξει εἰς τὸ ἴδιον, ἤτοι εἰς ἐνόρασιν τοῦ Θείου, μὲ πολὺ μικροτερο τίμημα».

Ὁ πρωτεργάτης τῆς κατακτήσεως τοῦ Διαστήματος, Βέρνερ φὸν Μπράουν, προβλέπει ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ ἐπιστρεψουν στὴ Σελήνη ἐντὸς 20 ἐτῶν, θὰ ὁδηγοῦν στὴν ἐπιφάνειά της κλειστὰ ὀχήματα ὑπὸ πίεσιν, θὰ ἀνεγείρουν καταφύγια καὶ θὰ ἀρχίσουν ἴσως τὴν δημιουργία ἑνὸς σεληνιακοῦ κήπου.

Πειραματα με σεληνιακὴ σκόνη, τὰ ὁποῖα ἔκαναν ἐπιστημονες τῶν εἰδικῶν ἐργαστηρίων τῆς ΝΑΣΑ ἔδειξαν παραδοξες ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς γήινης βλαστήσεως. Ὅταν λίγη σεληνιακὴ σκόνη χρησιμοποιηθῆ ὡς λίπασμα, το σπανακι, τὰ λάχανα καὶ τὰ ραπανάκια ἀναπτύσσονται μὲ ρυθμο κατὰ 30% ταχύτερο τοῦ κανονικοῦ. Ὁ δρ. Τσάρλς Οὐώλκινσω, φυτοπαθολόγος σὲ ἐκτενεῖς του πειραματισμοὺς μὲ 35 εἴδη καὶ 1.500 φυτὰ ἀνεκαλυψε πὼς ὅλα ηὐξάνοντο ταχύτερα, ἂν καὶ σε διαφορετικὸ τὸ καθένα βαθμό. Πρὸς μεγάλην του ὅμως ἔκπληξι, ὁ δρ. Οὐώλκινσω εἶδε πὼς ἡ σκόνη ποὺ χρησιμοποίησε γιὰ λίπασμα, δὲν περιέχει οὔτε ἕνα ἀπὸ τὰ συστατικα τῶν συμβατικῶν γηίνων λιπασμάτων — οὔτε ἄζωτο, οὔτε κάλιο, οὔτε φωσφόρο. Ἀκόμη πιὸ περίεργο εἶναι τὸ ὅτι τὰ φυτὰ αὐτὰ ποὺ λιπάνθηκαν μὲ σεληνόσκονη ὄχι μόνον μεγαλώνουν ταχύτατα, ἀλλὰ ἐμφανίζουν ἐν τέλει καὶ μεγαλύτερη θρεπτικὴ ἀξία.

Οἱ πρῶτες σεληνιακὲς βάσεις θὰ

εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπόγειες. Ἀργότερα, πιθανὸν μερικοὶ κρατῆρες νὰ κλειστοῦν μὲ θόλους καὶ ὁ ὅλος ἐσωτερικὸς χῶρος νὰ γεμιστῇ μὲ ἀναπνεύσιμο ἀέρα, ἐνῶ ἐργαστήρια καὶ κατοικίες θὰ ζωι θοῦν στὰ τοιχώματα τῶν κρατήρων. Τόσο στὶς κατοικίες, ὅσο καὶ στὰ ἐργαστήρια, θὰ ὑπάρχουν ἀναμφίβολα καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ ἀσθενοῦς φύλου. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ Σελήνη πάντοτε συνδυαζόταν μὲ ρομαντικὲς ἰδέες, καὶ ὅτι ἡ πρώτη σεληνιακὴ βάσις θὰ πρέπει νὰ ἔχῃ διαμορφωθῆ μέχρι τὸ ἔτος 2000, ὁ 21ος αἰώνας θὰ δῇ καὶ τὸ πρῶτο σεληνιακὸ «μωρό».

Ὁ Βέρνερ φὸν Μπράουν ἀπήντησε στοὺς σκεπτικιστὰς ὅσον ἀφορᾶ τὰ διαστημικὰ πειράματα ἐν γένει, ἐνῶ θὰ μποροῦσε — λέγουν — νὰ χρησιμοποιηθοῦν τόσα χρήματα στὴ γῆ, γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι τῶν κοινωνικῶν «πληγῶν».

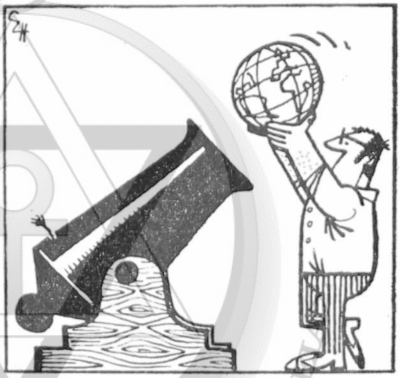
Εἶπε ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἐπηνδρωμένες πτήσεις — μία μόνον φάσις τῶν δραστηριοτήτων τοῦ μέλλοντος — θὰ ὑπάρξουν καὶ πολυπληθεῖς ἐφαρμογὲς σὲ γῆ νὰ πλεῖστα, στοὺς τομεῖς τῶν τηλεπικοινωνιῶν, τῆς πλοηγήσεως, τῆς εὑρέσεως πηγῶν ἐνεργείας, τῆς μετεωρολογίας, τῆς γαιωδεσίας καὶ ἄλλου.

Καὶ ἐτόνισε: «Ἡ δυνατότητα τῆς ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου χρησιμοποιήσεως τοῦ εὐρυτάτου αὐτοῦ «ὠκεανοῦ» εὐκαιριῶν περιορίζει μόνον ἡ σχετικὴ του μυωπία. Οἱ σκεπτικισταὶ οὐδέποτε ἐπαισαν νὰ περιγελοῦν τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσῃ τὸ ἄπειρον — καὶ ἡ ἱστορικὴ πεῖρα πάντοτε τοὺς ἀπεστόμωσε».

Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ 1973 περιγράφεται ὡς «Ἔτος τῶν πλανητῶν». Ἡ ἐξερεύνησις τοῦ διαστήματος θὰ στραφῇ πρὸς τὸν Ἄρη, τὴν Ἀφροδίτη, τὸν Δία καὶ τὸν Ἑρμῆ.

Στὶς 4 Δεκεμβρίου 1973, ὁ «Πρωτοπόρος - 10» θὰ περάσῃ κοντὰ ἀπὸ τὸν Δία. Οἱ Ἀμερικανοὶ ποὺ παρακολουθοῦν τὴν πορεία του, φαίνονται ἰδιαίτερα ἱκανοποιημένοι. Ἐλπίζουν ὅτι αὐτὴ ἡ κανονικὴ πορεία θὰ συνεχισθῇ. Οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ ἐκτοξεύσουν τὴν 1η Ἀπριλίου 1973 καὶ τὸν «Πρωτοπόρο - 11», ποὺ θὰ κατευθυνθῇ πρὸς ἕναν ἄλλο πλανήτη, τὸν Γανυμήδη, ποὺ ἔχει διάμετρο 500 χιλιομέτρων. Καὶ οἱ Ρῶσοι θὰ στραφοῦν πρὸς τὸν Ἄρη μὲ τοὺς τεχνητοὺς δορυφόρους «Ἄρης - 4» καὶ «Ἄρης - 5», ποὺ θὰ τεθοῦν στὴν τροχιὰ τοῦ Ἄρεως, τοῦ ἐρυθροῦ πλανήτου, θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ πρώτη ἔρευνα γιὰ τὰ τοπία τοῦ Ἄρεως, ἀλλὰ καὶ πέρα ἀπ' αὐτό, θὰ μποροῦμε νὰ ἔχουμε μιὰ ἀπάντηση στὸ θεμελιῶδες ἐρώτημα: «Ὑπάρχει ζωὴ στὸν πλανήτη αὐτό»; Δὲν πρέπει νὰ περιμένουμε ἀπάντηση πρὶν ἀπὸ τὸ 1974.

Ὑπὲρ-κανόνι

Γερμανοὶ γεωλόγοι θὰ χρησιμοποιήσουν ἕνα ὑπὲρ - κανόνι μήκους 35 μέτρων γιὰ νὰ παραγάγουν ἐργαστηριακῶς τὴν θερμότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς γῆς. Τὸ κανόνι αὐτὸ θὰ ἐπιταχύνῃ μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1974 μία σφαῖρα βολφραμίου μέχρι 43.000 χιλιομέτρων ὡριαίως. Ἡ πρόσκρουσις τοῦ βλήματος σὲ ὡρισμένα ὀρυκτὰ θὰ παραγάγῃ πίεσι 3,6 ἑκατομμυρίων ἀτμοσφαιρῶν καὶ θερμοκρασία περίπου 4.000 βαθμῶν Κελσίου! Ἀσύλληπτοι ἀριθμοί.

Ἀγάπη

Ἔρευνα τῆς ἀγγλικῆς ἐφημερίδος «Σὰν» μεταξὺ τῶν 2½ ἑκατομμυρίων ἀναγνωστῶν της μὲ τὸ ἐρώτημα «Τί εἶναι ἡ ἀγάπη, κατὰ τὴν γνώ-

μη σας», εληξε με μερικες ἐνδιαφερουσες ἀπαντησεις

— Ἀγαπη σημαίνει νὰ μὴ θεωρῆς τον ανθρωπο ποὺ βρίσκεται δίπλα σου σάν δοῦλο, ἀλλα να τον ἀφήνης νὰ κάνη ὁ,τι θελει.

— Ἀγαπη ειναι ἕνα ζωντανο πρᾶγμα που διαρκῶς μεγαλώνει ὥσπου γινεται τεράστιο

— Ἀγαπη σημαίνει νὰ βρίσκης χαριτωμενα ἀκομα καὶ τὰ ἐλαττώματα τοῦ αλλου

— Ἀγαπη σημαινει νὰ ξερης σε ποιον μπορεῖς νὰ βασίζεσαι.

— Ἀγαπη ειναι ἕνα ματσο ἀπο ἀγριολούλουδα

— Ἀγαπη ειναι νὰ βαζης πάντοτε τον ἑαυτο σου δεύτερο καὶ τὸν αλλο πρῶτο

Εἶναι, ὁμως, ἀμφιβολον ἐαν ξεπεραστηκε ὁ ὁρισμὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Α΄ Κορινθ 13)

«Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται (δεν αὐθαδιάζει), οὐ φυσιοῦται (δὲν ἐπαίρεται), οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, ου λογίζεται το κακον, οὐ χαιρει ἐπι τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ Πάντα στέργει (τὰ παντα ἀνεχεται), πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπιζει, πάντα ὑπομένει Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει .. πιστις, ἐλπίς, ἀγάπη .. μειζων δε τούτων ἡ ἀγαπη».

Γραμματόσημα

«ΛΑΒ» — «ΑΓΑΠΗ» εἶναι ἡ τυπωμενη λεξις ἐπανω στο νεο ἀμερικανικο γραμματοσημο — κόκκινο, μπλε και πράσινο — που ἐκυκλοφορησε στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες στις 26 Ἰανουαρίου Πραγματικά, μιὰ πρωτης τάξεως ἰδεα γιὰ ἕνα σύνθημα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνθρωπότης — καὶ καθε ἀτομον χωριστα — ἔχει τοση ἀναγκη ..

Κοπέρνικος

Ἑωρτάσθη σ᾿ ολον τὸν κόσμο ἡ προ πεντε αἰώνων γέννησις τοῦ ἀστρονόμου Νικολάου Κοπερνικου (19 Φεβρουαρίου 1473, στὴν πολι Τόρν τῆς Πολωνίας), ὁ ὁποῖος διεπιστωσε καὶ ἀπεδειξε τὸ σφαλερον τοῦ γεωκεντρικοῦ συστήματος τοῦ Πτολεμαίου, που ἐθεωρειτο ἀκλονητο ἕως τότε, ἔθεσε δὲ ὡς κέντρον τοῦ σύμπαντος τον Ἥλιο

Για νὰ ἐκτιμήσωμε σωστα το νοημα αὐτῆς τῆς ἀνακαλύψεως, πρεπει να μποῦμε στο πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, στο πνεῦμα ποὺ ἐπικρατοῦσε τὴν στιγμη που ἡ Ἀναγεννησις αρχιζε μολις - μολις νὰ «ξεκορμιζη» ἀπὸ τὰ σκοταδια τοῦ Μεσαίωνα. Ἔξω ἀπ᾿ αὐτο το πλαίσιο, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτιμήσωμε στὴν ἀξία της τὴν Κο-

περνικη ἐπαναστασι Με το νὰ μὴ τοποθετῆ πια τὴ Γῆ, συνεπῶς και τὸν ἄνθρωπο στο κεντρο τοῦ Σύμπαντος, καταφερνε ἕνα σοβαρώτατο χτύπημα στις μεσαιωνικες θρησκευτικες ἀντιληψεις

Στο βιβλιο του «Περι τῆς περιστροφῆς τῶν οὐρανίων σφαιρῶν», ὁ Κοπερνικος παρεδεχθη οτι την θεωρία τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστηματος τὴν ἐπληροφορηθη παρὰ τοῦ Ἀριστάρχου τοῦ Σαμιου, τοῦ Κικερωνος καὶ τοῦ Πλουταρχου

Ὁ καθηγητὴς κ Ευ Σταματης εγραψε σχετικῶς

«Ὅτι ἡ Γῆ κινεῖται περι τον ἄξονα της, εἶχον διατυπωσει πρῶτοι οἱ Ὀρφικοὶ περι τὸ 1400 π Χ Ὅτι, ὅμως, ἡ Γῆ εἶναι μετεωρος καὶ κινεῖται «περι το τοῦ κοσμου μεσον» (τον ἥλιον) εἶχε διατυπώσει πρῶτος ὁ Ἀναξιμανδρος, περὶ το 580 π Χ Τὴν πληροφορίαν διὰ τὸ ἡλιοκεντρικον σύστημα τοῦ Ἀρισταρχου την ἔχομεν ἀπο τον Ἀρχιμηδη και τὸν Πλούταρχον· ὁ Πλούταρχος, ομως, προσθετει, ὅτι, ἐκτὸς τῆς διατυπώσεως τῆς θεωρίας ὑπὸ τοῦ Ἀρισταρχου, ὁ Σελευκος εἰχε προβῆ καὶ εἰς την ἀποδειξιν αὐτῆς Ὅλα αὐτα, τα ἐγνωριζεν ὁ Κοπερνικος, ὡς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος Ἡ συμβολὴ τοῦ Κοπερνικου εἰς τὴν προοδον τῆς ἐπιστήμης τῆς Ἀστρονομίας ἔγκειται εἰς το ὅτι οὗτος ἐτολμησε νὰ οἰοθετηση και διακηρύξη το ἡλιοκεντρικον σύστημα τοῦ Ἀρισταρχου τοῦ Σαμίου καὶ να ἐπιτυχη, διὰ τοῦ θειου του Ἐπισκοπου, την ἐγκρισιν τοῦ Παπα διὰ την σχετικην δημοσιευσιν»

Θὰ πρεπει, ὁμως, νὰ σημειωθῆ οτι ὁ Κοπερνικος ἐπετυχε να δημοσιευθῆ το ἐργον του λιγο προ τοῦ θανατου του (ἐπισυμβάντος τὴν 24 Μαΐου 1543), παρ' ὅλον οτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησια ἐπρεσβευε το γεωκεντρικον σύστημα (με τὸ ἀστεῖον ἐπιχείρημα ὅτι ἐὰν δεν εκινεῖτο ὁ ἥλιος πῶς θὰ τὸν διέταζε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ νὰ σταθῆ (Ἰησ Ι 12) γιὰ νὰ μπορεση νὰ σφαξη τοὺς ἐχθρούς του ὅλους) Ἀλλὰ το ἔτος 1616, το βιβλιο του.. ἀφωρίσθη καὶ ἀπηγορεύθη ἀπο τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρώμης!

Ἕνας ἀκομη ἀφορισμός!

Ἀνθρωποφαγία

Συγκλονιστικη ὑπῆρξε ἡ ἀποκαλυψις οτι 16 ἐπιβαται ἑνος αεροπλανου συντριβεντος στις Ἄνδεις τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, ἐπεβιωσαν επι 10 ἑβδομαδες, δια της ἀνθρωποφαγιας! Ὅταν ἐξαντληθηκαν τὰ τροφιμα τοῦ ἀεροπλανου, αρχισαν νὰ τρῶνε απο τα πτωματα τῶν φονευθεντων συντροφων των κατὰ την συντριβὴ τοῦ ἀεροπλανου, ἕνα πτῶμα ἀνα πεντε ἡμερες, τεμαχίζοντες αὐτο με ξυραφακια Τα πτωματα διετηροῦντο στα χιονια τῶν Ἄνδεων Παρ' ολον δε ὅτι ἡ πρᾶξις των ἐθεωρηθη δικαιολογημενη ἀκομη καὶ ἀπο ἐκπροσώπους τῆς ἐκκλησίας, ἦταν μια φοβερὴ ἐμπειρια

Ἡ ἱστορια ἀναφερει περιπτώσεις ἀνθρωποφαγιας, στο διαστημα πολεμικῶν ἐπιχειρησεων, ἐλλειψει τροφιμων προς ἐπιβιωσιν, οταν ὁ Σύλλας ἐπολιορκει τὰς Ἀθηνας, το ἔτος 85 π Χ , οἱ Ἀθηναῖοι, καθως αναφερει ὁ Πλουταρχος, ἀναγκασθηκαν νὰ ἀλατίζουν τὰ πτωματα των φονευομενων καὶ νὰ τὰ τρώγουν Ὁ δε Καῖσαρ ἀναφερει ὅτι οἱ Γαλαται, κατὰ πολεμον προς τους Κιμβρους καὶ Τεύτονας, πιεσθεντες ἀπο ἐλλειψι τροφῶν, διετηρήθησαν στη ζωη οχι ἀπο πτώματα τῶν φονευομενων, ἀλλὰ ἀπο σώματα τῶν λογω ἡλικιας ἀχρηστων διὰ τον πολεμον, οἱ ὁποῖοι ἐφονεύοντο γιὰ να φαγωθοῦν, ὅπερ ειναι το σκληροτερον κροῦσμα ἀνθρωποφαγίας Ἔτσι ομως, οι Ρωμαῖοι πολεμισταὶ δεν παρεδοθησαν στους ἐχθρούς, ἑως οτου εφθασαν ἐπικουρίες

Ὑπαρχει μια καποια δικαιωσις τέτοιας ἀνθρωποφαγιας Ἐξ οὗ καὶ φέρεται εἰπὼν ἕνας Ἀφρικανος καννιβαλος εἰς Ἱεραποστολον «Γιατί κανετε πολεμους, ἀφοῦ τελικα δεν τρῶτε τοὺς ἡττημενους »

Το ἔθιμο τῆς ἀνθρωποφαγιας πῆρε το ὄνομα καννιβαλισμος, ἐκ παραφθορᾶς τοῦ ὀνόματος Κάρβις τῶν αὐτοχθονων τῶν καραΐβων νήσων

Μετενσάρκωσις

— Ξαναγεννήθηκε ὁ Μοζαρτ, Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἔθεσαν οἱ «Ταΐμς»

τοῦ Λονδίνου γιά τὸν μολις ἑξαετῆ Ἱσπανο πιανίστα Λεονάρδο Ἀροντσα, ὁ ὁποῖος αφησε κατάπληκτους τοὺς φιλομούσους τῆς ἀγγλικῆς πρωτευούσης, στὸ ρεσιταλ, πού ἔδωσε στὸ Γουΐγκμορ Χώλλ, καθὼς ἑρμηνευσε μ' ἕνα μοναδικὸ μοζαρτειο στὺλ την «Σονάτα ἀριθ 18» τοῦ Βολφγκανγκ Ἀμεντέους Μόζαρτ. Στὸ ἴδιο ρεσιτάλ, ὁ μικρὸς Λεονάρδο ἔπαιξε τὴν Παρτίτα ἀρ θ 5 τοῦ Μπαχ, σπουδὲς καὶ βάλς τοῦ Σοπέν, ἀκόμα κι' ἕνα κομμάτι ἀπ' τὸν «Μικροκοσμο» τοῦ Μπέλα Μπάρτοκ!

Δεν θά μπορούσαμε κι' ἐμεῖς νά θεσωμε ἀνάλογο ἐρώτημα γιά τὸν μόλις 21ετῆ καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημιου Ἀθηνῶν κ Δημήτριο Χριστοδούλου,

Γεννήθηκε στην Ἀθήνα τὴν 20ὴ Ὀκτωβρίου τοῦ 1951 Σὲ ἡλικία 11 μόλις ἐτῶν ἐγνώριζε θέματα Οὐρανίας Μηχανικῆς, σὲ συνδυασμὸ μὲ γνῶσι Μαθηματικῶν καὶ Φυσικῆς πανεπιστημιακῆς στάθμης Τὴν πρώτη του μελέτη, ὁ κ Χριστοδούλου, τὴν παρουσίασε σε ἡλικία 13 ἐτῶν Θέμα του. «Μεσονικὸ πεδίο ἑνὸς πρωτονίου» Σὲ ἡλικία 14 καὶ ἥμισυ ἐτῶν διατυπώνει θεωρία γιά τὴν κατασκευη τοῦ Σύμπαντος στὴν ὁποία ἐπιλύει ἐξισώσεις τῆς θεωρίας τοῦ Ἀινστάιν!

Ἡ θεοσοφία ἑδράζεται στὴν θεωρία τῆς Μετενσαρκώσεως. «Αὐτὴ — γραφει ἡ Μπλαβάτσκυ στὸ βιβλίο της «Τὸ Κλειδὶ τῆς Θεοσοφίας», εἶναι ὁ παγκόσμιος Νομος μ' ἀμετάβλητες περιοδικες ἐκδηλώσεις, ποὖναι κάθε φορά ἡ ἐκπομπή, ἡ ἀκτινοβολία τῆς ἴδιας του οὐσίας στὴν ἀρχὴ κάθε νεου Κύκλου Ζωῆς».

Ἡ Μπλαβάτσκυ γράφει ὅτι ἐπίστευαν στὴν Μετενσάρκωσι ὄχι μόνον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ἀλλά καὶ οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ καὶ οἱ σοφοὶ Ἰουδαῖοι. Στό «Ζοχάρ» παριστάνεται ἡ ψυχὴ ν' ἀγορεύει ὑπερασπίζοντας τὴν ἐλευθερία της μπροστὰ στό Θεό·

«Κύριε τοῦ Παντός, εἶμαι εὐτυχισμένη σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, καὶ δὲν θέλω νά πάω στὸν ἄλλο, ὅπου θά εἶμαι ἕνας δοῦλος, καὶ κάθε εἶδους διαφθορά θά μ' ἀπειλεῖ»

Στὴν ἀπάντησι τῆς θεότητος πιστοποιοῦμε τὴν ἀρχὴ τῆς μοιραίας ἀνάγκης ποὺ εἶναι ὁ αἰώνιος ἀμετάβλητος νόμος: «Πάλι, παρά τὴν θέλησί σου θά γίνεις ἔμβρυο, πάλι παρά τὴν θέλησί σου θά γεννηθεῖς»

Λοιπον,

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεῖα τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμῶνος), εἶναι ἀνοικτὰ μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ 9,30 — 12,30 π μ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστῆν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζιτικὰς ἐπιταγὰς ἢ ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν. Νὰ ἀναγράφεται καθαρὰ τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀποστολέως.

ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟΜΟΙ

Δεν ὑπάρχουν μεμονωμένα τεύχη ὑπ' ἀριθ 1 - 9, 11 - 19, 21 - 23, 25 - 26, 28 - 30, 32 - 33, 43 - 44, 49 - 50, 55 - 60, 67 - 70, 79 - 80, 91 - 92, οὔτε τόμοι 1959, 1968, 1970 Οἱ λοιποὶ ὑπάρχουν

Ζητοῦνται πρὸς ἀγοράν, ἀντὶ δρχ. 20 ἕκαστον, τὰ κάτωθι τεύχη τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

1957 ὑπ' ἀριθ. 6
1964 » » 33
1967 » » 50
1968 » » 55/56

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Γεώργιος Βέγκος, Πειραιεύς
Ἡρακλῆς Κασνετσης, Ἀθῆναι
Βασ Σαγιᾶς, Ἀθῆναι
Ἐρατοσθενης Λιασίδης, Παφος - Κύπρου
Νικόλαος Παπαναργύρου, Θεσ)νικη

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητάς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἄγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των.

ΑΘΗΝΩΝ

Μελπομενη Γεωργούδη, Ἀσκληπιοῦ 49 Θεοδ Κασίμης, Ποταμιανου 19 - 21 Ἀναστ Κοντογονης, Ἰακωβατων 28 Γεώργ Κοσσιεοης, Κρατεροῦ 14 - 16 Γεώργ. Τρ Βιζᾶς, Ἀλ Σούτσου 6 Ναυσικᾶ Τσινᾶ, Βασ Κωνσταντίνου 40 Νικηφ Δημοσθενιαδης, Μαβίλη 7 - 9 Γεωρ Κελαιδάκης, Μπαιρακτάρη 41 Δημ Μαντζαρίδης, Γουμενίτσης 6 Δ Παπουτσανης, Δ Ἀντωνιαδου 6 Λάζ Τσιπουρίδης, Παράσχου 33 Ἐμμ. Χατζηανδρεου, Ἀχαρνῶν 145

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Παν Κουτρούμπας, Βύρωνος 70, Πατραι Ἠλίας Λεφούσης, Δημητριαδος 176, Βόλος. Κων Πρωΐμος, Κορακα 17, Χανιά Νικ Τσινόγλου, 40 Ἐκκλησιῶν - Ἡρακλείας 8, Θεσσαλονικη Στυλ Στυλιανίδης, Πλ Γεωργιου Α' 40, Πάτραι

ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Ἰω Χαρῖτος δρχ 300 ὑπερ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι, εἰς μνημην Ξανθης Παυλίδου

Αὔρα Γρηγοριάδου δρχ 500 ὑπερ λογ)σμοῦ Στεγης τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιριας ἐν Ἑλλαδι, εἰς μνήμην Ξανθης Παυλιδου

Ἀνώνυμος δρχ 1.000 ὑπερ λογαριασμοῦ Στέγης τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλαδι, εἰς μνημην τοῦ πατρος της

Θωμᾶς Κιουστελιδης δρχ. 500 ὑπερ λογ)σμοῦ Στέγης τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι

Κων Μπερεδήμας δρχ. 200 ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ ΙΛΙΣΟΣ, εἰς μνήμην Βασ Κριμπᾶ

Χρυσανθη Ἰωσηφοπούλου δρχ 2 000 ὑπερ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας εν Ἑλλαδι εἰς μνήμην Δημ Ἰωαννίδη και Ν Ἰωσηφοπούλου

ΒΙΒΛΙΑ

ΠΟΥ ΕΛΑΒΕ Ο «ΙΛΙΣΟΣ»

(κατὰ σειρὰν ληψεως)

Γιῶργος Ρουμῆς· Σελίδες ἀπ' τὴν κατοχή Ἀθήνα 1972

Μαρία Μιχαὴλ - Δέδε Προσεγγιση στο αλλοτριο (Μελέτη) 1972

Εὐάγγελος Σουλτανης Προσωπα και Τοπια (ποιηματα) Θεσσαλονίκη 1972

Παῦλος Κριναῖος Το χρυσο δισκοποτηρο (ποιηματα) Ἀθήνα 1972

Φιλιππος Κ Φαλμπος Μαρκου Ἀντωνίου Κατσαΐτη «Δύο ταξίδια στὴ Σμύρνη, 1740 καὶ 1742» Ἀθῆναι 1972

Ἠλίας Σιμοπουλος Μικρες Μαρτυρίες (ποιήματα) Ἀθηνα 1972

Ἰ Βασιλείου Μπαλί, Παραδεισος σ' ἕνα νησί Ἀθῆναι 1972

Χρ Βουνᾶς Τὸ Κεφαλονίτικο Ἡμερολογιο 1973.

Fr Hoelderlin, (μετ Βασ Λαζανᾶ) Θρῆνοι τοῦ Μενωνος για τη Διοτιμα Ἀθῆναι 1971

Γκαῖτε (μετ Βασ Λαζανᾶ) Ρωμαικὰ Ἐλεγεῖα Ἀθῆναι 1972

Δημ Γ Τσιροπινᾶς La nouvelle devise de la Croix-Rouge Per Humanitem ad Pacem Ἀθῆναι 1971

Ἀνθολογια Κυπριακῆς Πεζογραφιας 1900 - 1970 ὑπο Χρ. Κυπριανοῦ, Μ Μαραθατῆ, Ν Σπανοῦ

Σταῦρος Ρωμανιᾶς Ἡ Καβαλα ἄλλοτε καὶ τωρα Καβάλα 1972

Ἁγνὴ Κ. Ἀδάμ· Πεντελικὰ ποιηματα. Ἀθήνα 1972.

Ἁγνὴ Κ Ἀδαμ Παραδείσια ποιήματα Ἀθήνα 1972

Δ Α Καψάλης Ὁ θάνατος τῶν ἐγκεφάλων. Ἀθῆναι

Κωστῆς Κοκὸροβιτς Κάτι ἄλλο ἔρχεται (ποιήματα) Ἀθήνα 1972

Φοῖβος Δέλφης Δύο νεοέλληνες ποιητές Ἀθήνα 1973.

Ἀ Σῶκος Ἀπὸ το Σοῦλι - Πέτα στὸ Μεσολόγγι. Ἀθήνα 1972

Ἰούλιος Κέρπης Ὁ γυιός τῆς Στάθαινας (Θέατρο) Ἀθήνα 1973

Μαρία Π Θεωνᾶ Θαλασσινὸ Ἡλιοτροπιο (ποιήματα). Ἀθήνα

Ἰωαννα Δρίβα - Μαραβελιδου Οἱ ἐγγύτερον θεῶν οἰκοῦντες (ποιήματα). Ἀθῆναι 1971

Βασίλειος Π. Ρόζος· Στοιχεῖα ἀπο τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἐποχῆς μας Ἀθῆναι 1972

Βασίλειος Π Ροζος Ἐπιστημονικὴ καὶ φιλοσοφικὴ διερεύνησις τῆς δομῆς καὶ τῆς οὐσίας τοῦ κοσμου Ἀθῆναι 1972

Κωστας Μανδάλης Ποιήματα Ἀθήνα 1972

Ἄγγελος Γερμίδης Ἡ ἀπελευθερωσις τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης τὸν Ἰούλιον 1920 Ἀθῆναι 1972

Κύπρος Χρυσανθης Βιβλία Προβληματισμοῦ «Πνευματικὴ Κύπρος», Λευκωσία 1972.

Γιῶργος Μ Οἰκονομου Ἑφτὰ Διηγήματα Ἀθήνα

Νῖκος Χατζηδημητρίου Τὸ χωνευτῆρι (Ποιήματα) Ἀθήνα 1972

Ἀνδρεας Γ. Θωμᾶς Μικρὴ Θαλασσινὴ Πολιτεία (Ποιήματα) Λευκωσία 1972

Εἰρήνη Μάρρα Ἑφτὰ συντεχνίες (Διηγήματα) Ἀθήνα 1973

Ἀντώνης Κυριακόπουλος· Κλεψύδρα (ποιήματα) Ἀθήνα 1970.

Ἀντώνης Κυριακοπουλος Ἀκρώρειες (ποιήματα). Ἀθήνα 1972.

Ἰσαβελλα Μαλοβρούβα. Μικρασιατικα. Ἀθήνα 1972—1973.

Ἀπολλων Γ Λεονταρίτης· Το ἱστορικὸν μιᾶς ὀλεθρίας πλάνης Ἀθῆναι 1972.

Ἀλεξάνδρα Τζώρα· Ποιήματα Κέρκυρα 1972

Πετρος Νεφελης Στο χορό των ά-νεμων (ποιηματα) 'Αθήνα 1972

Κ 'Ι Τσασύσης Εἶμαι λεύτερος (ποιήματα) 'Αθηνα 1972.

Δημ Χρ Σεττας 'Ο γερο πλατα νος τῆς Εὐβοιας 'Αθηνα 1972.

Νικ Π Χιονιδης 'Η γλῶσσα τῆς 'Εκπαιδεύσεως 'Αθῆναι 1972.

Γεωργιος 'Ι Σωπασης Τοῦ χρονου τά γυρίσματα (ποιηματα) Ρε-θυμνον 1973

Τασος Μιχαλακεας Λυρικη ποιηση 'Αθήνα 1973

Θᾶνος Κιτσικοπουλος Σκεψεις (ποι-ηματα) 'Αθηνα 1973

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Νεα Σύνορα ('Ιουλ - Αὐγ, Σεπτ - 'Οκτ 72)

Κρητικη 'Εστια ('Ιουν, 'Ιουλ 72)

'Ηπειρωτική 'Εστία (Σεπτ - 'Οκτ 72)

Σμύρνα ('Οκτ, Νοεμ, Δεκ 72).

'Επιλογες (Νοεμ, Δεκ 72).

Πνευματική Κύπρος (Νοεμ, Δεκ 72).

Περιοδικο 'Ελληνιδων Βορ 'Ελλαδος (Σεπτ - Νοεμ 72)

Δελτίο «Πρακτορείου Πνευματικῆς Συνεργασιας» (Νοεμ 72)

'Επιμορφωτικον Βῆμα (Αὐγ - 'Οκτ 72)

Καθρεφτης (Νοεμ 72)

'Ο Φυσιολατρης (Δεκ 72)

'Ο Κοσμος τῆς Ψυχῆς (Νοεμ - Δεκ 72).

'Η Πρωτοτυπη (Νοεμ - Δεκ 72)

Κρικος (Νοεμ - Δεκ 72, 'Ιαν 73)

Σταθμοι (Δεκ 72, 'Ιαν 73)

Προβληματα ἐκκλησιαστικά κοινωνι-κα (Δεκ 72).

Πληροφοριακο Δελτιο Συνδεσμου 'Ελ-λήνων Λογοτεχνῶν (Γεν 73)

Παρουσίες ('Ιαν 73)

Προσανατολισμοί ('Ιαν., Φεβρ 72)

'Ιδιοκτήτης: 'Εκδοσεις «'Ιλι-σος» Συν. Π.Ε., Δραγατσα-νίου 6. 'Εκδότης - Διευθυντής· Κωστῆς Ν. Μελισσαρόπουλος, Πλατ. 'Εθνικῆς Τραπέζης 3, Φιλοθεη. Προιστάμ. Τυπογρα-φείου: 'Ιορδ. Α. 'Ορφανίδης, Ποσειδῶνος 51, Π. Φάληρον. Στοιχειοθεσία - 'Εκτύπωσις: «'Επτάλοφος» Ε.Π.Ε., Ζωοδό-χου Πηγῆς 4, τηλ. 631.675. 'Αθηναι, 'Ιαν - Φεβρ 1973

Τιμη τευχους δρχ 15

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ «ΙΛΙΣΟΥ»

Βολος Γ. Κουκουβῖνος

Δράμα Φιλ Τζαλλας

Ζακυνθος· Ν. Ταμπαλῆς

'Ηρακλειον Λ. Κουντῆς

Θεσσαλονίκη Γ. Βαρᾶνος

Καβαλα Σ Ρωμανιᾶς

Κοζανη Στέλλα Ίσιομπανου

Κέρκυρα· 'Αχ. 'Αβραμίδης

Λαμία Ε Παπαντωνίου - Κ Φαλιδας

Λαρισα· 'Εσδρᾶς Μωυσῆς

Μυτιληνη 'Ηλ. Κουκελλης

Ξανθη Εὔελπις Ρανος

Πατραι: 'Αθ. Κοντοσάκις

Ρόδος· Μ. Φωστιέρης

Σῦρος· Π Ζαραφωνίτης

Χαλκίς· Θεόδ. Οἰκονόμου

Χανιά· Ν. Βαρδάκης

'Αμμοχωστος 'Ανδ. Τσόκκος

Λεμεσός· 'Αντ Στυλιανοῦ

Λευκωσια: 'Αχ. Ζαβαλλῆς

Πάφος. Κ. Καθητζιώτης

'Ισταμπούλ Γ Βακαλοπουλος.

ΚΥΠΡΟΣ

Τεύχη «'Ιλισοῦ», τόμοι καὶ βιβλία στὸ Βιβλιοπωλεῖον 'Αντωνίου Στυ-λιανοῦ, Λεμεσός

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ.

Τὸ ὡραιότερο δῶρο

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ

Βλέπε Τιμοκατάλογον Βιβλίων
εἰς σελ. 2 ἐξωφύλλου

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν)

ΕΓΓΡΑΨΑΤΕ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Συνδρομὴ 1973 δρχ. 80 (ἐξωτερικοῦ $ 3.50)

Ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα νὰ ἀγοράζουν τούς τόμους ἐπιλογῆς

Α΄ Τριετίας 1956—1957—1958

Β΄ Τριετίας 1959—1960—1961

ἕκαστον πρὸς δρχ. 80 ἀντὶ δρχ. 100

ΒΙΒΛΙΑ ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς	ἄδ. 30 δεμ. 50
Μελετήματα	ἄδ. 60 δεμ. 80
Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία	ἄδ. 70 δεμ. 90
Τὰ Βήματα τῆς Φιλοσοφίας	ἄδ. 50 δεμ. 70
ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) Β΄ ἔκδοση ἀναθεωρημένη 1971	δεμ. 90
Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμοῦρτι	ἄδ. 50 δεμ. 70

Τύποις: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Ε.Π.Ε. ☎ 631.675—926.963

ΑΙΟΛΟΥ 70 · ΤΗΛ. 32.12.322 · ΑΘΗΝΑΙ
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ 25 · ΤΗΛ. 831.768 · ΑΘΗΝΑΙ
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ 289 · ΤΗΛ. 968.467 · ΚΑΛΛΙΘΕΑ